

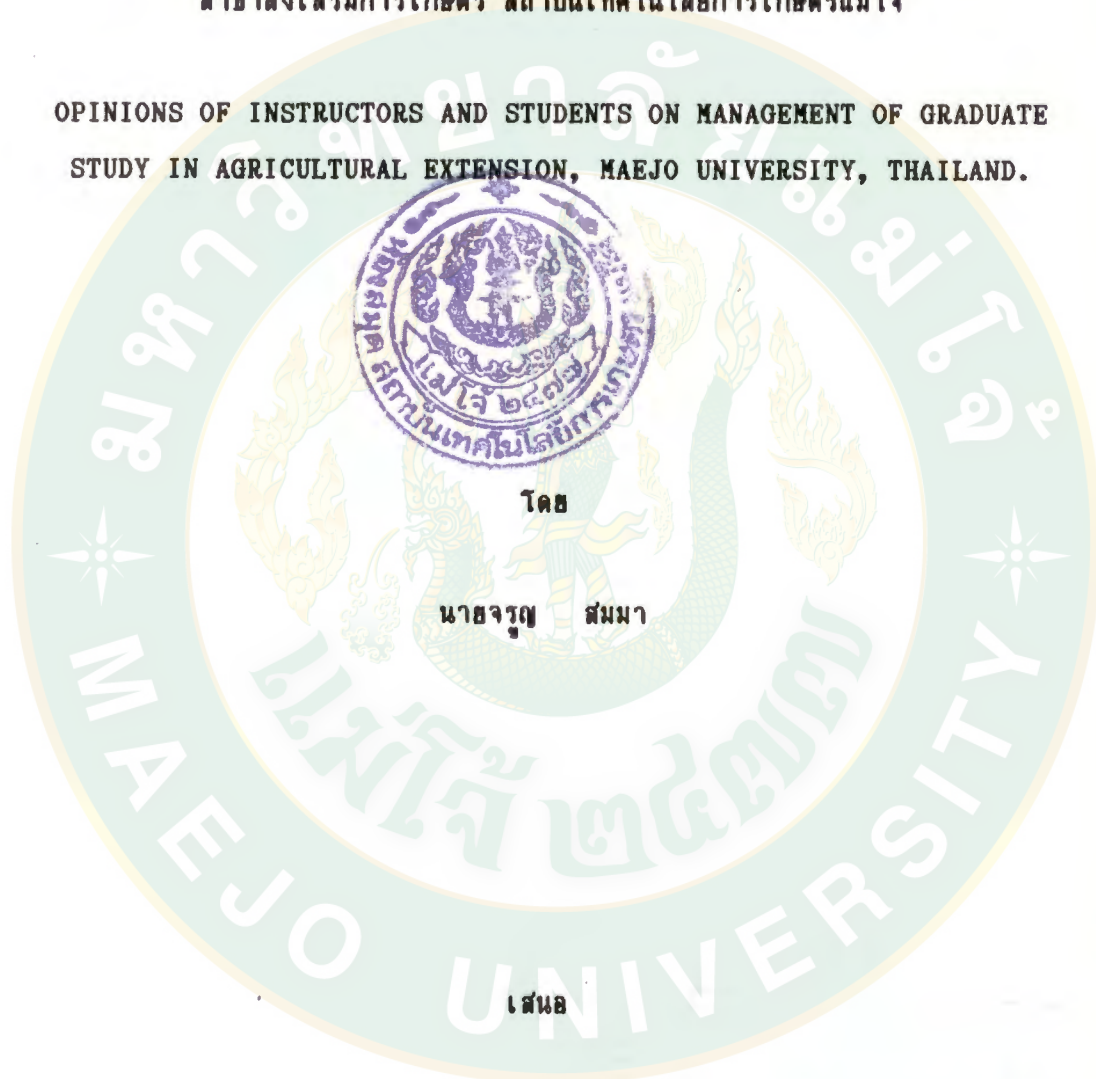
วิทยานิพนธ์

Th
378.593
จ 145๓

เรื่อง

ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท
สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

OPINIONS OF INSTRUCTORS AND STUDENTS ON MANAGEMENT OF GRADUATE
STUDY IN AGRICULTURAL EXTENSION, MAEJO UNIVERSITY, THAILAND.

โดย

นางจรรยา สันมา

เสนอ

บัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
เพื่อความสัมพันธ์แห่งปริญญาเทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

พ.ศ. 2535

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)
ปริญญา

ส่งเสริมการเกษตร
สาขา

ส่งเสริมการเกษตร
ภาควิชา

เรื่อง ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

Opinions of Instructors and Students on Management of Graduate Study in Agricultural Extension, Maejo University, Thailand.

นามผู้วิจัย นายจรูญ สุ่มมา

ได้นิยามเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

[Signature]
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิภา ดำรงเกียรติศักดิ์)

วันที่ 19 เดือน ๗ พ.ศ. ๒๕๖๕

กรรมการ

[Signature]
(อาจารย์กิตติพงษ์ โคธิรกุล)

วันที่ 19 เดือน ๑-๑ พ.ศ. ๒๕๖๕

กรรมการ

[Signature]
(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ นงษ์พานิช)

วันที่ ๒1 เดือน ๖ พ.ศ. ๖๕

หัวหน้าภาควิชา

[Signature]
(อาจารย์ปรารภณา อศัส)

วันที่ ๒๑ เดือน ๗ พ.ศ. ๖๕

บัณฑิตศึกษารับรองแล้ว

[Signature]

(รองศาสตราจารย์ ดร.อานนท์ เท็องตรง)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

วันที่ ๒๖ เดือน ๓ พ.ศ. ๖๕

คำนิยาม

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิथा คำรงเกียรติศักดิ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาได้ตรวจสอบ แนะนำรวมทั้งช่วยเสริมสร้างแนวความคิดในการทำ วิทยานิพนธ์ที่ถูกต้อง รวมถึงอาจารย์กิตติพงษ์ โดษิรกุล และรองศาสตราจารย์ ดร.เทพ นงษ์พานิช ซึ่งเป็นกรรมการที่ปรึกษา ดร.สุรศักดิ์ ศรีธัญญา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณา ให้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ นอกจากนี้ยังได้รับคำแนะนำเพิ่มเติมจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ รัตนวราหะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ โนรี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ จรรยา อภิชาติตรากุล ช่วยตรวจและแก้ไขภาษาไทยและบทคัดย่อ ภาษาอังกฤษ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ที่ให้ความร่วมมือในการตอบ แบบสอบถาม จนได้ข้อมูลครบถูกต้องตามเป้าหมายของงานวิจัย

ขอน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดาผู้ล่วงลับไปแล้ว คุณพวงรักษ์ สม่มา และบุตร ที่มีส่วนสำคัญยิ่ง เป็นผู้ให้กำลังใจ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

จรรยา สม่มา

19 ตุลาคม 2535

สารบัญเรื่อง

	หน้า
สารบัญตาราง	(7)
สารบัญภาพ	(8)
บทคัดย่อ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	13
ความสำคัญของปัญหา	16
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	17
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	17
ขอบเขตของการศึกษา	18
นิยามศัพท์	18
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	20
แนวความคิดเกี่ยวกับหลักสูตร	20
แนวความคิดเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน	23
แนวความคิดเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา	27
แนวความคิดเกี่ยวกับนักศึกษา	31
แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานของภาควิชา	34
แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานของบัณฑิตศึกษา	41
แนวความคิดเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน	44
แนวความคิดเกี่ยวกับห้องสมุด	48
ภาคสรุป	52
กรอบแนวความคิดรวบยอด	53

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	54
สถานที่ทำการศึกษา	54
หน่วยของการวิเคราะห์	55
ประชากร	55
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	55
การทดสอบเครื่องมือ	57
วิธีการรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
เวลาที่ใช้ในการศึกษา	60
บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัยและวิจารณ์	61
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	61
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของอาจารย์	61
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักศึกษา	65
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา	69
ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการบริหารงานของภาควิชา	69
ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับนักศึกษาผู้เรียน	71
ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการบริหารงานของบัณฑิตศึกษา	74
ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน	76
ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา	78
ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน	80
ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร	82
ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับห้องสมุด	86

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 สภาปัญหาและข้อเสนอแนะ	90
สภาปัญหาของอาจารย์	90
สภาปัญหาของนักศึกษา	90
สภาปัญหาของอาจารย์และนักศึกษา	91
ปัญหาอื่นๆ และข้อเสนอแนะ	95
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	102
สรุปผลการศึกษา	102
ข้อเสนอแนะ	107
เอกสารอ้างอิง	110
ภาคผนวก	116
ภาคผนวก ก.แบบสอบถาม	117
ภาคผนวก ข.ประวัติผู้วิจัย	131

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ข้อมูลอาจารย์	15
2	ข้อมูลนักศึกษา	15
3	ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของอาจารย์	63
4	ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักศึกษา	67
5	ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการบริหารงานของภาควิชา	70
6	ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับนักศึกษาผู้เรียน	73
7	ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการบริหารงานของบัณฑิตศึกษา	75
8	ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน	77
9	ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา	79
10	ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน	81
11	ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร	83
12	ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับห้องสมุด	88
13	สภาพปัญหาของอาจารย์และนักศึกษาคือการจัดการเรียนการสอน	92
14	ปัญหาอื่นๆ และข้อเสนอแนะของอาจารย์และนักศึกษา	97

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1 กรอบแสดงแนวความคิดรวบยอด

53

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน
ในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

ผู้วิจัย : นายจรรุญ สม่มา

ชื่อปริญญา : เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : ส่งเสริมการเกษตร

ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิชชา คำรงเกียรติศักดิ์)

วันที่...19...เดือน...๐๓...พ.ศ.๒๕๖๖

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็น สถานปัญหาและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนักศึกษาคณะการจัดการเรียนการสอน ในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ประชากร คือ อาจารย์ ผู้สำเร็จการศึกษา และนักศึกษา สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ จำนวน 99 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์วิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของอาจารย์ พบว่า อาจารย์มีอายุเฉลี่ย 40.50 ปี เป็นเพศชาย จำนวน 6 คน เพศหญิง จำนวน 2 คน นับถือศาสนาพุทธ อาจารย์โสด จำนวน 2 คน สมรสแล้ว จำนวน 5 คน เป็นอาจารย์ประจำภาควิชา จำนวน 5 คน อาจารย์พิเศษ จำนวน 3 คน ระยะเวลาที่เข้ามาสอนสาขาส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 5.50 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 4 คน

2. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีอายุเฉลี่ย 37.07 ปี ร้อยละ 91.20 เป็นเพศชาย ร้อยละ 97.80 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 63.70 สมรสแล้ว ระยะเวลาที่นักศึกษาเข้ามาศึกษาระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 3.40 ปี ร้อยละ 61.50 เป็นนักศึกษาภาคปกติ ร้อยละ 38.50 เป็นนักศึกษาภาคสมทบ ร้อยละ 70.30 อยู่ระหว่างศึกษาระดับปริญญาโท และร้อยละ 29.70 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท

3. อาจารย์มีความคิดเห็นว่า การผลิตนักศึกษาปัจจุบันหลายตัวในด้านปริมาณมากกว่าคุณภาพ สอบคัดเลือกเข้าได้ไม่เกินไปตามเกณฑ์มาตรฐาน นักศึกษาไม่เหมาะสมศึกษาค้นคว้าหาความรู้นอกเหนือจากที่เรียนในห้องเรียน และบัณฑิตศึกษาไม่มีอิสระในการบริหารงาน ไม่มีระบบการติดตามผลและประเมินผลที่ดี

4. นักศึกษามีความคิดเห็นว่า อุปกรณ์การสอนมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอน

5. อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดได้รับงบประมาณน้อย ทำให้หนังสือมีปริมาณไม่เพียงพอต่อการค้นคว้า

6. อาจารย์มีปัญหามากในเรื่อง ผู้บริหารบัณฑิตศึกษาราดความรับผิดชอบ ไม่รักษากฎระเบียบของบัณฑิตศึกษา รวดการพิจารณาเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการและไม่รักษามาตรฐานการศึกษาของบัณฑิตศึกษา และนักศึกษาไม่มีความรับผิดชอบต่อการศึกษา ไม่อุทิศเวลาศึกษาค้นคว้าตำรา นอกเหนือจากที่เรียนในห้องเรียน

7. อาจารย์และนักศึกษามีปัญหาตรงกัน คือ จำนวนหนังสือในห้องสมุดและหนังสือวิชาการใหม่ๆ ในห้องสมุดมีจำนวนน้อย

8. ปัญหาอื่นๆ ที่อาจารย์และนักศึกษาเสนอมาก ได้แก่ นักศึกษาเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาบางท่านช้า ไม่อยู่สำนักงาน ระเบียบจัดไม่เป็นกันเอง ไม่กำหนดเวลาให้นักศึกษาเข้าพบ มีเวลาให้นักศึกษาเข้าพบน้อย

ABSTRACT

Title : Opinions of Instructors and Students on Management of Graduate Study in Agricultural Extension, Maejo University, Thailand.

By : Charoon somma

Degree : Master of Agricultural Technology (Agricultural Extension)

Major Field : Agricultural Extension

Chairman, Thesis Advisory Board : *Wittaya Damrongkiattisak*

(Associated Professor Dr. Wittaya Damrongkiattisak)

..... 19.10.1992

The study aimed at investigating opinions, problems, and suggestions of instructors and students concerning the teaching and learning program for a master's degree in agricultural extension at Maejo University. The total number of population was 99, consisting of instructors, graduates, and present students. The data were collected by means of questionnaires, analyzed by computer (SPSS program), and presented as percentage, mean, and standard deviation. The results were as follows.

1. The instructors had an average age of 40.50 years; 6 were male and 2 female; they were all Buddhist. Two of them were single and 6 married. Five were instructors of the Department of Agricultural Extension, and 3 from other department. They had an average teaching period at the Department of 5.50 years. Four of them had completed a master's degree, and 4 a doctorate degree.

2. The students had an average age of 37.07 years. 91.20 per cent were male, 97.80 per cent Buddhist, and 63.70 per cent married. Their average length of time in studying at a master's level was 3.40 years. 61.50 per cent were fulltime students, and 38.50 part-time. 70.30 per cent are present students and 29.70 per cent graduated.

3. The instructors' opinions were: the present trends of graduate production emphasize quantity rather than quality; the students enrolled did not meet the standard criteria; the students did not try to acquire knowledge besides classroom learning; the Graduate School was not free to carry on administration; and appropriate evaluation and follow-up system was not available.

4. The students' opinion was that teaching aids were insufficient.

5. Both the instructors and the students had an opinion that limited budget was allocated to the library, resulting in inadequacy of textbooks and publications for research.

6. Crucial problems facing the instructors were: the Graduate School administrators did not fulfill their responsibilities; they did not follow the Graduate School regulations; they neither aimed at academic improvement nor maintained academic standards; and the students neither fulfilled their academic responsibilities nor were devoted to outside-classroom research.

7. The major problem facing both the instructors and the students was that books and latest academic publications in the library were insufficient.

8. Other problems indicated by both the instructors and the students were: it was difficult for the students to confer with some advisors since they were not at the office; some advisors were not friendly and did not give an opportunity to the students to confer unless they were at the office; and others did not make a schedule, or provided insufficient time, for the students to meet and discuss with them.

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ เชียงใหม่ เป็นสถาบันการศึกษาด้านเกษตรกรรมที่เก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย เปิดสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2477 มีชื่อว่า "โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม ประจำภาคเหนือ" สังกัดกระทรวงธรรมการรับนักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมปีที่ 6 เข้าเรียน มีหลักสูตรเวลาเรียน 2 ปี เมื่อปี พ.ศ. 2481 โอนกิจการจากกระทรวงธรรมการไปขึ้นกับกระทรวงเกษตรราชการ และเปลี่ยนฐานะเป็นวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แม่โจ้ กระทั่ง พ.ศ. 2491 กระทรวงเกษตรราชการโอนกิจการให้กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนวิชาเกษตรกรรมใช้ชื่อว่า โรงเรียนเกษตรกรรมแม่โจ้ ต่อมาในฐานะเป็น วิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงใหม่ โดยขยายหลักสูตรถึงประโยคครูมัธยมเกษตรกรรมเมื่อปี พ.ศ. 2499 และปี พ.ศ. 2505 ได้เปิดสอนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกเกษตรกรรมเป็นแห่งแรกในประเทศไทย (คู่มือบัณฑิตศึกษา, 2530 : 4)

วิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงใหม่ ได้ยกฐานะขึ้นเป็นสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรตามพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีการเกษตร พ.ศ. 2518 เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี ต่อมาปี พ.ศ. 2525 เปลี่ยนชื่อ สถาบันเทคโนโลยีการเกษตร เป็นสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ (คู่มือบัณฑิตศึกษา, 2530 : 5)

สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ได้เปิดสอนการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาส่งเสริมการเกษตร เมื่อปี พ.ศ. 2528 โดยบัณฑิตศึกษามีหน้าที่คล้ายบัณฑิตวิทยาลัย การดำเนินงานของบัณฑิตศึกษาอยู่ในหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา (คู่มือบัณฑิตศึกษา, 2530 : 5) หลักสูตรเทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2528 สังกัดภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ มีปรัชญาของหลักสูตรดังนี้ "การให้นวัตกรรมแก่บุคคลหรือนักส่งเสริมการเกษตรให้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการเกษตร" โดยมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (คู่มือบัณฑิตศึกษา, 2530 : 57-58) ดังนี้

1. เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถด้านวิชาการส่งเสริมการเกษตร

รวมถึงการเรียนรู้อิงการแก้ปัญหาที่แท้จริงอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพงานวิจัยด้านวิชาการส่งเสริมการเกษตร
3. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม
4. เพื่อสนองนโยบายของสังคมในการพัฒนากำลังคนทางส่งเสริมการเกษตรและเพื่อพัฒนาชนบท

สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ผลิตนักศึกษา สาขาส่งเสริมการเกษตรระดับปริญญาโท ครั้งแรกปีการศึกษา 2528 เปิดเรียนภาคปกติรับนักศึกษาจำนวน 9 คน ปัจจุบันสำเร็จการศึกษาทั้งหมดโดยสำเร็จปีการศึกษา 2531 จำนวน 2 คน โดยใช้เวลาศึกษา 2 ปีพิเศษ สำหรับอีก 7 คน สำเร็จปีการศึกษา 2533 ใช้เวลาศึกษา 4 ปีพิเศษ จนถึงปัจจุบันมีจำนวนนักศึกษาเข้าศึกษา รวมทั้งหมดตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 ถึงปีการศึกษา 2534 จำนวน 114 คน สำเร็จการศึกษา 35 คน ขณะนี้กำลังศึกษาอยู่อีก 79 คน โดยเริ่มเปิดสอนระดับปริญญาโท ภาคสมทบในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2532 เป็นปีแรก มีอาจารย์ประจำภาควิชาจำนวน 7 คน (ทะเบียนนักศึกษา, 2528-2534 : 1-14)

หลักสูตรเทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร จัดเป็น 2 แผน คือ หลักสูตรแผน 1 ผู้ศึกษาต้องทำวิทยานิพนธ์ และหลักสูตรแผน 2 ผู้ศึกษาต้องทำปัญหาพิเศษ (คู่มือบัณฑิตศึกษา, 2530 : 58) ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งหมาย ตรงทิศทางที่ต้องการผลิตบุคคลที่มีคุณภาพและตรงต่อความต้องการของสังคมและหน่วยงานอย่างแท้จริงนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ทันเหตุการณ์ กล่าวคือ อาจารย์ผู้สอนต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ อาจารย์ที่ปรึกษามีเวลาให้นักศึกษาสำหรับแนะนำปรึกษาแก่นักศึกษาได้ทันเหตุการณ์ นักศึกษาต้องมีการคัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ สนใจใฝ่หาความรู้และเรียนดี อุปกรณ์การสอนจะต้องพร้อม เพื่อให้ นักศึกษามีทักษะอย่างแท้จริง ขณะเดียวกันกับการบริหารบุคคลก็จำเป็นต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้การผลิตบัณฑิตมีคุณภาพ สำเร็จการศึกษาตรงตามวัตถุประสงค์ของสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ สาขาส่งเสริมการเกษตร กำหนดไว้

ตาราง 1 ข้อมูลอาจารย์

ที่	ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ปริญญาโท (คน)	ปริญญาเอก (คน)
1	อาจารย์ประจำ	7	3	4
2	อาจารย์พิเศษ	5	2	3
รวมอาจารย์		12	5	7

ที่มาของข้อมูล : คู่มือบัณฑิตศึกษา, 2530 : 48 - 50 (สำรวจเมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2534)

ตาราง 2 ข้อมูลนักศึกษา

ปี	ภาค	จำนวน	วุฒิและอาชีพก่อนเข้าศึกษา					กำลัง	สำเร็จ	สำเร็จการศึกษาเมื่อ พ.ศ.			
			วุฒิส่ง	วุฒิ	ราช	อาชีพ	ศึกษา			การ	2531	2532	2533
ศึกษา	ศึกษา	ศึกษา	เสริมฯ	อื่น	การ	อื่น	อยู่	ศึกษา					
		(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)					
2528	ปกติ	9	3	6	6	3	-	9	2	-	7	-	
2529	ปกติ	18	2	16	16	2	2	16	-	2	4	10	
2530	ปกติ	12	4	8	10	2	5	7	-	-	6	1	
2531	ปกติ	7	4	3	4	3	5	2	-	-	2	-	
2532	ปกติ	6	1	5	4	2	5	1	-	-	-	1	
2532	สมทบ	20	10	10	19	1	20	-	-	-	-	-	
2533	ปกติ	12	8	4	10	2	12	-	-	-	-	-	
2533	สมทบ	17	12	5	16	1	17	-	-	-	-	-	
2534	ปกติ	13	6	7	12	1	13	-	-	-	-	-	
รวม		114	50	64	97	17	79	35	2	2	19	12	

ที่มาของข้อมูล : ทะเบียนนักศึกษา, 10 มิถุนายน 2528 - 23 ตุลาคม 2534

ความสำคัญของปัญหา
(Statement of the Problem)

การศึกษาถือว่าเป็นกระบวนการหรือเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่ง ในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นั่นคือ การศึกษาเป็นกระบวนการในการอบรมและถ่ายทอด ความรู้และทักษะที่สำคัญ ถือว่าเป็นความจำเป็นในสังคมและเศรษฐกิจในแต่ละยุคแต่ละสมัย หรืออีกนัยหนึ่งการศึกษามุ่งหวังให้บุคคลได้เกิดพัฒนาการทางความรู้ ความสามารถตลอดเวลา หรือเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตและความหมายที่เป็นส่วนสำคัญก็คือ การศึกษาเป็นการฝึก อบรมบุคคลให้มีศีลธรรม จริยธรรม ทักษะคิดและค่านิยมอันดีงามภายใต้กรอบระเบียบของสังคมที่ ตนเองอาศัยอยู่ (บรรเลง คำพรัตน์, 2530 : 1)

การศึกษาระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตรจะบรรลุเป้าหมายได้ตาม วัตถุประสงค์ สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้อง และมีทิศทางที่แน่นอน นอกจากนี้ สิ่งสำคัญสอดคล้องกับหน่วยงานผู้รับผิดชอบในด้านต่างๆ ที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องประสาน สัมพันธ์กันและให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยี การเกษตรแม่โจ้ เริ่มผลิตนักศึกษาปีการศึกษา 2528 จนถึงปีการศึกษา 2534 มีนักศึกษา สำเร็จการศึกษา จำนวน 35 คน จากจำนวน 114 คน (ทะเบียนนักศึกษา, 2528-2534) จนถึงปัจจุบัน ยังไม่มีผู้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็น ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา การบริหารงานของภาควิชาและอุปกรณ์การสอนของ สาขาส่งเสริมการเกษตร การบริหารงานของบัณฑิตศึกษาและห้องสมุดของสถาบันเทคโนโลยี การเกษตรแม่โจ้อย่างจริงจัง ซึ่งเป็นเวลา 7 ปีมาแล้ว ผู้เกี่ยวข้องควรจะได้รับทราบ ความคิดเห็น ปัญหาและข้อเสนอแนะดังกล่าว จากอาจารย์ ผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษา ที่ผ่านการศึกษามาแล้ว 2 ภาคการศึกษา ของสาขาส่งเสริมการเกษตร เพื่อนำมาเป็นข้อมูล นิจนาในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนต่อไป เพราะการจัดการเรียนการสอนที่ ผ่านมาแล้วนั้น ยังไม่มีใครทราบว่า หลักสูตรสาขาส่งเสริมการเกษตร ตั้งแต่เริ่มผลิตนักศึกษา จนถึงปัจจุบัน มีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และความต้องการของสังคมหรือไม่ อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางใด การบริหารงาน ของภาควิชา การบริหารงานของบัณฑิตศึกษาเป็นอย่างไร อุปกรณ์การสอนและห้องสมุด ระดับบัณฑิตศึกษามีเพียงพอหรือไม่ ตั้งแต่เริ่มเปิดการเรียนการสอนสาขานี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ทราบความคิดเห็น ปัญหาและข้อเสนอแนะหรือไม่

ผู้ศึกษาได้ตระหนักในความสำคัญของปัญหานี้ อีกทั้งยังไม่มีผู้ศึกษาเรื่องดังกล่าวของสาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้มาก่อน สมควรต้องมีการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ สภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเสนอผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน ไว้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมในอนาคต เพื่อผลิตบัณฑิตระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร ที่มีคุณภาพตรงต่อความต้องการของสังคมและหน่วยงานอย่างแท้จริง และให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

(Objectives of the Study)

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา ต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร
3. เพื่อทราบข้อเสนอแนะของอาจารย์และนักศึกษา ต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(Expected Results)

การศึกษาดังกล่าวคาดว่าจะได้ประโยชน์ดังนี้

1. เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน สาขาส่งเสริมการเกษตรในปีการศึกษาต่อ ๆ ไป

2. ทำให้ได้แนวทางในการจัดการเรียนการสอน ตามสภาพปัจจุบันของสาขา ส่งเสริมการเกษตร

3. เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ได้ข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของการจัดการเรียนการสอน สาขาส่งเสริมการเกษตร

ขอบเขตของการศึกษา

(Scope and Limitation of the Study)

การศึกษาคั้งนี้ ศึกษาเฉพาะอาจารย์ที่สอนอยู่ในปัจจุบัน ผู้สำเร็จการศึกษา และนักศึกษาที่ผ่านการศึกษามาแล้ว 2 ภาคการศึกษา ในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 ถึงปีการศึกษา 2534

นิยามศัพท์

(Definition)

ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความคิด การตัดสินใจและการแสดงออก ซึ่งไม่มีการชักนำหน้าว่าถูกหรือผิด (Carter V. Good, 1973 : 399 ใน สุวรรณ เนตชากร, 2520 : 10) ในที่นี้ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นเฉพาะตัวของอาจารย์ ผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาที่แสดงออกในการตอบคำถามในแบบสอบถาม

อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษที่สอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ในปีการศึกษาปัจจุบัน

อาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง อาจารย์ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

นักศึกษา หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาหรือนักศึกษาที่ผ่านการศึกษามาแล้ว 2 ภาคการศึกษา ในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 ถึงปีการศึกษา 2534

สาขาส่งเสริมการเกษตร หมายถึง สาขาส่งเสริมการเกษตรที่เปิดสอนในระดับปริญญาโท สังกัดภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

ภาควิชา หมายถึง ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร สังกัดคณะธุรกิจการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

บัณฑิตศึกษา หมายถึง ส่วนราชการที่จัดการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี สังกัดสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรเทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

อุปกรณ์การสอน หมายถึง วัสดุที่เป็นสื่อการสอน เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน ในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

ห้องสมุด หมายถึง สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

สถานภาพการศึกษา หมายถึง สถานภาพของผู้สำเร็จการศึกษา นักศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ในขณะตอบแบบสอบถาม

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนการสอนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา การบริหารงานของภาควิชา การบริหารงานของบัณฑิตศึกษา อุปกรณ์การสอนและห้องสมุด สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(REVIEW OF RELATED LITERATURE)

การจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร มีความสำคัญ ต่องานส่งเสริมการเกษตร และการดำเนินงานอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ต้องมีการ จัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการศึกษาและวิเคราะห์ ความคิดเห็น ปัญหาและข้อ เสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อนำมาเป็นแนวทางปรับปรุงการศึกษาในอนาคตต่อไป

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เสนอในบทนี้ คือ แนว ความคิดเกี่ยวกับหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา การบริหารงานของ ภาควิชา การบริหารงานของบัณฑิตศึกษา อุปกรณ์การสอนและห้องสมุด ซึ่งจะเสนอเป็นตอนดังนี้

แนวความคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

ด้วยเหตุที่สัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรขึ้นอยู่กับการใช้หลักสูตรเป็นอย่างมาก เพราะ หลักสูตรจะสร้างให้คิดเชิงใดก็ตาม ถ้าการนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างไม่มีคุณภาพ หลักสูตร ก็จะสามารถล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง ดังนั้นจึงต้องมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการ ศึกษาและนันทนาการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร (สังค อุตหรานันท์, 2530 : 137) นอกจากนี้ สุมิตร คุณานุกร (2518 : 10) ได้กล่าวไว้ว่า "คุณภาพของการศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของ หลักสูตร หลักสูตรที่มีคุณภาพดีควรเป็นหลักสูตรที่สามารถนันทนาการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และทัศนคติที่ดีที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม" ซึ่งตรงกับคำกล่าวของ ดร. ก่อ สวัสดิ์คานานิช (2518 : 21-23) ในเรื่องลักษณะที่ดีของหลักสูตรควรเป็นดังนี้

1. สอนองความต้องการของสังคม
2. สอนองความต้องการของนักศึกษา
3. เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
4. เหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา
5. สามารถนำไปใช้ได้สะดวก
6. มีลักษณะยืดหยุ่นได้

ความจริงแล้วการนำหลักสูตรไปใช้จริงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เป็นศาสตร์ในแง่ที่ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาช่วยสนับสนุน ส่วนเป็นศิลป์ หมายถึง การที่ผู้บริหารและผู้สอนซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตรจะมีบทบาทมากต่อการทำให้หลักสูตรบรรลุผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ดังคำกล่าวที่ว่า แม้จะปรับปรุงหลักสูตรอย่างไร ถ้าผู้สอนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน หลักสูตรนั้นๆ ก็จะไม่ได้ผลตามที่คาดหวัง (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2530 : 9 ใน ปรีศนา ชัยดวง, 2533 : 11) การผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ ซึ่งก็คือ เน้นงานสอนหรือการใช้หลักสูตรรวมทั้งสิ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้การใช้หลักสูตรบรรลุจุดมุ่งหมาย การให้ความเห็นชอบหลักสูตรใด ๆ ของทบวงมหาวิทยาลัยเป็นการให้ความเห็นชอบตามตัวอักษร ผลสำเร็จของหลักสูตรขึ้นอยู่กับ การนำหลักสูตรไปใช้ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2527 : 182)

เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันถึงความหมายของหลักสูตร สมิตร์ คุณานุกร (2518 : 3) ได้ให้ความหมายหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนไม่ว่าจะเป็นภายในและภายนอกโรงเรียนก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนหันนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2521 : 4) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ ข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศเพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

จากความหมายของหลักสูตร สามารถชี้ชัดว่าหลักสูตรเป็นเครื่องมืออันหนึ่งของสังคมที่จะเป็นข้อกำหนดสำหรับอบรมบุคคลต่าง ๆ ให้เป็นไปตามความต้องการของสังคม การกำหนดนิยามของหลักสูตรดังกล่าวจะไปสอดคล้องกับคุณสมบัติของหลักสูตรที่ว่า หลักสูตรมีลักษณะเป็นพลวัต (dynamic) เปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการและเปลี่ยนแปลงของสังคม (ชวิชัย , 2529 ใน นิพันธ์ หวังประเสริฐ, 2533 : 10) นอกจากนี้การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูนำเอาโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มเหล่านั้น ไปปฏิบัติให้บังเกิดผล รวมทั้งการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียน เพื่อจำหน่ายให้ครูและนักเรียนสามารถสอนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด (สันต์ ชรรณบำรุง, 2525 : 149) การนำหลักสูตรไปใช้รวมถึงกิจกรรม 3 ประเภท คือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้บรรลุถึงเป้าหมายและการสอนของครู (สมิตร์ คุณานุกร, 2518 : 149)

ปัจจัยที่ส่งผลให้การใช้หลักสูตรประสบผลสำเร็จมากหรือน้อยประกอบด้วย (วิเชียร ราชใหญ่, 2533 : 15)

1. ปัจจัยเกี่ยวกับผู้สอน ในความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและความสามารถในการสอน
2. ปัจจัยเกี่ยวกับสถาบัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของอาจารย์ในสถาบัน ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และระบบการบริหารงาน
3. ปัจจัยเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ ความซับซ้อนของหลักสูตร การช่วยเหลือสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร และประสิทธิภาพการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการของผู้สอนอย่างกว้างขวาง และลึกซึ้งเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและการสอน
4. ปัจจัยเกี่ยวกับผู้เรียน ได้แก่ จำนวนผู้เรียน ความรู้ ความสามารถ รวมทั้งความสนใจต่อวิชาที่เรียนก็เป็นปัจจัยที่จะส่งผลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ให้ประสบผลสำเร็จมากหรือน้อยด้วย

นอกจากนี้ วิเชียร ราชใหญ่ (2530 : 23) ใน ปริศนา ชัยดวง (2533 : 17) ได้กล่าวว่า หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพต้องประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. ตัวหลักสูตรดี กระจ่างชัด ทันสมัย
2. คณาจารย์มีคุณภาพสูง เข้าใจหลักสูตร
3. ผู้เรียนมีความพร้อม ทั้งในความรู้ ความสามารถพื้นฐานและคุณธรรม
4. มีบริการสนับสนุนที่ดีและเพียงพอ
5. ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาดีและมีประสิทธิภาพ
6. มีบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้
7. มีระบบการติดตามผลและประเมินผล

สำหรับหลักสูตรเทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ จัดเป็น 2 แผน คือ หลักสูตรแผน 1 และหลักสูตรแผน 2 โดยมีโครงสร้างของหลักสูตรดังนี้ (คู่มือบัณฑิตศึกษา, 2530 : 59)

หลักสูตรแผน 1 จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต
หลักสูตรแผน 2 จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 47 หน่วยกิต

ในการดำเนินการเรียนการสอนสถาบันมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของสถาบันและมีอำนาจหน้าที่พิจารณาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับมาตรฐานเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาที่ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐบาลกำหนด (คู่มือบัณฑิตศึกษา, 2530 : 10) โดยนักศึกษาทั้งแผน 1 และแผน 2 ต้องเรียนกระบวนวิชาเอกบังคับตามที่กำหนดไว้ เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ และพัฒนาคุณภาพงานวิจัยด้านวิชาการส่งเสริมการเกษตรตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ซึ่งประกอบด้วย วิชา การสื่อสารการเกษตร การบริหารงานส่งเสริม การประเมินผลโครงการ การพัฒนาการเป็นผู้นำในงานส่งเสริม สังคมวิทยาในการพัฒนาการเกษตร ระเบียบวิธีวิจัยและวิชาสัมมนา (คู่มือบัณฑิตศึกษา, 2530 : 58 - 60)

จะเห็นว่าหลักสูตรที่ใช้ได้ดีสมัยหนึ่ง ในสภาพสังคมหนึ่งย่อมจะล้าสมัยได้ เมื่อสังคมหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากอิทธิพลและแรงผลักดันต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ดังนั้นเมื่อสังคมเปลี่ยนจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุง พัฒนาระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและการเคลื่อนไหวของสังคมด้วย (ศิริเนญ ศิริมงคล, 2530 : 2)

แนวความคิดเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้สอน เป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในการทำให้การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผลผลิต คือ ผู้สำเร็จการศึกษาโดยตรง อาจารย์ผู้สอน นอกจากมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาแล้ว จำเป็นต้องมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ และประพฤตินให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ศิษย์ด้วย (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2527 : 181)

ดังผลสรุปรายงานผลการวิจัยเรื่อง "ลักษณะของครูที่ดี" ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู (2520 : 10) ว่าครูที่ดีหรือลักษณะของครูที่จะจัดการเรียนการสอนให้ได้รับผลดีจะต้องมีคุณลักษณะส่วนตัวและปฏิบัติดังนี้

1. กระตือรือร้นในการทำงาน
2. ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอทุกด้าน

3. รอบรู้วิถีทางการทำงาน
4. พร้อมสำหรับคำแนะนำและไม่หาความรู้คู่แข่ง
5. สนใจการวัดผล และประเมินผลงานของตนอยู่เสมอ
6. พร้อมที่จะรับแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้
7. ใช้จิตวิทยาในการสอน
8. รู้จักใช้อุปกรณ์การสอน
9. สอนด้วยใจรักไม่หวังผลตอบแทน

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้สอน มาตรฐานกำหนดตำแหน่งสาขางานสอนระบุว่า ผู้สอนมีหน้าที่และความรับผิดชอบปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียน การสอน การศึกษาอบรม การวิจัย ค้นคว้าในสาขาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา บริหารวิชาการแก่สังคม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย (ประพนธ์ นันทกรามาศ, 2529 : 59-63 ใน ปริศนา ชัยดวง, 2533 : 28)

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา งานสอนเป็นภารกิจหนึ่งของผู้สอนซึ่งได้กล่าวมาแล้วนั้น งานสอนเป็นภารกิจที่ผู้สอนปฏิบัติมากที่สุด ผู้สอนในทบวงมหาวิทยาลัยมีเสรีภาพทางวิชาการสูงที่จะดำเนินการสอนอย่างอิสระตามหลักวิชาและวิชาการที่ได้เรียนมา ซึ่งนับว่าผู้สอนมีความรับผิดชอบสูงต่อคุณภาพบัณฑิต ในด้านการสอนผู้สอนควรสอนเนื้อหาที่มีประโยชน์ ทำให้นักศึกษามีความเข้าใจ เกิดความคิดรวบยอด และสามารถไปค้นคว้าเพิ่มเติมได้ นอกจากนี้ควรปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม ความก้าวหน้าทางวิชาการ ตามความต้องการของผู้เรียน (ไพฑูริย์ สินลาวัฒน์, 2524 : 212-213)

พันธิษา อุกฤษ (2523) ใน วาสนา ชวหา (2533 : 7-8) ได้เสนอรูปแบบการจัดระบบการเรียนการสอนที่ดี ซึ่งอาจารย์ผู้สอนจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบมีวิธีการเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เนื้อหาวิชา เป็นการศึกษาเนื้อหาวิชาที่กำหนดคนในหลักสูตรว่าจะต้องสอนอะไร มากน้อยเพียงใดและความมุ่งหมายทั่วไปในการให้เนื้อหาวิชานั้นเป็นอย่างไร

2. วินิจฉัยภูมิหลังของผู้เรียน ได้แก่ ความสามารถ ความสนใจ พื้นฐานความรู้ เป็นต้น เพื่อจะได้กำหนดวัตถุประสงค์และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม

3. วัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดเป้าหมายของการเรียนการสอนที่แน่ชัดว่าต้องการให้นักศึกษาเปลี่ยนพฤติกรรมไปอย่างไร และเพียงใด การกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องคำนึงถึงเนื้อหาวิชา และภูมิหลังของนักศึกษา

4. กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นวิธีการที่จะนำนักศึกษาไปสู่วัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ ในกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นจะต้องอาศัยเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ง่าย ผู้สอนจะต้องศึกษาวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาการใช้สื่อการสอน และจะต้องมีความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่น่าเรียนและเป็นไปตามที่นักศึกษาต้องการ

5. การประเมินผล เป็นการวัดพฤติกรรมของนักศึกษาว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้เพียงใด ซึ่งจะมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ แล้วนำมาวิเคราะห์ จากนั้นก็แปลความหมายของการวิเคราะห์เพื่อนำไปปรับปรุงระบบการเรียนการสอนในส่วนที่ยังต้องปรับปรุง

นอกจากนี้ Banathy. (1988) ใน วาสนา ชวหา (2533 : 7) ได้เสนอขั้นตอนการจัดระบบมาใช้ในระบบการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหาที่สอดคล้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

2. จัดสถานการณ์หรือประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือที่เรียกว่า การสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3. กำหนดบุคลากรและบทบาทของบุคลากร

4. เลือกสื่อการสอนที่เหมาะสม

5. วัดผลและเสนอแนะเพื่อการแก้ไข ปรับปรุง

จากรูปแบบการจัดระบบการเรียนการสอนที่นักเทคโนโลยีและนักการศึกษาได้เสนอมาเป็นขั้นตอน จะทำให้สามารถนำไปใช้ในระบบการเรียนการสอนได้สะดวกขึ้น และยังสามารถตรวจสอบหรือวิเคราะห์ได้ทุกขั้นตอน ซึ่งจะส่งผลดีต่อกระบวนการเรียนการสอนยิ่งขึ้น

ถ้าพิจารณาให้ถี่ถ้วนแล้วจะพบว่า ไม่ว่าจะป็นรูปแบบใด ๆ ก็ตาม ในการจัดระบบการเรียนการสอนก็จะประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๆ 4 ส่วน คือ สิ่งที่ป้อนเข้าไป (input) กระบวนการ (process) ผลที่ได้ออกมา (output) และข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ซึ่งเรียกทั้งระบบนี้ว่า "การจัดระบบ (system approach) หรือการวิเคราะห์ระบบ (system analysis)"

นอกจากนี้ระบบการสอนที่ดียังมีขั้นตอนดังนี้ (สุนัน บุญช่วงศ์, 2530 : 17)

1. วิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อระบุระบบผู้เรียนและพื้นฐานความรู้เดิม
2. วิเคราะห์เนื้อหา ให้กำหนดเนื้อหาที่สอนโดยแบ่งหน่วยและหัวเรื่อง กำหนดความคิดรวบยอด
3. กำหนดวิธีการสอน ให้บอกว่าจะเป็นการสอนกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อย
4. วางแผนการสอน ให้เขียนแผนการสอน โดยครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้ คือ ชื่อหน่วย หัวเรื่อง ความคิดรวบยอด วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมการเรียน สื่อการสอน การประเมินผล
5. เตรียมกิจกรรมการเรียน โดยกำหนดไว้ในแผนการเรียนการสอน
6. ดำเนินการเลือกและผลิตสื่อการสอน ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน
7. สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล เมื่อได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้แล้ว ขึ้นวางแผนการสอนครูก็ควรออกข้อสอบหรือสร้างเครื่องมือวัดไว้ให้พร้อมก่อนลงมือสอน
8. ดำเนินการสอน โดยทำตามแผนที่วางไว้
9. ประเมินผล ทำการวัดและประเมินผล โดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นมาแล้ว
10. ติดตามและปรับปรุง เมื่อดำเนินการสอนไปแล้วครูก็อาจประเมินผล โดยการคูณผลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

การประเมินประสิทธิภาพการสอน การประเมินเพื่อปรับปรุงการสอน เกิดจากความเชื่อที่ว่า การสอนเป็นสิ่งที่ปรับปรุงแก้ไขได้ถ้าผู้สอนเข้าใจปัญหา และตั้งใจปรับปรุง (ไนทอร์ธ สินลารัตน์, 2524 : 190) การประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน คือ การประเมินการสอนแล้วนำผลที่ได้ทั้งจุดดีจุดด้อย มาปรับปรุงการเรียนการสอน ส่วนที่เป็นจุดดีจะได้คงไว้และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ส่วนที่เป็นจุดด้อยก็จะได้แก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

จากรายงานการประชุมสัมมนาเรื่อง "บทบาทของมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า" (2527 : 198-200) ได้กล่าวถึงปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้ คือ

1. นักศึกษาชอบการสอนแบบป้อน ขาดการฝึกปฏิบัติให้เรียนรู้ด้วยตนเอง
2. อาจารย์ส่วนใหญ่ยังจัดการสอนให้เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพไม่ได้
3. อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนไม่สนใจที่จะสอนวิชาในระดับพื้นฐาน
4. นักศึกษาเบื่อหน่ายการเรียนแบบชั้นมีชมและหลักสูตรที่ซ้ำซาก
5. อาจารย์ขาดการสนับสนุนในการนำเทคนิคและสื่อการสอนใหม่ ๆ ไปใช้

ที่ประชุมได้ให้ข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาในเรื่องวิธีการสอนดังนี้ คือ เน้นให้ปรับปรุงสภาพแวดล้อม และแก้ไขวิธีการสอนให้แตกต่างจากการสอนในระดับที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา เพื่อกระตุ้นการไม่เรียนรู้ของนักศึกษาและให้นักศึกษารู้จักการค้นคว้าด้วยตนเอง ให้คิดเป็นและแก้ปัญหาเป็นให้มากขึ้น การให้น้ำหนักแก่คุณภาพในการสอนของอาจารย์ให้มีความสำคัญในควมรับผิดชอบต่อการสอนที่ดี มีการพิจารณาความดีความชอบ หรือการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการจะช่วยให้การสอนดีขึ้นเป็นเงาตามตัว

แนวความคิดเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา

บทบาทหนึ่งของอาจารย์ คือ การให้คำปรึกษากับนักศึกษาในด้านการเรียน ด้านส่วนตัว ด้านสังคม และปัญหาอื่น ๆ อาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีส่วนช่วยเหลือนักศึกษาให้เกิดความมั่นใจในการอยู่ร่วมกันในสถาบันอุดมศึกษา ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดีจะช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ จริยธรรม และบุคลิกภาพอันเป็นส่วนสำคัญในเวลาออกไปสู่สังคมภายนอกได้มาก (สุคนธร ลักษณานาวิน, 2530 : 93) ด้วยเหตุที่งานของอาจารย์ที่ปรึกษามีขอบเขตกว้างขวางและละเอียดอ่อนมากต้องอาศัยความเข้าใจในงานที่รับผิดชอบ ความเสียสละและอุทิศเวลาให้กับงานมาก ดังนั้นวิธีจัดอาจารย์ที่ปรึกษา ควรจัดอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความกระ

คือหรือวันสนใจเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนักศึกษา (นรขุดี อาษาอำรุง, 2525 : 141)

ด้านบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ส่วนมากเห็นว่าบทบาทอื่นเช่น การวิจัยหรือการสอน มีความสำคัญมากกว่างานที่ปรึกษา จึงไม่มีความรับผิดชอบจริงจัง นักศึกษาต้องรับผิดชอบต่อตนเอง ทั้งๆ ที่นักศึกษาต้องการที่ปรึกษาแต่กลับไม่ได้รับเต็มที่ (ประกอบ คุณรัตน์, 2530 : 193)

ด้านความรู้ความสามารถของอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งขาดความรู้ความเข้าใจแจ่มแจ้งในเรื่องหลักสูตร (รัชนี ตีสันต์และคณะ, 2527 และปรีชา บุญคุณรัตน์, 2527 ใน ปริศนา ชัยดวง, 2533 : 38)

ด้านจำนวนนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จำนวนนักศึกษาที่เหมาะสมกับความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาควรมี 6-10 คน (รัชนี ตีสันต์และคณะ, 2527 ใน ปริศนา ชัยดวง, 2533 : 38) บางครั้งมากเกินไปจนอาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีเวลาให้กับนักศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อนักศึกษาเพราะเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักศึกษามากที่สุด และมีหน้าที่โดยตรงในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแก่นักศึกษา ดังคำมืออาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2525 : 7-9) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ข้อหนึ่งอันควรปฏิบัติให้เหมาะสมตามจรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดี คือ

ควรให้คำแนะนำในด้านวิชาการโดยกระทำอย่างมีระเบียบแบบแผน คือ ให้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ อย่างถูกต้อง เพื่อป้องกันความบกพร่องที่จะเกิดขึ้นอันจะทำให้นักศึกษาได้รับความเสียหาย

ชวนนิศ ทองทวี (2522 : 252) ได้เสนอว่า การที่อาจารย์ที่ปรึกษาในมหาวิทยาลัยสามารถปฏิบัติบทบาทได้ผลดีนั้น ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาควรมี คือ

1. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความจริงใจ มีเมตตากรุณาและรักเพื่อนมนุษย์
2. มีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรมประจำใจและมีความกระตือรือร้น
3. มองผู้อื่นในแง่ดี สماعกับคนได้ทุกประเภท
4. มีความอดทนยอมรับฟังปัญหาได้ทุกเรื่อง โดยไม่แสดงอาการเบื่อหน่าย

5. มีความรู้ในเรื่องการแนะนำนอสมควร
6. มองเห็นว่าปัญหาทุกปัญหามีความสำคัญควรแก่การสนใจ

หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ควรปฏิบัติ (ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยนวดศึกษาจังหวัด
เชียงใหม่, 2533 : 10)

1. ควรรักษาสิทธิประโยชน์ของนักศึกษา
2. ควรจัดเวลาให้นักศึกษามานบอย่างสม่ำเสมอ
3. ควรจัดการบปะสนทนาระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาคู่กันเสมอ

ผลการสัมมนาอาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2522 : 5) สรุปว่า
สิ่งที่ท่านทำได้ก็จะดีถ้าท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา คือ

1. ประกาศกำหนดวัน เวลาที่นักศึกษาจะขอเข้าพบได้ที่ห้องทำงาน
2. ควรหาโอกาสประชุมหรือบปะสังสรกับนักศึกษาตามโอกาสที่คิดว่าเหมาะสม
3. แนะนำเด็กเดือนความประพฤติ ความเอาใจใส่ในการเรียน
4. ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่นักศึกษามานบค่าปรึกษาตามความเหมาะสม

สิ่งที่ท่านต้องไม่ทำถ้าท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา คือ

1. เห็นผ่านเรื่องที่ยัดต่อระเบียบของคณะหรือมหาวิทยาลัย เช่น การลง
ทะเบียนเรียนมีจำนวนหน่วยกิตเกินกำหนดในภาคเรียนปกติ ฯลฯ
2. ร่วมมือกับนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนในกรณีที่นักศึกษาลงทะเบียนแล้วไม่เข้า
เรียนในชั้นเรียนจริง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2531 : 1-3) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ และความ
รับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จากการสัมมนา ปีการศึกษา 2530
และ 2531 สรุปได้ดังนี้

1. ด้านวิชาการ ต้องศึกษาหลักสูตร แผนกำหนดการศึกษา ข้อบังคับ ลักษณะวิชา

และวิธีจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี เพื่อเป็นหลักในการให้คำปรึกษา

2. หน้าที่ของสถาบัน เป็นผู้ที่จะป้อนข้อมูลย้อนกลับมายังผู้บริหารและนักวิชาการของสถาบันในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษา

สุนัตรา เพรชมนูณี (2517 : 412) ได้วิจัยเรื่อง "ความคาดหวังของนิสิตที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษา" โดยใช้ในการสัมภาษณ์และแบบสอบถามนิสิตชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 250 คน ผลการวิจัย พบว่า นิสิตมีทัศนคติไม่พอใจในบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา เพราะความคิดเห็นไม่ตรงกัน ไปหาไม่พบ ไม่สนใจนิสิต ถือความคิดเห็นตนเองเป็นสำคัญ

ภัทตรา จันทปัญญาศิลป์ (2519 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการเกี่ยวกับหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ" โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 48 คน นิสิตชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 จำนวน 924 คน จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการยังไม่สนองความต้องการของนิสิต คือ นิสิตต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการมากกว่าที่เป็นอยู่ทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการที่ว่า ควรให้ความช่วยเหลือแนะนำนิสิตในด้านการเรียนมากขึ้น และอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานให้คำปรึกษามากขึ้นเช่นเดียวกัน

จากเอกสารและผลงานวิจัยเพียงบางส่วน จะทำให้มองเห็นชัดเจนถึงบทบาทที่สำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษา ในการแนะแนวการศึกษาให้นักศึกษาแต่ละคนได้ประสบความสำเร็จในการศึกษา แต่การที่จะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติเหมาะสมเพียงใด และเป็นไปตามความคาดหวังของนักศึกษาหรือไม่ ถ้าอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถปฏิบัติบทบาทในการแนะแนวการศึกษาได้ตรงกับบทบาทที่คาดหวังของนักศึกษา และเกิดความเข้าใจอันดีต่อกันจะลดช่องว่างระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาให้น้อยลง นักศึกษากลับขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษามากขึ้น ชั่วเป็นผลดีทำให้นักศึกษามีปัญหาทางการศึกษาน้อยลงและประสบผลสำเร็จในการศึกษามากยิ่งขึ้นกว่าเดิม อีกทั้งถ้าสามารถจัดสาขาแตกต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการแนะแนวการศึกษาให้ลดน้อยลงไปด้วย นอกเหนือจากการปรับปรุงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ก็จะเป็นการช่วยให้การแนะแนวการศึกษาประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้นและสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกจากมหาวิทยาลัยหรือไปช่วยพัฒนาประเทศได้มากขึ้นในที่สุด

แนวความคิดเกี่ยวกับนักศึกษา

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นสูงสำหรับประกอบอาชีพ ผู้เข้าศึกษาเปรียบเสมือนวัตถุดิบต้องเป็นผู้มีพื้นฐานความรู้ ความสามารถและสติปัญญาพอสมควร ดังนั้นจึงมีการสอบคัดเลือกหรือวัดความถนัดผู้เข้าศึกษาในคณะวิชา เพื่อให้ได้ผู้เข้าศึกษาที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับภาควิชามากที่สุด (ทบทวนมหาวิทยาลัย, 2527 : 181)

การศึกษาระดับปริญญาโท มีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างคนที่สมบูรณ์ตามแบบที่สังคมต้องการ การภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา คือ การผลิตบัณฑิตให้แก่สังคม ในระยะที่ผ่านมาการศึกษาระดับอุดมศึกษามีการขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวางในด้านปริมาณมากกว่าคุณภาพ (นางเยาว์ ชัยเสรี, 2529 : 5) สิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาควรคำนึงถึงควบคู่ไปกับปริมาณการผลิต คือ คุณภาพของบัณฑิต บัณฑิตควรมีคุณภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการผลิตทุกขั้นตอน ตั้งแต่การรับเข้าศึกษาจนสำเร็จการศึกษา

การรับนักศึกษาจะใช้วิธีการสอบคัดเลือกเข้า ช่วงประมาณเดือนพฤศจิกายน และปลายเดือนกุมภาพันธ์ ของทุก ๆ ปี โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาไว้ การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท คาดว่าจะรับไว้ประมาณ 10 - 20 คน ต่อปีการศึกษา บางครั้งมีปัญหาผู้สอบแข่งขันได้ไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐาน ถ้ารับไว้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คำนึงถึงจำนวนที่รับก็จะมีปัญหาด้านการศึกษาของนักศึกษา แต่ถ้ารับไว้ตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้สอบแข่งขันได้ก็มีจำนวนน้อย มีปัญหาเรื่องงบประมาณตามมา

เมื่อรับนักศึกษาเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาแล้ว ต้องมีการเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ เหมาะสมกับความเป็นบัณฑิต มีความสนใจใฝ่หาความรู้ระยะยิ่งศึกษา

บทบาทและหน้าที่ของนักศึกษา (สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2527 : 85-91) มีดังนี้

1. นักศึกษาจะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ของสถานศึกษา โดยเฉพะอย่างยิ่งให้มัวนัยในตนเอง โดยปฏิบัติตามกฎและข้อบังคับของสถานศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาก็จะเป็นพลเมืองดี รู้จักเคารพกฎหมาย มัวนัยตนเอง ลักษณะการเป็นผู้ใหญ่ที่ดี ย่อมมีวัฒนธรรมในการจัดลำดับที่ของการดำเนินการในชีวิตประจำวัน และรักษาไว้ซึ่งแบบอย่าง

ของวัฒนธรรมที่ดี จะไม่พยายามใช้อิทธิพลในการกระทำทั้งปวง เพื่อไม่ให้เกิดภาวะสังคมพิการ ซึ่งไม่เป็นที่พึงปรารถนาสำหรับสังคมส่วนรวม นักศึกษาต้องรู้จักใช้สามัญสำนึกว่าสิ่งใดควรปฏิบัติ สิ่งใดควรละเว้น

2. นักศึกษาจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของอาจารย์ โดยไม่มีข้อโต้แย้งที่ไร้เหตุผล
3. นักศึกษาจะต้องตั้งใจศึกษา
4. นักศึกษาจะต้องปฏิบัติตนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมและจริยธรรม ไม่ประพฤตินิสัยที่จะทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อตนเองและผู้อื่น
5. นักศึกษาจะต้องปรับตัวให้เข้ากับระบบการวัดผล
6. นักศึกษาต้องรู้จักตัวเอง มีศักดิ์ศรี สำรวจข้อมูลต่าง ๆ ของตนเอง ก่อนที่จะตัดสินใจทำอะไร นักศึกษาจะต้องแสดงบทบาทในการตั้งใจศึกษาหาความรู้ ฟังคำสอน รู้จักคิด ถามและจด รู้จักนำความรู้ที่ได้รับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมแก่เวลาและโอกาส รู้จักแบ่งเวลา และมีตนเองให้เป็นคนมีวินัยดี เพื่อจะเป็นผู้ใหญ่หรือสมาชิกที่ดีของสังคมในอนาคต
7. นักศึกษาต้องช่วยกันรักษาเกียรติยศ และชื่อเสียงของสถานศึกษาไว้ คิดอยู่เสมอว่าจะทำประโยชน์อะไรให้แก่สถานศึกษา การสร้างชื่อเสียงให้แก่วิทยาลัยให้ได้หลายวิธีเช่น การตั้งใจศึกษา เรียนให้เก่งเป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวนำพาให้สังคมยกย่องและยอมรับสถานศึกษา

สวัสดิ์ สุนทรังษี (2525) ใน ศิรินทร์ญา ภักดี (2531 : 13) ได้กล่าวถึงปัญหาที่เกิดจากนักศึกษาได้แก่ นักศึกษาส่วนใหญ่ขาดความรับผิดชอบ ดังนั้น ถึงแม้ว่าอาจารย์ผู้สอนจะมอบหมายงานให้ไปค้นคว้าหรืออ่านมาก่อนที่จะมีการเรียนในชั้นทุกครั้ง นักศึกษาส่วนใหญ่ก็ไม่สามารถทำได้ อาจารย์ก็ต้องอาศัยการบรรยายเป็นหลัก จึงจะทำให้นักศึกษาได้รู้เรื่องครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการได้ ประกอบกับนักศึกษามุ่งมั่นแต่จะสอบให้ผ่านมากกว่าที่จะขวนขวายเพิ่มคุณสติปัญญาของตน ก็เอาใจใส่การจดและท่องคำบรรยายของอาจารย์ผู้สอนเท่านั้น ถ้าจะมีอาจารย์ผู้หนึ่งผู้ใดสอนโดยเน้นให้นักศึกษาค้นคว้าเอง นักศึกษาก็จะถือว่าวิชาของอาจารย์ผู้นั้นยาก ถ้ามีโอกาสก็พยายามหลีกเลี่ยงการเรียนวิชานั้นๆ เสีย

ชญ์ แสงศักดิ์ ใน สุภาพ วาดเขียน (2525 : 12) กล่าวว่า การเรียนการสอนจะบรรลุเป้าหมายได้ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างครูและนักเรียน แต่ถ้าหากนักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อครู ต่อเป้าหมายทางการศึกษา และต่อเพื่อนร่วมชั้นแล้ว การเรียนการสอนย่อมดำเนินไปไม่ราบรื่นเพราะนักเรียนจะทำตัวเป็นปรปักษ์ต่อครู ไม่เชื่อฟังครูและไม่ยอมรับฟังคำสั่งสอนของครู ทำให้นักเรียนไม่สามารถที่จะรับความรู้ไปจากครูได้

พฤติกรรมของนักศึกษาที่ต้องการความสำเร็จอย่างสูง (สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2527 : 148) มีดังนี้

1. เป็นพวกที่พร้อมที่จะรับการทดสอบอยู่เสมอ
2. เป็นบุคคลที่กระตือรือร้นสนใจในการเรียนเป็นพิเศษ
3. มักจะปฏิบัติงานอย่างเอาจริงเอาจังในสถานการณการทำงาน
4. เมื่อได้รับมอบหมายงานให้ทำที่ซับซ้อน มักจะพยายามทำให้ดีที่สุด
5. มักเป็นผู้ที่ทำงานได้รวดเร็ว สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและถูกต้อง
6. ต้องการทราบผลการเรียน เพื่อจะได้นำข้อมูลนั้นไปปรับปรุงตนเอง

ประสาร มาลากุล ๗ อรรถชยา (2529 : 14) ในฐานะประธานอนุกรรมการโครงการวิจัยเรื่องบทบาทและผลสัมฤทธิ์ของสถาบันอุดมศึกษาของไทย ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของทบวงมหาวิทยาลัย ได้สรุปคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานของบัณฑิตมีดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
2. รู้จักรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น
3. การตรงต่อเวลา
4. ความอดุสาหะพยายามในการทำงาน
5. ความมีระเบียบในการทำงาน
6. ความเชื่อมั่นในการทำงาน
7. ความคิดริเริ่มในการทำงาน
8. มีมนุษยสัมพันธ์
9. เข้าพบและปรึกษาอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ

การสอบไล่เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะตรวจสอบว่าการเรียนการสอนในรายวิชาเหล่านี้

นั้นบรรลุลงมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ เจตคติและทักษะการปฏิบัติผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ วิจัย วงษ์ใหญ่ (2533 : 9) กล่าวว่า การสอบจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษา การศึกษาในหลักสูตรแบบหน่วยกิตจะจัดอันดับคุณภาพการสอบออกมาในรูปแบบระดับคะแนน A,B,C,D และ F

การสำเร็จการศึกษา เมื่อนักศึกษามีหน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรและได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตามข้อกำหนดก็จะสำเร็จการศึกษา โดยนักศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้สำเร็จการศึกษาได้ จะต้องผ่านการตรวจสอบตามขั้นตอนว่าเรียนครบตามเงื่อนไขของหลักสูตรหรือไม่ จากนั้นจึงเป็นขั้นตอนการอนุมัติให้สำเร็จการศึกษา (วัลลภา เทนหัสลิน ๘ อุตฺธธา, 2530 : 129)

แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานของภาควิชา

การบริหารงานของภาควิชา หัวหน้าภาควิชาเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในงานของภาควิชา (คู่มือบัณฑิตศึกษา, 2530 : 12) เนื่องจากภาควิชาเป็นหน่วยงานวิชาการหลักและสำคัญของมหาวิทยาลัยที่ผลักดันให้มหาวิทยาลัยปฏิบัติการกิจให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี และมีประสิทธิภาพ หัวหน้าภาควิชาจึงเป็นผู้บริหารระดับต้นที่สำคัญในแง่ที่เป็นผู้บริหารงานภาควิชาให้เป็นไปตามนโยบายของมหาวิทยาลัยและเป็นผู้ใกล้ชิดกับอาจารย์และนักศึกษามากที่สุด เป็นผู้ประสานงานกับผู้บริหารงานวิชาการระดับมหาวิทยาลัย คณะวิชา อาจารย์ในภาควิชา ประสานกับนายทะเบียนเกี่ยวกับความต้องการห้องเรียนและดำเนินกิจกรรมด้านอื่นๆ ในการจัดการเรียนการสอน (ปริศนา ชีตดวง, 2533 : 20)

ช้อยวัฒน์ ปานพลอย (2522) ใน ปริศนา ชีตดวง (2533 : 20) ได้สรุปการบริหารงานของภาควิชา ดังนี้

1. กิจกรรมด้านการเรียนการสอน เป็นภารกิจแรกของภาควิชาที่จะต้องจัดและอำนวยความสะดวกโดยจัดรายวิชาต่างๆ ให้พร้อม ตรงตามโปรแกรมทั้งรายวิชาสำหรับสาขาวิชาเอกและสาขาวิชาอื่นๆ กิจกรรมนี้รวมถึงกิจกรรมการสอนในชั้นเรียน การจัดทำตารางสอน กิจกรรมเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่นักศึกษา การปรับปรุงพัฒนากระบวนวิชาและหลักสูตรทางการศึกษา

2. กิจกรรมด้านการวิจัย ภาควิชาต้องจัดควบคู่ไปกับการเรียนการสอน ภาควิชา

ควรมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายการวิจัยที่แน่นอนในแต่ละปี เพื่อสะดวกต่อการจัดทรัพยากรสนับสนุนและเพื่อเป็นการพัฒนาอาจารย์ในด้านการวิจัยด้วย

3. กำกับดูแลบุคลากรในภาควิชาให้ปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในสถาบันเดียวกัน

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชา (กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2534 : 57-58) มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. รับผิดชอบในการดำเนินงานและประสานงานด้านวิชาการของหลักสูตรให้เป็นไปโดยเรียบร้อย มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
2. นิยามหัวข้อและโครงสร้างวิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าแบบอิสระในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อนำเสนอกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ
3. ประเมินผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสาขาวิชา
4. ปรับปรุงหลักสูตร รายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนวิชา เพื่อนำเสนอกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ

การบริหารงานเป็นการบริหารงานวิชาการ ไททอร์ธ สีนลารัตน์ (2526 : 291-295) ได้สรุปลักษณะการบริหารงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาเอาไว้ 5 ประการด้วยกัน คือ

1. การบริหารมีลักษณะเป็นการประสานงานร่วมมือกัน เมื่อสถาบันอุดมศึกษามีความแตกต่างกันสูง มีอิสระและเสรีภาพสูง การบริหารจึงจำเป็นต้องมีการประสานงานและร่วมมือกันสูง จะสั่งงานจากเบื้องบนมาสู่เบื้องล่างไม่ได้
2. การบริหารมีลักษณะเป็นองค์คณะบุคคลหรือกรรมการ โดยที่สถาบันอุดมศึกษามีความแตกต่างกันสูง ดังนั้นการบริหารจึงต้องใช้คณะบุคคลซึ่งมีผู้แทนจากสาขาวิชา หรือกลุ่มที่แตกต่างกันมาร่วมกันตัดสินใจ รูปแบบการบริหารแบบนี้ เรียกว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (participative administration) การบริหารแบบนี้มีลักษณะเด่น คือ คณาจารย์มีส่วน

ร่วมในการบริหารและตัดสินใจในงานของสถาบัน ผู้บริหารทำหน้าที่ประสานงานและให้บริการ การตัดสินใจในนโยบายเป็นอำนาจของผู้แทนกลุ่มต่าง ๆ ที่เข้าร่วมเป็นกรรมการของสถาบัน กรรมการของสถาบันมีอำนาจตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ อย่างเป็นอิสระ ตั้งแต่การกำหนดหลักสูตร การสอบไล่ การจบของนักศึกษา เป็นต้น อย่างไรก็ตามการบริหารแบบมีส่วนร่วม ถึงแม้จะใช้ได้ดีในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีผู้รู้มากมาย แต่มีจุดอ่อนตรงที่บางครั้งการประสานงานกันแล้วไม่ได้ผลจริงจึงเพราะต่างฝ่ายต่างรักษาผลประโยชน์กันอยู่ ทำให้ตกลงกันยาก จึงมีผู้เสนอรูปแบบการบริหารใหม่ชื่อว่า รูปแบบการเมือง (political model) ซึ่งต้องเข้าใจระบบการเมืองในสถาบันควบคู่กันไปกับการประสานความร่วมมือ

3. การบริหารมีลักษณะเป็นการกระจายอำนาจ การกระจายอำนาจมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการมาก ภาควิชาและคณะควรมีอำนาจที่จะตัดสินใจทางวิชาการด้วยตนเอง เพื่อก่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

4. การตัดสินใจถือผลประโยชน์ทางวิชาการเป็นหลัก ไม่ถือผลประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือนวของตน ดังนั้นผู้บริหารในระดับอุดมศึกษาจึงควรมีลักษณะพิเศษ คือ ยึดถือวิชาการ มีความสามารถประสานงาน ทำงานเป็นทีม มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย และส่งเสริมให้ผู้อื่นทำงานอย่างเต็มที่

5. สถาบันต้องมีอิสระในการบริหารงาน สืบเนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาต้องมีการกระจายอำนาจให้ภาควิชาและคณะตัดสินใจทางวิชาการได้เอง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ดังนั้นควรมีอิสระในการบริหารงาน จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นควบคู่กันไป

การบริหารงานวิชาการตามลักษณะ 5 ประการข้างต้น อาจใช้หลักการบริหารทั่วไปของ ลูเธอร์ กุลลิค (Luther Gulick) ใน วิทยุสาคร (2526 : 208) ที่เรียกว่า POSDCORB มาประยุกต์ใช้กับการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การวางแผน (planning) เป็นการวางโครงการอย่างกว้าง ๆ ว่ามีงานอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติตามลำดับ วางแนววิสัยทัศน์พร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ก่อนลงมือปฏิบัติ

2. การจัดหน่วยงาน (organizing) เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารโดย

กำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อย หรือของตำแหน่งต่าง ๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจนพร้อมด้วยการกำหนดลักษณะและวิธีการติดต่อกันตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นกันไป

3. การบริหารบุคคล (staffing) เป็นการบริหารบุคคลตั้งแต่การแสวงหาคนทำงาน การบรรจุแต่งตั้ง การฝึกอบรมและพัฒนาบุคคลที่บรรจุแต่งตั้งไว้แล้ว การบำรุงขวัญ การเลื่อนขึ้นและลดชั้น ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากงานและบำรุงรักษาสภาพของการทำงานที่ดีและมีประสิทธิภาพให้คงอยู่ตลอดไป

4. การวินิจฉัยสั่งการ (directing) เป็นการวินิจฉัยสั่งการหลังจากได้วิเคราะห์และพิจารณาโดยรอบคอบแล้ว รวมทั้งการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นๆ ในฐานะที่ผู้บริหารเป็นผู้บังคับบัญชาหน่วยงาน

5. การประสานงาน (co - ordinating) เป็นการสื่อสารสัมพันธ์หน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ภายในองค์การ เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ทุกหน่วยงานทำงานประสานและกลมกลืนกัน เพื่อวัตถุประสงค์ของโครงการ ไม่มีการทำงานซ้ำซ้อนกัน

6. การรายงาน (reporting) เป็นการเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะ สะดวกแก่การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ในขณะเดียวกันควรรายงานให้ผู้ร่วมงานทราบด้วย การเสนอรายงานจำเป็นต้องมีการบันทึกหลักฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานไว้เป็นระยะ ๆ มีการวิจัย การประเมินผล การตรวจสอบเป็นระยะ ๆ

7. งบประมาณ (budgeting) เป็นการจัดทำงบประมาณการเงิน การวางแผนหรือโครงการในการใช้จ่ายเงิน การทำบัญชี และการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงิน

การวางแผนงาน ใน ไซออส เรื่องสุวรรต (2526 : 21) เป็นการเชื่อมโยงสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ในปัจจุบันกับสิ่งที่คาดหวังที่จะดำเนินงานให้สำเร็จ มีความมุ่งหมายที่สำคัญดังนี้

1. เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของหน่วยงานให้เด่นชัด
2. เพื่อป้องกันมิให้เกิดการทำงานซ้ำซ้อน
3. เพื่อเป็นแนวทางการประสานงานทั้งในและนอกหน่วยงาน

4. เพื่อป้องกันปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

5. เพื่อเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติ

ดังนั้น จะเห็นว่า การวางแผนงานมีประโยชน์อย่างสูงในการดำเนินงานต่าง ๆ

การจัดหน่วยงาน ใน ไซออสต์ เรื่องสุวรรณ (2526 : 27) มีหลักสำคัญดังนี้

1. ศึกษาวัตถุประสงค์ของโครงการและหน่วยงานนั้นให้แน่ชัด เพื่อให้จุดมุ่งหมายของแต่ละหน่วยงานสอดคล้องกลมกลืนกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน

2. วิเคราะห์งานแล้วรวมงานเหล่านั้นเข้าเป็นหมวดหมู่โดยให้แต่ละหมวดหมู่ของงานมีความสำคัญทัดเทียมกันทั้งปริมาณและคุณภาพ

3. กำหนดขอบเขตของการใช้อำนาจบริหารและควบคุมงานตลอดจนการดำเนินงานในแต่ละหน่วยงานย่อยให้แน่ชัดโดยการแสดงสายงาน

4. ต้องมีการมอบอำนาจในการบริหาร และความรับผิดชอบไปพร้อม ๆ กัน

5. แสดงแผนผังการบริหารให้เห็นเด่นชัด

การจัดบุคลากรโดยทั่วไปนั้น มักยึดหลักการที่ว่า จัดบุคคลที่มีความสามารถและคุณสมบัติที่เหมาะสมกับลักษณะและคุณภาพของงาน ให้มีปริมาณเพียงพอที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ตามแผนงานที่วางไว้ (ไซออสต์ เรื่องสุวรรณ, 2526 : 40)

การบริหารงานบุคคล เป็นเรื่องที่ยากยิ่งและซับซ้อน เพราะเกี่ยวข้องกับบุคคลจำนวนมาก ซึ่งต่างจิตต่างใจ ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม ภูมิหลังและอิทธิพลต่าง ๆ ยิ่งไปกว่านั้น ธรรมชาติของบุคคลจะต้องมีการตอบโต้ มีการติดต่อในระหว่างบุคคลด้วย และเนื่องจากทุกสิ่งทุกอย่างในโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง สิ่งซึ่งเคยเป็นเครื่องกระตุ้นให้เกิดกำลังใจในการทำงานของบุคคลเมื่อวานนี้ อาจเป็นสิ่งไร้ประโยชน์ ไร้มีความหมายในวันนี้ก็ได้ (เปล่งศรี อิงคนินันท์, 2526 : 13)

ฟาโยล (Fayol) ใน เพลงศรี อิงคนินันท์ (2528 : 15-18) กล่าวว่า หลักนั้นมีไว้ใช้เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานมิใช่กฎหมาย หากเป็นแต่เพียงสิ่งที่คิดขึ้นมาเพื่อใช้ในโอกาสที่จำเป็น สำหรับผู้บริหารนั้นจำเป็นต้องมีความรู้ในทางการบริหาร เพื่อจะได้บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ฟาโยล ได้วางหลักการบริหารไว้ ซึ่งผู้บริหารควรจะต้องคำนึงถึง คือ

1. อำนาจหน้าที่ต้องควบคู่ไปกับการรับผิดชอบ
2. เอกภาพในการบังคับบัญชา ควรได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาคนเดียว
3. เอกภาพในการอำนาจการ ควรมีหัวหน้า มีแผนงานและจุดประสงค์อันเดียว
4. ต้องจัดสายการบังคับบัญชาให้เหมาะสม
5. การแบ่งงานกันทำ เพื่อก่อให้เกิดความชำนาญงานเฉพาะอย่าง
6. ระเบียบวินัย ต้องมีระเบียบวินัย เคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา
7. ประโยชน์ส่วนรวมต้องมาก่อนประโยชน์ส่วนบุคคล
8. การให้ผลประโยชน์ตอบแทน เงินเดือน ค่าจ้าง ต้องถือหลักความยุติธรรม
9. การรวมหรือกระจายอำนาจ ควรพิจารณาจากผลประโยชน์ที่หน่วยงานได้รับ
10. ควรมีระเบียบข้อบังคับ เพื่อให้บุคลากรยึดเป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่
11. ความเสมอภาค ผู้บริหารต้องมีความยุติธรรม
12. มีความมั่นคงในการทำงาน มีเวลาเพื่อการเรียนรู้และทำงานให้ได้ดี
13. ความคิดริเริ่ม ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความคิดริเริ่ม
14. ความสามัคคี ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้สามัคคีกัน

สำหรับการประสานงานนั้น การประสานงานเป็นปัญหาอย่างหนึ่งในการบริหารทั่วไป แม้ว่าในองค์การบริหารได้คำนึงถึงเรื่องนี้ และจัดให้มีการประสานงานอยู่แล้ว แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการประสานงานยังเกิดขึ้นบ่อย ๆ อาจเป็นเพราะผู้บริหารไม่เข้าใจวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ในการประสานงาน (กิติมา ปรีดีฉลิก, 2532 : 32) ส่วน วิทยุ สาร (2528 : 222) กล่าวว่า กระบวนการประสานงานประกอบด้วย

1. การกำหนดแผนสำหรับทุกคนในหน่วยงาน
2. การประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนในหน่วยงานรู้และเข้าใจแผน เพื่อให้ทราบว่าคุณมีหน้าที่ทำอะไรและกำลังทำอะไร

3. การทำให้ทุกคนเต็มใจรับงานส่วนที่ได้รับมอบหมายให้ทำจริง ๆ

สำหรับด้านปัจจัยที่ทำให้การประสานงานมีประสิทธิภาพ วิทยุ สาร (2526 : 222) สรุปได้ ดังนี้

1. มีโครงสร้างการบริหาร แผนภูมิแสดงสายงาน สายการบังคับบัญชา และการติดต่อสื่อสารที่มีระเบียบแบบแผนรัดกุม ตามแผนที่คิดเป็นหลักปฏิบัติได้แน่นอน
2. มีนโยบายกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับที่เป็นลายลักษณ์อักษร
3. เขียนโครงการและวิธีทำงาน เป็นลายลักษณ์อักษรให้ทุกคนได้ทราบ
4. มีเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ศึกษาในเรื่องที่มีปัญหา และจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบ ค้นคว้าได้สะดวก

นอกจากนี้ Harrington Emerson (1913) ใน สมณศักดิ์ เกษมสิน (2517 : 30) ได้แต่งหนังสือเรื่องหลักสิบสองประการในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ มีสาระสำคัญดังนี้

1. ทำความเข้าใจและกำหนดแนวคิดในการทำงานให้กระจ่างแจ้ง
2. ใช้หลักสำคัญในการพิจารณาความน่าจะเป็นไปได้ของงาน
3. ค่าปริกษานะน่าต้องสมบูรณ์และถูกต้อง
4. รักษาระเบียบวินัยในการทำงาน
5. ปฏิบัติงานด้วยความสุจริตธรรม
6. การทำงานต้องเชื่อถือได้ มีสมรรถภาพและมีการลงทะเลเป็นเป็นหลักฐาน
7. งานควรมีลักษณะแจ้งให้ทราบถึงการดำเนินงานอย่างทั่วถึง
8. งานเสร็จทันเวลา
9. ผลของงานได้มาตรฐาน
10. การดำเนินงานสามารถยึดเป็นมาตรฐานได้
11. กำหนดมาตรฐานที่สามารถใช้ เป็นเครื่องมือในการฝึกสอนงานได้
12. ให้นำเห็นจรรยาวัลดงานที่ดี

แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานของบัณฑิตศึกษา

การบริหารงานของบัณฑิตศึกษานั้นจะมีคณะกรรมการประจำคณะหนึ่ง ประกอบด้วย คณบดีเป็นประธานกรรมการ รองคณบดี หัวหน้าภาควิชาเป็นกรรมการ และกรรมการซึ่ง คณาจารย์ในภาควิชาเลือกตั้งจากอาจารย์ในภาควิชาที่นั้น ภาควิชาละหนึ่งคน ในคณะกรรมการ จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ (คู่มือบัณฑิตศึกษา, 2530 : 13)

ที่ดังนี้
คณะกรรมการประจำบัณฑิตศึกษา (คู่มือบัณฑิตศึกษา, 2530 : 13) มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. วางระเบียบของคณะ สำนักหรือภาควิชาด้วยความเห็นชอบของสภาสถาบัน
2. พิจารณากำหนดหลักสูตรและรายละเอียดหลักสูตร เพื่อเสนอต่อสภาสถาบัน
3. จัดการสอบไล่
4. รับปรึกษาและให้ความเห็นแก่คณบดีหรือผู้อำนวยการสำนัก

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัย (กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, 2534 : 8) มีดังนี้

1. เพื่อจัดการศึกษา รักษามาตรฐานทางวิชาการและประสานงานการศึกษา ในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีทุกสาขาวิชาในมหาวิทยาลัย
2. เพื่อผลิตบัณฑิตระดับสูงกว่าปริญญาตรีออกไปทำหน้าที่เป็นอาจารย์ นักวิชาการ นักบริหารและผู้ประกอบการอาชีพในสาขาวิชาต่างๆ เพื่อสนองความต้องการของประเทศ และสังคม
3. ส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยและความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชาต่างๆ ที่ เปิดสอนในมหาวิทยาลัย

การบริหารงานบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ บัณฑิตวิทยาลัยทำหน้าที่ เป็นแหล่งกลางในการจัดดำเนินการเกี่ยวกับนักศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี กล่าวคือ เป็นผู้ จัดการวางแผนนโยบายควบคุมและรักษามาตรฐานทางวิชาการ ประสานงานทุกด้านที่เกี่ยวกับการ

ศึกษารึ้นสูงกว่าระดับปริญญาตรี (กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2534:203)

คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย (กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2534 : 55-56) มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. วางนโยบาย และกำหนดแนวทางการดำเนินงานของบัณฑิตวิทยาลัยให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย

2. พิจารณาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาต่างๆ เพื่อนำเสนอสภามหาวิทยาลัย

3. วางระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินงานของบัณฑิตวิทยาลัยตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมายหรือเพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย

4. เสนอความเห็นและแนวทางการบริหารงาน เพื่อพัฒนาบัณฑิตศึกษาคณะบัณฑิตวิทยาลัย

นอกจากนี้ บัณฑิตวิทยาลัยยังมีคณะกรรมการวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย (กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2534 : 203) มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. จัดดำเนินการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายของบัณฑิตวิทยาลัย

2. พิจารณาหลักสูตร และรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรระดับสูงกว่าปริญญาตรี เพื่อนำเสนอคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

3. พิจารณาระเบียบ และข้อบังคับในส่วนที่เกี่ยวกับวิชาการของบัณฑิตวิทยาลัยต่อคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

4. เสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวิชาการแก่คณะบัณฑิตวิทยาลัย

5. ประเมินคุณสมบัติบุคคล เพื่อเสนอกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาดำเนินการแต่งตั้งเป็นคณาจารย์ประจำหรือคณาจารย์พิเศษในบัณฑิตวิทยาลัย

หน้าที่และความรับผิดชอบของบัณฑิตวิทยาลัย (บัณฑิตวิทยาลัย เจ้าคุณทหาร, 2532 : 15) มีดังนี้

1. รับผิดชอบงานผลิตบัณฑิตระดับสูงกว่าปริญญาตรีในสาขาวิชาต่างๆ ที่ได้รับอนุมัติให้เปิดสอนในสถาบัน
2. สนับสนุนการวิจัยและนิตนาในโครงการต่างๆ และสาขาวิชาต่างๆ ที่กำลังดำเนินการอยู่ในสถาบัน รวมทั้งริเริ่มโครงการใหม่ที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการนิตนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการนิตนาประเทศ
3. ให้บริการและเผยแพร่งานวิจัยในสาขาวิชาต่างๆ โดยรูปแบบต่างๆ ไปยังหน่วยงานที่ต้องการทั้งภายในและภายนอกในรูปของการจัดสัมมนาทางวิชาการ การจัดอบรมหลักสูตรต่างๆ และอื่นๆ
4. ดำเนินการขออนุมัติเปิดหลักสูตรระดับสูงกว่าปริญญาตรี
5. เป็นหน่วยงานกลางในการรับนักศึกษาเข้าเรียน การลงทะเบียนเรียน การจัดสรรงบประมาณและการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย (บัณฑิตวิทยาลัย เจ้าคุณทหาร, 2532:16) ประกอบด้วยอธิการบดีเป็นประธาน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเป็นรองประธาน คณบดี ผู้อำนวยการ และหัวหน้าส่วนราชการ ที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะที่ดำเนินการบัณฑิตศึกษาเป็นกรรมการ โดยให้คณะกรรมการแต่งตั้งรองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยคนหนึ่งเป็นเลขาธิการ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. วางนโยบาย แผนงานของบัณฑิตวิทยาลัยให้สอดคล้องกับนโยบายของสถาบัน
2. วางระเบียบและข้อบังคับของบัณฑิตวิทยาลัย
3. ประสานงานกับส่วนราชการของสถาบันที่ดำเนินการบัณฑิตศึกษา
4. พิจารณาเสนอหลักสูตรการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัยต่อสภาสถาบัน
5. ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำแก่คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ประธานกรรมการมอบหมาย

คณะกรรมการดำเนินงานบัณฑิตวิทยาลัย (บัณฑิตวิทยาลัย เจ้าคุณทหาร, 2532 : 17) ประกอบด้วยคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเป็นประธาน รองคณบดีหรือผู้ช่วยคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเป็นกรรมการ คณบดีหรือรองคณบดีหรือผู้ช่วยคณบดีที่รับผิดชอบงานบัณฑิตศึกษาของทุกคณะเป็นกรรมการ โดยให้คณะกรรมการแต่งตั้งกรรมการคนหนึ่งเป็นเลขาธิการ มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

1. ให้คำปรึกษา เสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายและแผนการจัดการศึกษา แก่คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
2. เสนอแนะเกี่ยวกับการวางกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และหลักสูตรก่อนนำเสนอคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย
3. ประสานงานกับภาควิชา คณะ สำนัก วิทยาลัย หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ที่มีฐานะเทียบเท่าคณะที่ดำเนินการบัณฑิตศึกษา
4. จัดการและควบคุมการวัดผลและการประเมินผลการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย
5. ให้ข้อคิดเห็นและคำปรึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา
6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการประจำหรือคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยมอบหมาย

แนวความคิดเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน

คำว่า อุปกรณ์การศึกษาหรืออุปกรณ์การสอน หมายถึง วัสดุอุปกรณ์หรือสิ่งของทุกอย่างที่นำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน (ภิญโญ สาธร, 2528 : 260)

วาสนา ชวหา (2533 : 8) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่เป็นตัวกลางหรือพาหะ หรือพาหนะนำความรู้ไปสู่ผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นอย่างดี

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การเรียนโดยการใช้เห็นของจริง โดยการใช้

อุปกรณ์การสอน หรือสื่อการเรียนการสอนโดยปฏิบัติจริง หรือการใช้ประสบการณ์ตรงยอมทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ดี ช่วยให้การเรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนอยากเรียนและตั้งใจเรียนมากขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

สำหรับ วาสนา ชาวหา (2533 : 13) ได้แบ่งสื่อการสอนเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทวัสดุ (software) เป็นสื่อการสอนประเภทต้นเปลือง เสียหายได้ง่ายและเป็นสื่อที่บรรจุเนื้อหาสาระ เรื่องราวหรือความรู้ ไว้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น สไลด์บรรจุเรื่องราวไว้ในลักษณะภาพนิ่ง หนังสือบรรจุเรื่องราวไว้ในลักษณะของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ แผ่นเสียงหรือเทปบันทึกเสียงบรรจุเรื่องราวไว้ในลักษณะเสียง และฟิล์มภาพยนตร์บรรจุเรื่องราวไว้ในรูปของภาพเคลื่อนไหวควบคู่กับเสียง เป็นต้น

สื่อการสอนประเภทวัสดุยังสามารถจำแนกเป็น 2 ชนิด ดังนี้

1.1 วัสดุที่ต้องอาศัยเครื่องมือหรืออุปกรณ์ จึงจะสามารถเสนอเรื่องราวความรู้ หรือเนื้อหาสาระไปยังผู้เรียนได้ ตัวอย่างวัสดุชนิดนี้ คือ แผ่นเสียง เทปเสียง เทปโทรทัศน์ ฟิล์มภาพยนตร์ ภาพโปร่งใส เป็นต้น

1.2 วัสดุที่สามารถเสนอเรื่องราว ความรู้ เนื้อหาวิชาไปสู่ผู้เรียนได้ด้วยตัวมันเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่ออย่างใด ตัวอย่างวัสดุชนิดนี้ คือ หนังสือ แผนภูมิ รูปภาพ หุ่นจำลอง แผนที่ เป็นต้น

2. ประเภทเครื่องมือหรืออุปกรณ์ (hardware) ได้แก่ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายเทปโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพโปร่งใสและเครื่องฉายภาพทึบแสง เป็นต้น สื่อการสอนประเภทนี้เป็นเพียงเครื่องมือหรือตัวกลางซึ่งเป็นทางผ่านของความรู้หรือเรื่องราวเท่านั้น โดยตัวมันเองแล้วไม่ได้บรรจุเนื้อหาสาระ ความรู้หรือเรื่องราวใด ๆ ไว้เลย จึงไม่สามารถจะสื่อความหมายไปยังผู้เรียนได้ แต่จะต้องอาศัยสื่อประเภทวัสดุมาใช้ควบคู่กันไปจึงจะสามารถเสนอเรื่องราวไปสู่ผู้เรียนในลักษณะต่าง ๆ ได้ แต่ถึงอย่างไรก็ตามสื่อประเภทเครื่องมือนี้สามารถเสนอเรื่องราวความรู้ หรือเนื้อหาวิชาที่บรรจุอยู่ในสื่อประเภทวัสดุนั้นออกมาในลักษณะของภาพที่มีขนาดใหญ่ ผู้เรียนสามารถมองเห็นได้ชัดเจนและทั่วถึง และบางครั้งก็สามารถเสนอในลักษณะภาพเคลื่อนไหวเป็นธรรมชาติสร้างความสมจริงและน่าเชื่อถือ

ตลอดจนการเสนอในลักษณะของสิ่งที่ตั้งนั้งจัดสามารถได้อื่นอย่างทั่วถึง

3. ประเภทเทคนิคและวิธีการ (technique and method) สื่อการสอนประเภทนี้ไม่จัดอยู่ในประเภทวัสดุหรือเครื่องมือ แต่ต้องอาศัยสื่อประเภทวัสดุหรือเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างมาใช้ร่วมกันในลักษณะกิจกรรมหรือวิธีการ ตัวอย่างสื่อประเภทนี้ คือ การแสดงละคร การศึกษานอกสถานที่ นิทรรศการ การสาธิต เป็นต้น

จากการวิจัยพบว่า การใช้สื่อการสอนอย่างหนึ่งอย่างใดเพียงอย่างเดียว จะไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือเกิดการเรียนรู้ได้ครบทุกด้าน การใช้ประสาทสัมผัสหลาย ๆ ด้านก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ถูกต้อง ลึกซึ้ง และประทับใจนาน ดังนั้นจึงควรใช้สื่อการสอนหลาย ๆ อย่างร่วมกัน เพื่อเสริมความรู้ซึ่งกันและกัน สื่อการสอนหลาย ๆ อย่างที่ถูกนำมาใช้ร่วมกันเรียกว่า "สื่อประสม"

วาสนา ชาวหา (2533 : 17) เสนอว่า การนำสื่อการสอนมาใช้ในการเรียนการสอนควรคำนึงถึงหลักการ 3 ประการ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพ (efficiency) เมื่อนำสื่อการสอนมาใช้ในการเรียนการสอนแล้วจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการสอนทุกประการ จึงนับได้ว่า สื่อการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ

2. ประสิทธิภาพ (productivity) จำนวนผู้เรียนที่บรรลุวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้เป็นจำนวนมาก ก็นับได้ว่าสื่อการสอนนั้นก่อให้เกิดประสิทธิผลสูง แต่ถ้าจำนวนผู้เรียนที่บรรลุวัตถุประสงค์มีน้อยก็แสดงว่าสื่อการสอนนั้นไม่มีประสิทธิผล ควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

3. ประหยัด (economy) การนำสื่อการสอนมาใช้ในการเรียนการสอน นอกจากจะคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลแล้ว จะต้องพิจารณาในเรื่องของการลงทุนที่คุ้มค่า ทั้งด้านทุนทรัพย์ แรงงานและระยะเวลาในการใช้งาน สื่อการสอนบางชนิดอาจมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง แต่ต้องอาศัยทุนทรัพย์มากในขณะที่เราสามารถพิจารณานำสื่อการสอนชนิดอื่นมาทดแทนได้โดยมีผลดีที่เหมือนกันแต่ประหยัดกว่า ก็ควรได้เลือกนำสื่อชนิดที่ประหยัดกว่ามาใช้ หรือถ้าสื่อการสอนนั้นอาจต้องใช้ทุนทรัพย์สูงก็จริง แต่คงทนถาวร สามารถใช้ได้ต่อเนื่องกันใน

ระยะเวลาอันยาวนาน เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อการสอนชนิดที่มีราคาถูกแต่ใช้เพียงครั้งสองครั้ง ก็ชำรุดเสียหาย ซึ่งอาจทำให้สูญเสียนุกรณมากกว่าสื่อที่คงทนถาวรแต่มีราคาแพงกว่า ก็ควรพิจารณาเลือกสื่อที่คุ้มค่าที่สุด

จากหลักทั้ง 3 ประการ ควรพิจารณาเลือกสื่อการสอนมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนนั้น วาสนา ชาวหา (2533 : 18-19) พบว่า สื่อการสอนที่ดีควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. สอดคล้องและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
2. เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
3. เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ใช้ง่าย สะดวก และปลอดภัย
5. ไม่สิ้นเปลือง ประหยัด และคุ้มค่า

เกี่ยวกับวิธีใช้ วิรุฒ์ ลีลาพฤกษ์ (2521 : 38-39) ได้แนะนำข้อที่ควรจะนำไปพิจารณาการใช้วัสดุอุปกรณ์ โดยมีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. การใช้วัสดุอุปกรณ์ต้องให้เป็นอุปกรณ์ในการสอนจริง ๆ ไม่ใช่เอาไปตั้งให้ผู้เรียนดูเฉย ๆ หรือเอาไปใช้แทนการสอนของครูเสียทั้งหมด ทั้งนี้เพราะการสอนนักเรียนนั้น เป็นงานและหน้าที่ของครูโดยตรง วัสดุอุปกรณ์เป็นแต่เพียงเครื่องที่จะช่วยประกอบการสอนของครูเพื่อให้ผู้เรียน เรียนรู้ และเข้าใจดีขึ้นเท่านั้น

ตัววัสดุอุปกรณ์ทำหน้าที่แทนครูไม่ได้ แต่ช่วยในการสอนของครูได้ ผู้ที่ไม่เข้าใจหน้าที่ของตนและหน้าที่ของวัสดุอุปกรณ์ มักจะใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่ถูกต้อง วัสดุอุปกรณ์ที่ครูใช้ผิดหลักคือใช้แทนตัวครู เป็นอันมาก มักจะได้แก่ ภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป บทเรียนทางวิทยุ แผ่นเสียง เทป ทรานส์สเน็ เหล่านี้เป็นต้น

2. การใช้วัสดุอุปกรณ์จะต้องมีการเตรียม นอกจากเตรียมของครูและของผู้เรียนดังกล่าวมาแล้ว ยังจะต้องมีการเตรียมวัสดุ เครื่องมือ สถานที่ ที่นั่ง แสงสว่าง เสียงที่ติดตั้งวัสดุอุปกรณ์ ให้เรียบร้อยล่วงหน้าด้วย

3. การใช้วัสดุอุปกรณ์ ควรจะให้เป็นการประหยัดเวลา ซึ่งจะปฏิบัติได้ดังนี้ ครู

จะต้องวางแผน และกะเวลาที่จะใช้ให้พอดี พอเหมาะ ไม่ให้มากเกินไปจนเกิดความเบื่อหน่าย หรือน้อยเกินไปจนกระทั่งผู้เรียนไม่ทันจะได้เรียนรู้อะไรเลยจากวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาใช้ เพื่อที่จะให้การใช้วัสดุอุปกรณ์เป็นไปอย่างพอดีกับเวลา ครูควรเตรียมและทดลองใช้ล่วงหน้า

4. การใช้วัสดุอุปกรณ์ในคราวหนึ่ง ๆ ไม่ควรจะให้มัลหลายอย่าง เกินความจำเป็น ควรจะเลือกใช้วัสดุที่ดีและเหมาะสมกับบทเรียนและผู้เรียนมากที่สุด

5. ในระหว่างการใช้หรือเมื่อใช้วัสดุอุปกรณ์เสร็จแล้ว ควรมีการประเมินผลการใช้ ทั้งนี้เพื่อหาข้อบกพร่อง และปรับปรุงแก้ไขการใช้ในโอกาสต่อไปให้ดีขึ้น ผลการใช้จะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับบทเรียน วัสดุ เครื่องมือที่ใช้ ครู วิธีใช้ของครูและ ผู้เรียน

วัสดุอุปกรณ์มีความจำเป็นต่อการสอน ไม่ว่าจะเป็นการสอนแบบใดผู้สอนควรเตรียมให้พร้อมก่อนการเริ่มการสอน หากวัสดุอุปกรณ์ใดขาดแคลนก็ต้องจัดหาเพิ่มเติม ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องงบประมาณ ในด้านการจัดการในเรื่องวัสดุอุปกรณ์นั้น ควรเก็บไว้ที่ซึ่งเคลื่อนย้ายได้ง่าย มีผู้ควบคุมดูแลและสอนการใช้เครื่องมือ อาจารย์ผู้ใช้เพียงแต่แจ้งความประสงค์ว่าจะใช้อุปกรณ์ใด เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่ดูแลจะจัดการให้ แต่ปฏิบัติจริง พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านสื่อการสอนโดยการสังเกตการใช้สื่อการสอนจากผู้อื่น ฝึกการใช้สื่อการสอนด้วยตนเอง และอาจารย์ส่วนใหญ่ต้องช่วยตัวเองในการใช้สื่อไปพร้อม ๆ กับการสอน โดยไม่มีเจ้าหน้าที่ช่วยเพราะสื่อบางชนิดไม่ซับซ้อนและจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการมีจำกัด จึงไม่สามารถจัดสรรให้ช่วยควบคุมอุปกรณ์ได้ทั่วถึง ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการใช้สื่อการสอน คือ ขาดผู้นำที่มีความสามารถในการดำเนินการและผลิตสื่อการสอน และห้องเรียนส่วนใหญ่ยังไม่อำนวยความสะดวกในการใช้อุปกรณ์บางอย่าง

แนวความคิดเกี่ยวกับห้องสมุด

ห้องสมุด หมายถึง สถานที่รวบรวมสรรพวิทยการต่างๆ ได้แก่ หนังสือ วารสาร เอกสาร สิ่งพิมพ์ งานวิจัย ตำรา และโสตทัศนวัสดุ โดยมีเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์เป็นผู้ดำเนินงานและจัดบริการให้แก่ผู้ใช้ (ชาคาศึกค์ วชิรปริธานนท์, 2525: 42)

การศึกษาและการวิจัยจะก้าวหน้าอย่างรวดเร็วเนื่องจาก ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับตำรา และผลการวิจัย ตำราและบทความทางวิชาการเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งเสริมให้การเรียนการ

สอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หากมีตำราและบทความทางวิชาการมากเพียงพอ ผู้เรียนก็จะสามารถศึกษาค้นคว้าได้มากขึ้นแทนที่จะได้ความรู้เฉพาะที่จดจำในห้องเรียนซึ่งครอบคลุมเนื้อหาไม่มาก ทำให้ความรู้ไม่มากไปด้วย (สุภา หรุจิตติวัฒน์ ใน ประขอบ คุปรัตน์, 2530 :174)

อย่างไรก็ตาม ห้องสมุดจะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการที่สำคัญที่สุดคือ ครูบรรณารักษ์ และผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีความสามารถพิเศษ รู้วิธีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ มีบุคลิก และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ขณะเดียวกันผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ทั้งงานจัดการศึกษา และกิจกรรมอื่น ๆ ของโรงเรียนจะต้องให้ความสนใจและสนับสนุนงานห้องสมุดในฐานะที่ห้องสมุดเป็นส่วนหนึ่งของงานการศึกษาที่จะช่วยส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น

Wilson (1956) ใน จารุพร สัทธาธิก (2515 : 14-15) กล่าวว่า ในการดำเนินงานของห้องสมุดเพื่อช่วยเหลืองานวิจัยของมหาวิทยาลัยให้ดำเนินไปด้วยดีได้นั้น ห้องสมุดจะต้องประกอบด้วย

1. วัสดุที่จะใช้ในการสอนและการวิจัย มีการเผยแพร่อย่างเพียงพอ ตามจุดประสงค์ของมหาวิทยาลัย โดยจัดให้มีเครื่องมือต่างๆ ทางบรรณานุกรม หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ดนฉบับตัวเขียน ภาพยนตร์และวัสดุจำเป็นอย่างอื่น ๆ ห้องสมุดต้องมีนโยบายในการจัดซื้อสิ่งเหล่านี้เพิ่มเติมด้วย เพราะถ้ามีการขยายหรือเปิดสอนวิชาใหม่ก็จะทำได้ทันที โดยที่ห้องสมุดต้องมีงบประมาณสำหรับการดำเนินการด้วย

2. มีคณะบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์และความรู้ในสาขาวิชาอื่น ในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อที่จะสามารถจัดบริการ และดำเนินการในห้องสมุดได้

3. จัดหนังสือ วัสดุอุปกรณ์ในห้องสมุดให้ใช้ได้ประโยชน์และให้เหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้ใช้ เช่น ผู้ใช้เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี เป็นนักวิจัย เป็นต้น การทำบัตรรายการ จัดหมู่หนังสือควรคำนึงถึงผู้ใช้ ให้ผู้ใช้สามารถใช้น้ำหนักและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ได้อย่างเต็มที่

4. มีเนื้อที่ภายในห้องสมุดเพียงพอ มีเครื่องใช้เพียงพอ ซึ่งจะช่วยให้บริการได้

รวดเร็ว อาคารห้องสมุดต้องเป็นอาคารห้องสมุดอย่างแท้จริง โดยเนื้อที่ทุกแผนกต้องเพียงพอ และงานที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันควรจะต้องอยู่ใกล้กัน

5. ห้องสมุดต้องมียงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงาน

6. การจัดการบริหารงานในห้องสมุด ต้องมีการจัดสายงานเนื้อหาทำให้การดำเนินงานเป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็ว

งานที่จำเป็นจะต้องจัดทำในห้องสมุด คือ

1. งานบริการ งานบริการของห้องสมุด หมายถึง การจัดการบริการและหาวิธีต่างๆ ที่จะอำนวยความสะดวก และชักจูงใจให้บุคคลมาใช้บริการ เพื่อศึกษาค้นคว้าหาความรู้ความเพลิดเพลินจากหนังสือ สิ่งพิมพ์ และวัสดุทัศนวัสดุทุกประเภทที่มีอยู่ในห้องสมุด งานบริการจัดว่าเป็นหัวใจของงานห้องสมุด เพราะเกี่ยวข้องกับผู้ใช้โดยตรง มีส่วนสำคัญที่ทำให้นักเรียน อาจารย์ มาใช้ห้องสมุดมากขึ้น ช่วยให้การเรียนการสอนดีขึ้น และเป็นภาระประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริหารโรงเรียนและบุคคลภายนอกเห็นความสำคัญของห้องสมุด (สุทธิลักษณ์ อำนางค์, 2521 : 56)

2. เจ้าหน้าที่ห้องสมุดจะต้องเตรียมงานบริการไว้ล่วงหน้า เพื่อให้พร้อมสำหรับวันรุ่งขึ้น เป็นงานประจำที่สำคัญ จะหัดก่อนไม่ได้ เช่น งานเก็บหนังสือเข้าชั้นให้เป็นที่เรียบร้อยถูกต้องตรงตามรหัสสารวจงานให้พิมพ์หนังสือและงานรับหนังสือคืน เป็นต้น มิฉะนั้นอาจถูกลักหรือผิดพลาดได้ ดังนั้นเมื่อได้เวลาปิดห้องสมุดแล้ว เจ้าหน้าที่ต้องสำรวจอีกครั้งก่อนกลับบ้าน (วัลลภ สวัสดิวัลลภ, 2527 : 134)

3. การจัดห้องสมุดเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศในห้องสมุดให้ร่มรื่น มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงามสะอาดตา มีลักษณะเชิญชวนให้ผู้คนอยากเข้าใช้ห้องสมุด ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยจะทำให้ผู้ใช้ห้องสมุดมีความพอใจและตั้งใจ ช่วยดึงดูดให้เข้ามาใช้บริการในครั้งต่อไป ห้องสมุดจะมีความสะอาดและจะเป็นระเบียบหรือไม่ จะปรากฏออกมาให้เห็นเองในวาระแรกที่ช่างเท้าเข้าห้องสมุด ไม่สามารถจะปิดบังซ่อนเร้นได้ เช่น ฝุ่นที่จับตามตู้หนังสือ ตามตู้บัตรรายการ โต๊ะ เก้าอี้ เคาน์เตอร์ ขอบหน้าต่าง และบานเกล็ด นอกจากนี้ก็มีอากาศตามมุมห้อง ฝ้าเหนาน ใต้โต๊ะ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ต้องจัดอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกวัน โดยการปิดกวาดเช็ดถูหรือใช้เครื่องดูดฝุ่น และเพื่อมิให้เป็น

การรบกวนและก่อความรำคาญแก่ผู้ใช้ห้องสมุด ควรทำก่อนเวลาเปิดห้องสมุดหรือภายหลังปิดห้องสมุดแล้ว สำหรับพื้นที่ห้องต้องมีการกวาดถูเป็นประจำ (วัลลภ สวัสดิวัลลภ, 2527 : 152)

4. การบำรุงรักษาหนังสือของห้องสมุด ควรทำให้เรียบร้อยแน่นหนาและสามารถให้บริการได้ทนนาน เนื้อหาวิชาควรอยู่ครบไม่ชำรุดเสียหาย การบำรุงรักษาหนังสือของห้องสมุดอาจทำได้ 2 ลักษณะ คือ การซ่อมแซม หมายถึง การซ่อมแซมหนังสือที่ห้องสมุดนำออกบริการและถูกใช้จนชำรุด จึงนำกลับเข้าซ่อม เพื่อให้มีสภาพพร้อมที่จะนำออกบริการต่อไปได้อีก ส่วนการป้องกัน หมายถึง การปรับปรุงหนังสือที่จัดหามาใหม่ ให้มีสภาพแน่นหนา คงทนก่อนนำออกบริการ (วัลลภ สวัสดิวัลลภ, 2527 : 217)

5. การจัดหนังสือขึ้นชั้น (ธาดาศักดิ์ วชิรปรัชานนท์, 2525 : 102) ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

5.1 กำหนดนโยบายการจัดชั้นหนังสือว่าจะจัดอย่างไรจึงจะทำให้ผู้ใช้และผู้เก็บเก็บหนังสือเข้าชั้นได้รับความสะดวก

5.2 จัดเรียงหนังสือบนชั้นให้ถูกต้องตามหลักการเรียงหนังสือขึ้นชั้น

5.3 คิดป้ายแสดงหมวดหมู่ของแต่ละชั้นให้ชัดเจน

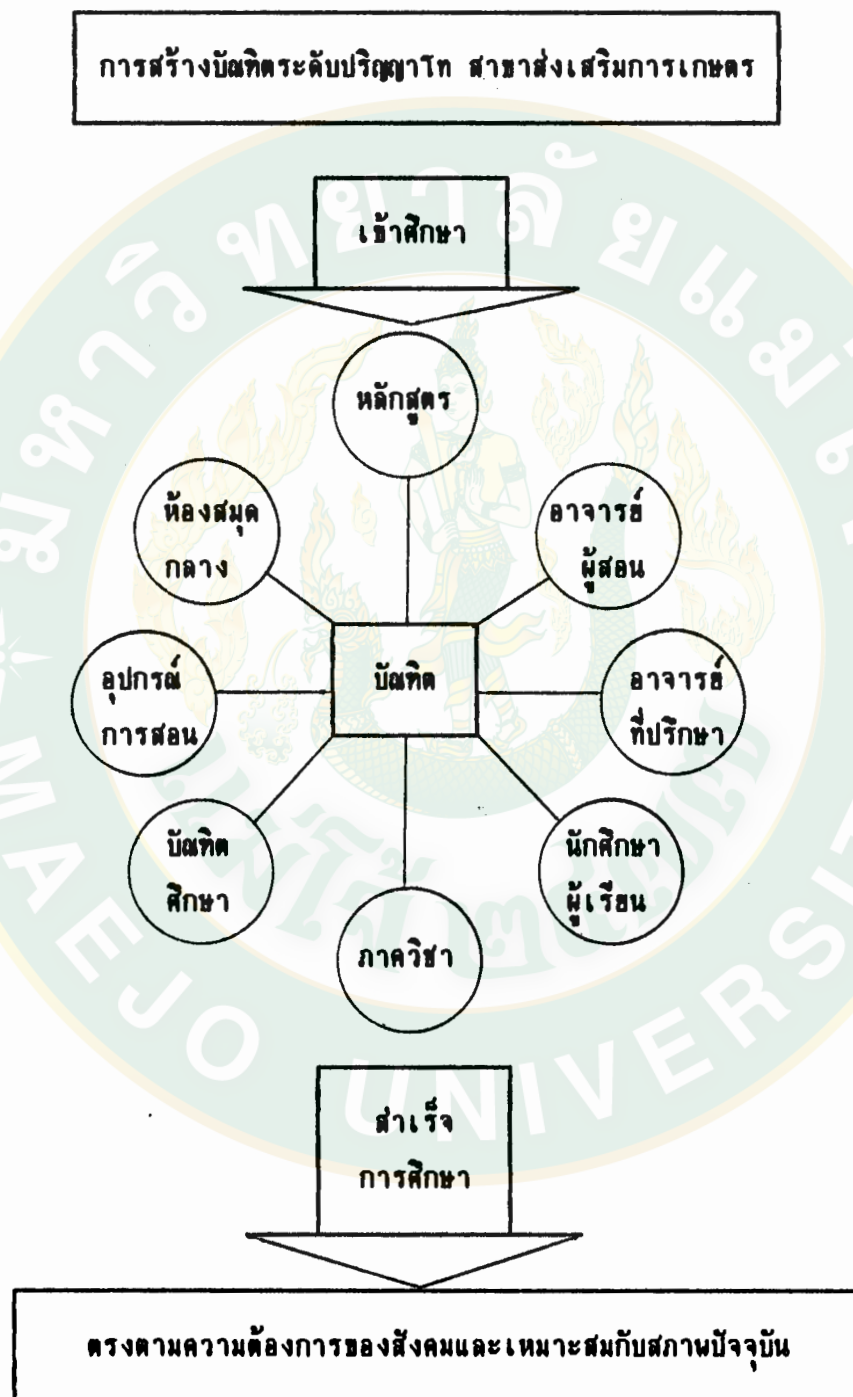
ห้องสมุดเป็นหัวใจของการศึกษาระดับปริญญาโท ทั้งนี้เพราะว่าห้องสมุดเป็นศูนย์แห่งวิชาการ การที่จะส่งเสริมให้วิชาการมีความเป็นเลิศ การให้บริการห้องสมุดนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ ผู้บริหารจำเป็นต้องคำนึงถึงที่จะต้องสนับสนุนให้มีความอย่างเพียงพอในสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ค้นคว้าวิชาการเพิ่มเติมจากการสอนของอาจารย์ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น นอกจากนี้ห้องสมุดยังมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดระบบการเรียนการสอนตามหลักสูตรแบบกว้าง กล่าวคือ เมื่อผู้เรียนว่างจากการศึกษาในห้องเรียนก็จะได้ใช้ห้องสมุดให้เป็นประโยชน์ การอ่านค้นคว้าหนังสือในห้องสมุด เป็นสิ่งที่มีคุณค่า ทำให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์ตามความต้องการ ไม่ว่าจะอ่านเพื่อการศึกษาเล่าเรียนโดยตรง เพื่อความรู้ เพื่อความบันเทิง ห้องสมุดจึงเป็นสถานที่ให้บริการตรงตามความต้องการ และสอดคล้องกับนโยบายการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาที่สุด

ภาคสรุป (Overview)

การจัดการเรียนการสอนที่ดี เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้การสร้างบัณฑิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ของสาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ตรงตามความต้องการของสังคม เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและความต้องการของตลาดปัจจุบัน เพราะการจัดการเรียนการสอนเป็นเรื่องของกระบวนการนำหลักสูตร ทฤษฎีและแนวปฏิบัติไปดำเนินการเป็นขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มรับนักศึกษาจนสำเร็จการศึกษา มีการตั้งเป้าหมาย กำหนดกิจกรรม จัดผู้รับผิดชอบในแต่ละส่วน มีการควบคุม ประเมินผลและพัฒนากระบวนการให้บรรลุเป้าหมายตามที่สถาบันกำหนดไว้

จากการตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง จึงจะเห็นแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางการศึกษาเป็นเบื้องต้น เพื่อสร้างบัณฑิตระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา การบริหารงานของภาควิชา การบริหารงานของบัณฑิตศึกษา อุปกรณ์การสอนและห้องสมุด เป็นองค์ประกอบในการสร้างบัณฑิต การศึกษาคั้งนี้ เพื่อทราบแนวความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร ว่าเป็นไปในแนวหรือทิศทางใด โดยใช้นแบบสอบถามที่มีค่าระดับความคิดเห็น ให้อาจารย์และนักศึกษาเป็นผู้กรอก ตลอดจนบ่งบอกปัญหาอื่นๆ และข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดรวบยอด
(conceptual model)

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(METHODOLOGY)

สำหรับรายละเอียดในบทนี้ เป็นการวางแผนโครงการศึกษาและวิธีดำเนินงานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลและการรวบรวมข้อมูลเป็นหมวดหมู่ โดยมีหัวข้อการศึกษาดังต่อไปนี้

สถานที่ทำการศึกษา

(Locale of the Study)

สถานที่ที่จะใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ

1. ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ โดยเก็บจากอาจารย์ที่สอนอยู่ปัจจุบันและนักศึกษาที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา
 2. ภาคเหนือ 9 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ พะเยา เชียงราย อุตรดิตถ์ นนทบุรี และนครสวรรค์
 3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 จังหวัด คือ จังหวัดชัยภูมิ ร้อยเอ็ด สกลนคร และอุดรธานี
 4. ภาคกลาง 6 จังหวัด คือ กรุงเทพฯ อสุทธธา ลพบุรี นครนายก นครปฐม ราชบุรี
 5. ภาคใต้ 7 จังหวัด คือ จังหวัดนราธิวาส ระนอง สตูล ปัตตานี ตรัง นนทบุรี สงขลา
- ทั้ง 4 ภาคเก็บจากนักศึกษาที่อยู่ระหว่างทำวิทยานิพนธ์หรืองานวิจัยและนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา นักอาศัยอยู่ที่บ้านหรือที่ทำงาน

หน่วยของการวิเคราะห์
(Unit of Analysis)

1. อาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษที่สอนในสาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ปัจจุบัน

2. ผู้สำเร็จการศึกษาหรือนักศึกษา ที่ผ่านการศึกษามาแล้ว 2 ภาคการศึกษา ในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตรสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 ถึงปีการศึกษา 2534

ประชากร
(The Population of the Research)

ประชากรที่ใช้เป็นข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่

1. อาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษที่สอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ จำนวน 12 คน

2. ผู้สำเร็จการศึกษาหรือนักศึกษา ที่ผ่านการศึกษามาแล้ว 2 ภาคการศึกษา ในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 ถึงปีการศึกษา 2534 จำนวน 99 คน

รวมประชากรที่ใช้ศึกษาทั้งสิ้น จำนวน 111 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
(The Study Instrument)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ แบบสอบถามอาจารย์และนักศึกษา โดยแยกแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1. แบบสอบถามอาจารย์ แบ่งเป็น 3 ตอน รวม 73 ข้อ

ตอนที่ 1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของอาจารย์ เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล โดยให้อาจารย์เลือกตอบหรือเติมค่า รวม 7 ข้อ

ตอนที่ 2. เป็นคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการจัดการเรียนการสอน สาขาส่งเสริมการเกษตร เป็นคำถามที่มี 6 ระดับความคิดเห็น โดยแบ่งเป็น 5 แนวความคิดเห็น รวม 48 ข้อ ดังนี้

ก. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร	11 ข้อ
ข. ความคิดเห็นเกี่ยวกับนักศึกษาผู้เรียน	11 ข้อ
ค. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของภาควิชา	8 ข้อ
ง. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของบัณฑิตศึกษา	10 ข้อ
จ. ความคิดเห็นเกี่ยวกับห้องสมุด	8 ข้อ

ตอนที่ 3. เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะของอาจารย์ โดยแบ่งปัญหาออกเป็น 6 ระดับให้เลือกตอบ จำนวน 16 ข้อ และเติมค่า 2 ข้อ ที่เกี่ยวกับปัญหาอื่นๆ และข้อเสนอแนะ

ชุดที่ 2. แบบสอบถามนักศึกษา แบ่งเป็น 3 ตอน รวม 71 ข้อ

ตอนที่ 1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักศึกษา เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล โดยให้นักศึกษาเลือกตอบหรือเติมค่า รวม 8 ข้อ

ตอนที่ 2. เป็นคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน สาขาส่งเสริมการเกษตร เป็นคำถามที่มี 6 ระดับความคิดเห็น โดยแบ่งเป็น 5 แนวความคิดเห็น รวม 45 ข้อ ดังนี้

ก. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร	11 ข้อ
ข. ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน	9 ข้อ
ค. ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา	11 ข้อ

- ง. ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน 6 ข้อ
 จ. ความคิดเห็นเกี่ยวกับห้องสมุด 8 ข้อ

ตอนที่ 3. เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะของนักศึกษา โดยแบ่งปัญหาออกเป็น 6 ระดับให้เลือกตอบ จำนวน 16 ข้อ และเติมค่า 2 ข้อ ที่เกี่ยวกับปัญหาอื่นๆ และข้อเสนอแนะ

การทดสอบเครื่องมือ

(Pretesting of the Instrument)

ในการศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและได้มีการทดสอบแบบสอบถามก่อนนำเครื่องมือไปใช้

1. ทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถาม โดยยึดความสอดคล้องตามหลักการและทฤษฎีที่ได้จากการตรวจเอกสาร จากนั้นได้นำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาจารย์ตรวจสอบ และได้แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษาเสนอแนะ

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) ผู้ศึกษาทำหนังสือจากบัณฑิตศึกษาผ่านภาควิชาส่งเสริมการเกษตร เนื้อขอทดสอบแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปให้นักศึกษา 15 คน ที่ผ่านการศึกษามาแล้ว 1 ภาคการศึกษา ระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ตอบแบบสอบถาม และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองภายใน 1 สัปดาห์

3. นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น ความสนิทภษในคามวิธิของ Cornbach แบบสัมประสิทธิ์แอลฟา ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ปรากฏผลดังนี้

3.1 แบบสอบถามอาจารย์ จำนวน 73 ข้อ สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.89

3.2 แบบสอบถามนักศึกษา จำนวน 71 ข้อ สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.92

วิธีการรวบรวมข้อมูล (Data Gathering)

การรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือถึงหัวหน้าภาควิชาส่งเสริมการเกษตร โดยผ่านคณะกรรมการเกษตร บัณฑิตศึกษาและอธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ เพื่อขออนุมัติทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาควิชาส่งเสริมการเกษตร

2. ผู้ศึกษาทำหนังสือจากบัณฑิตศึกษา ไปภาควิชาส่งเสริมการเกษตรเพื่อขอความร่วมมือจากอาจารย์และนักศึกษา ระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ตอบแบบสอบถาม โดยผู้ศึกษาขอเก็บรวบรวมข้อมูลอาจารย์ด้วยตนเอง จำนวน 12 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 8 ฉบับ

3. ผู้ศึกษาได้ทำหนังสือขอความร่วมมือจากนักศึกษา ระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร โดย

3.1 นำแบบสอบถามให้นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในห้องเรียนจำนวน 27 ฉบับ กรอกและขอรับคืนภายใน 1 สัปดาห์ ด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนครบ

3.2 นำแบบสอบถามให้นักศึกษาที่สามารถติดต่อด้วยตนเองได้ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 33 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนครบ

3.3 ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ เพื่อให้ให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาที่กำลังทำวิทยานิพนธ์หรือปัญหาพิเศษนำไปกรอกคำตอบ จำนวน 39 ฉบับ เสร็จแล้วขอส่งคืนภายใน 4 สัปดาห์ ผู้ศึกษาได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 31 ฉบับ มีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 ภาคเหนือ	จำนวน 19 ฉบับ ได้รับคืน 19 ฉบับ
3.3.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จำนวน 4 ฉบับ ได้รับคืน 4 ฉบับ
3.3.3 ภาคกลาง	จำนวน 6 ฉบับ ได้รับคืน 5 ฉบับ
3.3.4 ภาคใต้	จำนวน 10 ฉบับ ได้รับคืน 3 ฉบับ

รวมแบบสอบถามที่ใช้รวบรวมข้อมูลทั้งหมดเท่ากับ 111 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนเท่ากับ 99 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.19

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามจะนำไปวิเคราะห์ โดยผู้ศึกษาใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการประมวลผล ใช้โปรแกรมสำเร็จของ SPSS (statistical package for the social sciences)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 แสดงความถี่ (frequency) เพื่อจัดลำดับชั้นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของอาจารย์และนักศึกษา ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สาขาส่งเสริมการเกษตร

2.2 ค่าร้อยละ (percent) เพื่อทราบอัตราส่วนทางด้านข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักศึกษา สาขาส่งเสริมการเกษตร

2.3 วัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางโดยใช้หัศิมเลขคณิต(arithmetic mean) ตามระดับความคิดเห็น สภาพปัญหาของอาจารย์และนักศึกษา สาขาส่งเสริมการเกษตร

2.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(standard deviation) เพื่อวัดการกระจายของข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ระดับความคิดเห็น สภาพปัญหาของอาจารย์และนักศึกษา สาขาส่งเสริมการเกษตร

3. ปัญหาอื่นๆและข้อเสนอแนะในตอนที่ 3 มีแบบสอบถามแบบปลายเปิด จึงใช้จำนวนคนต่อปัญหาและข้อเสนอแนะแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยและตามลำดับความสำคัญของปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

สำหรับแบบสอบถาม ผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยประยุกต์ใช้มาตราส่วนประเมินค่าของ Likert scale (five-point the Likert-type scale) ใช้ข้อความที่แสดงถึงระดับความคิดเห็นและสภาพปัญหาที่มีต่อเรื่องที่จะถามให้เลือกตอบเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดน้ำหนักค่าตอบด้วยการให้คะแนนตามวิธี arbitrary weighting ของ Likert (เชิดศักดิ์ โทวาสินธุ์, 2527 : 5) กำหนดน้ำหนักค่าตอบเป็นคะแนนไว้ดังนี้

ไม่มีความคิดเห็นหรือไม่มีปัญหา	= 0
ไม่เห็นด้วยอย่างอ้อมหรือมีปัญหาน้อยที่สุด	= 1
ไม่เห็นด้วยหรือมีปัญหาน้อย	= 2
มีความคิดเห็นหรือมีปัญหามาก	= 3
เห็นด้วยหรือมีปัญหามาก	= 4
เห็นด้วยอย่างอ้อมหรือมีปัญหามากที่สุด	= 5

เนื่องจากไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามในระดับไม่มีความคิดเห็นหรือไม่มีปัญหา (0) ดังนั้นการแบ่งช่วงคะแนนในระดับที่ 1 - 5 เพื่อใช้เป็นมาตรฐานพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่คำนวณได้จากสถิติของ Killers (1970) ใน วิชา คำนวณเกสรดิศศักดิ์ (2531:20) กำหนดขนาดของชั้นจากระดับความคิดเห็นที่มีค่าวัดเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ไม่เห็นด้วยอย่างอ้อมหรือมีปัญหาน้อยที่สุด	มีค่าระหว่าง 1.00 - 1.80
ไม่เห็นด้วยหรือมีปัญหาน้อย	มีค่าระหว่าง 1.81 - 2.60
มีความคิดเห็นหรือมีปัญหามาก	มีค่าระหว่าง 2.61 - 3.40
เห็นด้วยหรือมีปัญหามาก	มีค่าระหว่าง 3.41 - 4.20
เห็นด้วยอย่างอ้อมหรือมีปัญหามากที่สุด	มีค่าระหว่าง 4.21 - 5.00

เวลาที่ใช้ในการศึกษา

(Duration of the Study)

ใช้เวลาศึกษา 19 เดือน เริ่มจากเดือนเมษายน 2534 ถึงเดือนตุลาคม 2535

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัยและวิจารณ์

(RESULTS AND DISCUSSION)

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ โดยผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลจากประชากร คือ อาจารย์และนักศึกษา สาขาส่งเสริมการเกษตร จำนวน 99 คน ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้านี้ได้เสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย ได้จัดช่อกำหนดเสนอเป็นตอนๆ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของอาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 3 สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร

รายละเอียดของผลการศึกษานในแต่ละตอนมีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

1.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของอาจารย์ ตามตาราง 3 ผลการศึกษามีดังนี้

อายุ

ผลการศึกษา พบว่า อาจารย์จำนวน 8 คน มีอายุเรียงตามลำดับดังนี้ คือ 29 ปี 35 ปี 37 ปี 39 ปี 41 ปี 44 ปี 45 ปี และ 54 ปี ผลการศึกษายูอายุอาจารย์เฉลี่ย 40.50 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.48

เพศ

ผลการศึกษา พบว่า อาจารย์เพศชาย จำนวน 8 คน และอาจารย์เพศหญิง จำนวน 2 คน

ศาสนา

ผลการศึกษา พบว่า อาจารย์ จำนวน 8 คน นับถือศาสนาพุทธ

สถานภาพการสมรส

ผลการศึกษา พบว่า อาจารย์โสด จำนวน 2 คน และอาจารย์ที่สมรสแล้ว จำนวน 6 คน

ตำแหน่งงานสอน

ผลการศึกษา พบว่า มีอาจารย์ประจำภาควิชาที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 คน และมีอาจารย์พิเศษที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 คน

ระยะเวลาที่อาจารย์เข้ามาสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร

ผลการศึกษา พบว่า ระยะเวลาที่อาจารย์สอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร ในช่วง 1-3 ปี จำนวน 1 คน ช่วง 4-6 ปี จำนวน 4 คน และช่วง 7-9 ปี จำนวน 3 คน อาจารย์มีประสบการณ์ในการสอนโดยเฉลี่ย 5.50 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.33

ระดับการศึกษาสูงสุดที่สำเร็จ

ผลการศึกษา พบว่า อาจารย์สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 4 คน

ตาราง 3 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของอาจารย์

รายการ	จำนวนอาจารย์ (N = 8)
1. อายุ	
29 ปี	1
35 ปี	1
37 ปี	1
39 ปี	1
41 ปี	1
44 ปี	1
45 ปี	1
54 ปี	1
หมายเหตุ อายุอาจารย์เฉลี่ย = 40.50 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 7.48	
2. เพศ	
ชาย	6
หญิง	2
3. ศาสนา	
พุทธ	8
4. สถานภาพการสมรส	
โสด	2
สมรส	6

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวนอาจารย์ (N = 8)
5. ตำแหน่งงานสอน	
อาจารย์ประจำภาควิชา	5
อาจารย์พิเศษ	3
6. ระยะเวลาที่อาจารย์เข้ามาสอนในระดับปริญญาโท	
สาขาส่งเสริมการเกษตร	
1-3 ปี	1
4-6 ปี	4
7-8 ปี	3
<u>หมายเหตุ</u> ระยะเวลาที่อาจารย์เข้ามาสอนเฉลี่ย = 5.50 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.33	
7. ระดับการศึกษาสูงสุดที่สำเร็จ	
ปริญญาโท	4
ปริญญาเอก	4

1.2 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักศึกษา ตามตาราง 4 ผลการศึกษามีดังนี้

อายุ

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษามีช่วงอายุ 25-31 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.40 ช่วงอายุ 32-38 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.90 ช่วงอายุ 39-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.20 และช่วงอายุ 46-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.80 และนักศึกษามีอายุเฉลี่ย 37.07 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 6.18

เพศ

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 91.20 และนักศึกษาเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 8.80

ศาสนา

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษานับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 97.80 และนับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 2.20

สถานภาพการสมรส

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่เป็นโสด คิดเป็นร้อยละ 33.00 นักศึกษาที่สมรส คิดเป็นร้อยละ 63.70 และที่หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 3.30

ระยะเวลาที่นักศึกษาเข้ามาศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร

ผลการศึกษา พบว่า ระยะเวลาที่นักศึกษาเข้ามาศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร ช่วง 2-3 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.40 และช่วง 4-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.70 โดยนักศึกษามีระยะเวลาศึกษาเฉลี่ย 3.40 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.19

ปี พ.ศ. ที่เข้าศึกษา

ผลการศึกษพบว่า นักศึกษาเข้าศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2528 คิดเป็นร้อยละ 7.70 พ.ศ.2529 คิดเป็นร้อยละ 16.50 พ.ศ.2530 คิดเป็นร้อยละ 11.00 พ.ศ.2531 คิดเป็นร้อยละ 6.60 พ.ศ.2532 คิดเป็นร้อยละ 28.60 พ.ศ.2533 คิดเป็นร้อยละ 29.70

ประเภทของนักศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาเข้าศึกษาภาคปกติ คิดเป็นร้อยละ 61.50 และเข้าศึกษาภาคสมทบ คิดเป็นร้อยละ 38.50

สถานภาพทางการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่อยู่ในระหว่างเรียนกระบวนวิชาในห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 15.40 อยู่ในระหว่างทำวิทยานิพนธ์หรือการวิจัย คิดเป็นร้อยละ 39.60 อยู่ในระหว่างเรียนกระบวนวิชาในห้องเรียนและทำวิทยานิพนธ์ คิดเป็นร้อยละ 15.40 และนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 29.70

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 3 และ 4 พบว่า จำนวนอาจารย์ในภาควิชา มีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษาอาจเป็นเพราะว่า ภาควิชาและสถาบันไม่ได้รับอัตราตำแหน่งเพิ่ม ในขณะที่สถาบันและทบวงมหาวิทยาลัยให้ขยายการศึกษาเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ยัง พบว่า นักศึกษาร้อยละ 52.80 มีอายุมาก ร้อยละ 63.70 สมรสแล้ว ร้อยละ 40.70 ใช้เวลาศึกษา 4-5 ปี และมีผู้สำเร็จการศึกษาเนื่องร้อยละ 29.70 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นข้าราชการลาศึกษาต่อ เมื่อจบกระบวนวิชาในห้องเรียนกลับไปปฏิบัติราชการ มีภาระงานและครอบครัวมากขึ้น ทำให้มีเวลาให้กับงานวิจัยน้อย

ตาราง 4 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักศึกษา

รายการ	นักศึกษา (N=91)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ		
25-31 ปี	24	26.40
32-38 ปี	19	20.90
39-45 ปี	42	46.20
46-50 ปี	6	6.60
หมายเหตุ อายุนักศึกษาเฉลี่ย = 37.07 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 6.18		
2. เพศ		
ชาย	83	91.20
หญิง	8	8.80
3. ศาสนา		
พุทธ	89	97.80
อิสลาม	2	2.20
4. สถานภาพการสมรส		
โสด	30	33.00
สมรส	58	63.70
หย่าร้าง	3	3.30

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการ	นักศึกษา (N=91)	
	จำนวน	ร้อยละ
5. ระยะเวลาที่นักศึกษาเข้า มาศึกษาระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร		
2-3 ปี	54	59.40
4-5 ปี	37	40.70
<u>หมายเหตุ</u> ระยะเวลาที่นักศึกษาเข้าศึกษาเฉลี่ย = 3.40 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.19		
6. ปี พ.ศ. ที่เข้าศึกษา		
2528	7	7.70
2529	15	16.50
2530	10	11.00
2531	6	6.60
2532	26	28.60
2533	27	29.70
7. ประเภทของนักศึกษา		
ภาคปกติ	56	61.50
ภาคสมทบ	35	38.50
8. สถานภาพทางการศึกษา		
อยู่ในระหว่างเรียนกระบวนวิชาในห้องเรียน	14	15.40
อยู่ในระหว่างทำวิทยานิพนธ์หรือการวิจัย	36	39.60
อยู่ในระหว่างเรียนกระบวนวิชาในห้องเรียนและทำวิทยานิพนธ์	14	15.40
สำเร็จการศึกษา	27	29.70

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท

จากผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 2 ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ การวิเคราะห์ปรากฏผลดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการบริหารงานของภาควิชา

ผลการศึกษา พบว่า อาจารย์เห็นด้วยในเรื่อง บุคลากรในภาควิชามีความรับผิดชอบสูง งานเสร็จทันเวลา ได้มาตรฐานและการปฏิบัติงานถือผลประโยชน์ทางวิชาการเป็นหลัก ไม่มีอคติลำเอียง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50)

อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางมี 6 เรื่อง คือ (1) การปฏิบัติตามกฎระเบียบของภาควิชาและสถาบัน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25) (2) ความกระตือรือร้นในการทำงาน รับผิดชอบและกำลังใจของบุคลากรในภาควิชา (3) การประสานงานกันในการบริหารงาน (4) การวางแผนงานและปฏิบัติจริงตามแผนงานที่วางไว้ (5) การทำงานร่วมกันเป็นทีม บรรเทาภาศความเป็นวิชาการของภาควิชา (ค่าเฉลี่ย 2-5 เท่ากับ 3.12) (6) แผนผังการบริหารงานของภาควิชา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00)

ผลการศึกษา คะแนนเฉลี่ยรวมความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการบริหารงานของภาควิชา พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 5 พบว่า อาจารย์เห็นด้วย ที่บุคลากรในภาควิชา มีความรับผิดชอบสูง งานเสร็จทันเวลาและได้มาตรฐาน อาจเป็นเพราะว่า ภาควิชา มีบุคลากรสำเร็จการศึกษาตรงกับสาขางาน จึงมีความรัก ความรับผิดชอบต่องานสูง มีหลักในการทำงาน รวมทั้งมีจำนวนบุคลากรพอดีกับงานที่ทำอยู่ จึงทำให้งานเสร็จทันเวลา ได้มาตรฐาน และงานมีประสิทธิภาพ

สำหรับการปฏิบัติงานของภาควิชาถือผลประโชชน์ทางวิชาการเป็นหลัก ไม่มีอคติ
ลำเอียง เพราะบุคลากรมีความรัก ความรับผิดชอบต่องานสูง ย่อมให้ความสำคัญกับงาน
วิชาการการศึกษาระดับปริญญาโท ทำให้การบริหารงานเป็นแบบถือผลประโชชน์ทางวิชาการ
เป็นหลักไม่มีอคติลำเอียง สอดคล้อง ไททอร์ย์ สีนลารัตน์ (2526 : 291) กล่าวว่า การ
บริหารงานทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาที่ดีนั้น การปฏิบัติงานจะต้องถือผลประโชชน์ทาง
วิชาการเป็นหลัก ไม่มีถือผลประโชชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือพวกของตน

ตาราง 5 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการบริหารงานของภาควิชา (N=8)

ความคิดเห็นของอาจารย์	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD.	อันดับที่	ความหมาย
1. บุคลากรมีความรับผิดชอบสูง งานเสร็จทันเวลา และได้มาตรฐาน	3.50	0.76	1	เห็นด้วย
2. การปฏิบัติงานถือผลประโชชน์ทางวิชาการเป็นหลัก ไม่มีอคติลำเอียง	3.50	0.93	1	เห็นด้วย
3. มีการปฏิบัติตามกฎและระเบียบของภาควิชา และสถาบันอย่างเคร่งครัด	3.25	1.16	3	ปานกลาง
4. บุคลากรในภาควิชามีขวัญและกำลังใจ กระตือรือร้นในการทำงาน	3.12	0.64	4	ปานกลาง
5. การบริหารงานมีการประสานงานกันดี	3.12	0.84	4	ปานกลาง
6. มีการวางแผนงานและปฏิบัติจริงตามแผนงานที่วางไว้	3.12	0.84	4	ปานกลาง
7. ภาควิชาทำงานร่วมกันเป็นทีม มีบรรยากาศเป็นวิชาการ	3.12	0.99	4	ปานกลาง
8. มีแผนผังการบริหารงานอย่างชัดเจน	3.00	0.93	8	ปานกลาง
รวม	3.22	0.68		ปานกลาง

หมายเหตุ SD. = standard deviation (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน)

2.2 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับนักศึกษาผู้เรียน

ผลการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ พบว่า อาจารย์เห็นด้วยในเรื่องการผลิต นักศึกษาปัจจุบันขยายตัวในด้านปริมาณมากกว่าคุณภาพ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50)

ความคิดเห็นของอาจารย์ในระดับปานกลางมี 8 เรื่อง คือ (1) ความรับผิดชอบตนเองของนักศึกษา (2) การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของนักศึกษา (3) ความพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 1-3 เท่ากับ 3.25) (4) ความรวดเร็วและถูกต้องที่นักศึกษาได้รับคำปรึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12) (5) ความสนใจใฝ่หาความรู้ของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75) (6) พื้นความรู้ความสามารถและความเหมาะสมของนักศึกษา (7) การรู้จักช่วยเหลือตนเองและตรงต่อเวลาของนักศึกษา (8) ความบอซและสม่ำเสมอของเวลาที่นักศึกษาเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา (ค่าเฉลี่ย 6-8 เท่ากับ 2.62)

อาจารย์ไม่เห็นด้วยใน 2 เรื่อง คือ (1) นักศึกษาสอบคัดเลือกเข้าได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50) (2) นักศึกษาหมั่นค้นคว้าหาความรู้นอกเหนือจากที่เรียนในห้องเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50)

ผลการศึกษา คะแนนเฉลี่ยรวมความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับนักศึกษา พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 6 พบว่า อาจารย์เห็นด้วยในเรื่อง การผลิต นักศึกษาปัจจุบันขยายตัวในด้านปริมาณมากกว่าคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อัตราส่วนจำนวน นักศึกษามากกว่าอาจารย์ จากการศึกษาข้อมูลตามตาราง 1 และตาราง 2 หน้า 15 ภาควิชา เปิดรับนักศึกษาภาคสมทบและรับจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้น นักศึกษาสำเร็จการศึกษาเข้าสะสม มากขึ้นทุกปี อาจารย์มีงานมากเพิ่มขึ้น ทำให้การเอาใจใส่ดูแลไม่ทั่วถึง นักศึกษาขาด ความรับผิดชอบต่อการศึกษา เป็นผลให้คุณภาพบัณฑิตลดลง สอดคล้อง นางเยาว์ ชัยเสรี (2529 : 5) กล่าวว่า การผลิตบัณฑิตให้แก่สังคมในระยะที่ผ่านมาการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีการ ขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวางในด้านปริมาณมากกว่าคุณภาพ

นอกจากนี้ยัง พบว่า นักศึกษาสอบเข้าได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ อาจเป็น เพราะ ว่า นักศึกษาสอบเข้าไม่ตรงกับสาขาวิชาเอกที่เคศศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยภาควิชา

เปิดโอกาสให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสมัครสอบได้ ตามคุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาคู่มือบัณฑิตศึกษา (2530 : 58) ระบุไว้ว่า ผู้สมัครเข้าศึกษาต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาส่งเสริมการเกษตรหรือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการเกษตรสาขาอื่น โดยมีวิชารองส่งเสริมการเกษตรหรือไม่มีวิชารองทางส่งเสริมการเกษตร แต่เมื่อผ่านการสอบคัดเลือกเข้าแล้วต้องศึกษากระบวนวิชาส่งเสริมการเกษตรเพิ่มเติม และอาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันผู้สอบส่วนใหญ่เป็นข้าราชการมีอายุมาก (ทะเบียนนักศึกษา, 2528-2534 : 1-14) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งช่วงระยะเวลาอันก่อนสอบเข้าระดับปริญญาโท ทำให้นักศึกษาสอบเข้าได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

สำหรับเรื่อง นักศึกษาไม่พยายาศึกษาค้นคว้าหาความรู้นอกเหนือจากที่เรียนในห้องเรียน อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาคิดนิสัยให้อาจารย์สอนแบบป้อนเหมือนระดับปริญญาตรี ขาดการฝึกปฏิบัติให้เรารู้ด้วยตนเอง ไม่มีความรับผิดชอบหรือไม่มีหนังสือมากพอให้นักศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการประชุมสัมมนา เรื่อง บทบาทของมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า(ทบวงมหาวิทยาลัย, 2527 : 198) ข้อหนึ่งว่า นักศึกษาชอบการสอนแบบป้อนขาดการฝึกปฏิบัติให้เรารู้ด้วยตนเอง ดังนั้นถึงแม้ว่าอาจารย์ผู้สอนจะมอบหมายงานให้ไปค้นคว้าหรืออ่านมาก่อนที่มีการเรียนในชั้นทุกครั้ง นักศึกษาส่วนใหญ่ก็ไม่สามารถทำได้ อาจารย์ต้องอาศัยการบรรยายเป็นหลัก จึงจะทำให้นักศึกษาได้รู้เรื่องครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการได้ เพราะนักศึกษามุ่งแต่จะสอบให้ผ่านมากกว่าที่จะขวนขวายเพิ่มพูนความรู้ มีวแต่เอาใจใส่การจดและท่องคำบรรยายของอาจารย์ผู้สอนเท่านั้น

ตาราง 6 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับนักศึกษาผู้เรียน (N=8)

ความคิดเห็นของอาจารย์	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD.	อันดับที่	ความหมาย
1. การผลิตนักศึกษาปัจจุบันหลายตัวในด้านปริมาณมากกว่าคุณภาพ	3.50	0.93	1	เห็นด้วย
2. นักศึกษามีความรับผิดชอบตนเองสูง	3.25	0.71	2	ปานกลาง
3. นักศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับอย่างดี	3.25	0.71	2	ปานกลาง
4. นักศึกษาพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุด	3.25	0.89	2	ปานกลาง
5. นักศึกษาได้รับคำปรึกษาอย่างรวดเร็วและถูกต้อง	3.12	0.84	5	ปานกลาง
6. นักศึกษามีความสนใจไม่หาความรู้สูง	2.75	0.71	6	ปานกลาง
7. นักศึกษามีนั้นความรู้ ความสามารถเหมาะสม	2.62	0.52	7	ปานกลาง
8. นักศึกษารู้จักช่วยเหลือตนเองและตรงต่อเวลาเสมอ	2.62	0.52	7	ปานกลาง
9. นักศึกษาเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาบ่อยและสม่ำเสมอ	2.62	1.06	7	ปานกลาง
10. นักศึกษาสอบคัดเลือกเข้าได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน	2.50	0.76	10	ไม่เห็นด้วย
11. นักศึกษาหมั่นค้นคว้าหาความรู้ นอกเหนือจากที่เรียนในห้องเรียน	2.50	0.93	10	ไม่เห็นด้วย
รวม	2.93	0.43		ปานกลาง

หมายเหตุ SD. = standard deviation (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน)

2.3 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการบริหารงานของบัณฑิตศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นปานกลางรวม 8 เรื่อง คือ (1) การประสานงานและความร่วมมือกันระหว่างบัณฑิตศึกษากับภาควิชา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25) (2) คุณภาพและประสิทธิภาพของการบริหารงานบัณฑิตศึกษา (3) การรักษาระเบียบข้อบังคับเพื่อให้บุคลากรยึดเป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 2 - 3 เท่ากับ 3.12) (4) การวางแผนงานและปฏิบัติจริงตามแผนงานที่วางไว้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88) (5) มาตรฐานการบริหารงานของบัณฑิตศึกษาเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่น (6) ความชัดเจนของโครงสร้างการบริหารงานของบัณฑิตศึกษา (7) ความมุ่งมั่นและผลประโยชน์จากการบริหารงานของบัณฑิตศึกษา (ค่าเฉลี่ย 5-7 เท่ากับ 2.75) (8) ความรับผิดชอบต่องานของผู้บริหารบัณฑิตศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82)

อาจารย์ไม่เห็นด้วยในเรื่อง บัณฑิตศึกษามีระบบการติดตามผลและประเมินผลที่ดี และบัณฑิตศึกษามีอิสระในการบริหารงาน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50)

ผลการศึกษา คะแนนเฉลี่ยรวมความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการบริหารงานของบัณฑิตศึกษา พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 7 พบว่า บัณฑิตศึกษาไม่มีอิสระในการบริหารงาน ไม่มีระบบการติดตามผลและประเมินผลที่ดี อาจเป็นเพราะว่า ตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 ถึงปีการศึกษา 2534 บัณฑิตศึกษายังไม่มีระบบการติดตามผลและประเมินผลที่ดีสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน บัณฑิตศึกษายังไม่มี การแบ่งส่วนราชการที่ชัดเจน ขาดบุคลากรและงบประมาณหรืออาจเป็นเพราะว่า ไม่มีเวลาสร้างเครื่องมือขาดความรู้ความเข้าใจในการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาและอุปสรรคของการประเมินผลสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2529 : 138) สรุปได้ว่า ผู้ประเมินผลไม่เอากประเมินผล เพราะไม่มีเวลาสร้างและพัฒนาเครื่องมือ รวมทั้งขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการประเมินผล

สำหรับบัณฑิตศึกษาไม่มีอิสระในการบริหารงาน อาจเป็นเพราะบัณฑิตศึกษายังไม่มีแผนผังการบริหารงานที่ชัดเจน สถาบันไม่กระจายอำนาจให้บัณฑิตศึกษา การปฏิบัติงานรวมทั้งบุคลากรและงบประมาณ ต้องขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตาราง 7 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการบริหารงานของบัณฑิตศึกษา (N=8)

ความคิดเห็นของอาจารย์	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD.	อันดับที่	ความหมาย
1. บัณฑิตศึกษามีการประสานงานและให้ความร่วมมือกับภาควิชาดี	3.25	0.71	1	ปานกลาง
2. การบริหารงานมุ่งคุณภาพและประสิทธิผลของงานเป็นหลัก	3.12	0.99	2	ปานกลาง
3. การรักษาระเบียบธำมัญดับเพื่อให้บริการยึดเป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่	3.12	0.99	2	ปานกลาง
4. มีการวางแผนงานและปฏิบัติจริงตามแผนงานที่วางไว้	2.88	1.13	4	ปานกลาง
5. บัณฑิตศึกษาบริหารงานได้มาตรฐานทัดเทียมกับมหาวิทยาลัยอื่น	2.75	1.28	5	ปานกลาง
6. มีโครงสร้างการบริหารงานของบัณฑิตศึกษาอย่างชัดเจน	2.75	1.04	5	ปานกลาง
7. การบริหารงานมุ่งผลทางการเมืองหรือผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม เฉพาะบุคคลเป็นหลัก	2.75	1.04	5	ปานกลาง
8. ผู้บริหารบัณฑิตศึกษามีความรับผิดชอบต่องานดี	2.62	1.06	8	ปานกลาง
9. บัณฑิตศึกษามีระบบการติดตามผลและประเมินผลที่ดี	2.50	0.93	9	ไม่เห็นด้วย
10. บัณฑิตศึกษามีอิสระในการบริหารงาน	2.50	1.31	9	ไม่เห็นด้วย
รวม	2.83	0.86		ปานกลาง

หมายเหตุ SD. = standard deviation (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน)

2.4 ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยใน 8 เรื่อง คือ (1) อาจารย์มีการกำหนดเป้าหมายการสอนไว้ชัดเจน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78) (2) อาจารย์มีความกระตือรือร้นในการสอนดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76) (3) อาจารย์จัดการสอนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67) (4) อาจารย์ผู้สอนรู้จักใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65) (5) อาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมการสอนอย่างดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62) (6) อาจารย์มีทักษะการสอนที่ดี ทำให้นักศึกษาเข้าใจเกิดความคิดรวบยอดและสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมเองได้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52) (7) อาจารย์รู้จักใช้จิตวิทยาในการสอน กระตุ้นให้นักศึกษาใฝ่การเรียนรู้อยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52) (8) อาจารย์หมั่นปรับปรุงการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43)

นักศึกษามีความคิดเห็นปานกลางในเรื่อง ความสนใจของอาจารย์เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37)

ผลการศึกษา คะแนนเฉลี่ยรวมความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน พบว่า เห็นด้วยกับอาจารย์ผู้สอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 8 พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับอาจารย์ผู้สอนในเรื่อง อาจารย์มีการกำหนดเป้าหมายการสอนไว้ชัดเจน กระตือรือร้นในการสอน จัดการสอนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน รู้จักใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน มีทักษะการสอนที่ดีทำให้นักศึกษาเข้าใจเกิดความคิดรวบยอดและสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมเองได้ อาจารย์รู้จักใช้จิตวิทยาในการสอน กระตุ้นให้นักศึกษาใฝ่การเรียนรู้อยู่เสมอ เพราะอาจารย์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก มีประสบการณ์การสอนมาก อ่อนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับงานสอนอย่างดี แต่นักศึกษามีความคิดเห็นปานกลางในเรื่อง ความสนใจของอาจารย์เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน อาจเป็นเพราะว่า อาจารย์บางท่านมีการวัดผลและประเมินผลตลอดเวลา ในขณะที่อาจารย์บางท่าน ได้ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

สำหรับเรื่อง อาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมการสอนอย่างดีและหมั่นปรับปรุงการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ จากการ

วิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 8 พบว่า นักศึกษาเห็นด้วย แต่ข้อมูลตามตาราง 14 นักศึกษา เห็นว่ามีปัญหา อาจเป็นเพราะว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนและปรับปรุงการสอน อยู่เสมอ ในขณะที่อาจารย์บางท่านไม่เตรียมการสอนและปรับปรุงการสอนเลย

ตาราง 8 ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน (N=91)

ความคิดเห็นของนักศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD.	อันดับที่	ความหมาย
1. อาจารย์มีการกำหนดเป้าหมายการสอนไว้ชัดเจน	3.78	0.92	1	เห็นด้วย
2. อาจารย์มีความกระตือรือร้นในการสอนดี	3.76	0.82	2	เห็นด้วย
3. อาจารย์จัดการสอนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน	3.67	1.02	3	เห็นด้วย
4. อาจารย์ผู้สอนรู้จักใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนอย่างดี	3.65	1.02	4	เห็นด้วย
5. อาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมการสอนอย่างดี	3.62	1.06	5	เห็นด้วย
6. อาจารย์มีทักษะการสอนที่ดี ทำให้นักศึกษามีความเข้าใจ เกิดความคิดรวบยอดและสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมเองได้	3.52	1.08	6	เห็นด้วย
7. อาจารย์รู้จักใช้จิตวิทยาในการสอน กระตุ้นให้นักศึกษาไม่การเรี้นร้ออยู่เสมอ	3.52	1.14	6	เห็นด้วย
8. อาจารย์หมั่นปรับปรุงการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ	3.43	0.98	8	เห็นด้วย
9. อาจารย์สนใจการวัดผลและการประเมินผล เพื่อปรับปรุงการสอนอยู่เสมอ	3.37	1.01	9	ปานกลาง
รวม	3.59	0.77		เห็นด้วย

หมายเหตุ SD. = standard deviation (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน)

2.5 ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยในเรื่อง (1) อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำทางวิชาการอย่างดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88) (2) อาจารย์ที่ปรึกษารู้ระเบียบและข้อบังคับของบัณฑิตศึกษาอย่างดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77) (3) อาจารย์ที่ปรึกษามีความสุจริตธรรมและเที่ยงตรง ปฏิบัติตามระเบียบของคณะและสถาบัน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66) (4) อาจารย์ที่ปรึกษามีความกระตือรือร้นอุทิศตนให้กับงานที่ปรึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50) (5) จัดระบบและระเบียบเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45) (6) อาจารย์ที่ปรึกษาตระหนักในปัญหาของนักศึกษาและให้ความสำคัญในการแก้ปัญหา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41)

ผลการศึกษา ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นปานกลาง 5 เรื่อง คือ (1) การป้อนข้อมูลย้อนกลับมายังผู้บริหารบัณฑิตศึกษาและภาควิชา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23) (2) การกำหนดเวลาให้นักศึกษาเข้าพบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19) (3) ความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษากับนักศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12) (4) ความสะดวกในการติดต่อกับอาจารย์ที่ปรึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10) (5) ความเหมาะสมระหว่างจำนวนนักศึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94)

ผลการศึกษา คะแนนเฉลี่ยรวมความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 9 พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำทางวิชาการอย่างดี รู้ระเบียบและข้อบังคับของบัณฑิตศึกษา มีความสุจริตธรรมและเที่ยงตรง ปฏิบัติตามกฎระเบียบของคณะและสถาบัน เพราะอาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้และประสบการณ์จากการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 7 ปี

สำหรับเรื่อง การกำหนดเวลาให้นักศึกษาเข้าพบและความสะดวกในการติดต่อกับอาจารย์ที่ปรึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 9 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นปานกลาง ข้อมูลตามตาราง 14 นักศึกษาเห็นว่ามีปัญหา อาจเป็นเพราะนักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาบางท่านได้ปฏิบัติแล้ว ในขณะที่อาจารย์ที่ปรึกษาบางท่านยังไม่ได้ปฏิบัติหรืออาจเป็นเพราะว่าอาจารย์ที่ปรึกษายังมีแนวปฏิบัติที่ไม่เหมือนกัน ส่วนเรื่องความเหมาะสมระหว่างจำนวนนักศึกษา

กับอาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษามีความคิดเห็นเช่นเดียวกันเพราะ อาจารย์ที่ปรึกษาบางท่านมีจำนวนนักศึกษามาก อาจารย์ที่ปรึกษาบางท่านมีจำนวนนักศึกษาน้อยเกินไป อาจเนื่องมาจากอาจารย์ที่ปรึกษาบางท่านมีประสบการณ์มาก จึงต้องรับนักศึกษาจำนวนมากกว่าอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์น้อย

ตาราง 9 ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา (N=91)

ความคิดเห็นของนักศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD.	ลำดับที่	ความหมาย
1. อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำทางวิชาการอย่างดี	3.88	1.00	1	เห็นด้วย
2. อาจารย์ที่ปรึกษารู้ระเบียบและข้อบังคับของบัณฑิตศึกษาอย่างดี	3.77	0.90	2	เห็นด้วย
3. อาจารย์ที่ปรึกษามีความยุติธรรมและเที่ยงตรงปฏิบัติตามระเบียบของคณะและสถาบัน	3.68	1.16	3	เห็นด้วย
4. อาจารย์ที่ปรึกษามีความกระตือรือร้นอุทิศตนให้กับงานที่ปรึกษา	3.50	1.22	4	เห็นด้วย
5. จัดระบบและระเบียบเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างชัดเจน	3.45	1.28	5	เห็นด้วย
6. อาจารย์ที่ปรึกษาตระหนักในปัญหาของนักศึกษาและให้ความสำคัญในการแก้ปัญหา	3.41	1.19	6	เห็นด้วย
7. มีการป้อนข้อมูลย้อนกลับมายังผู้บริหารบัณฑิตศึกษาและภาควิชา	3.23	0.99	7	ปานกลาง
8. จัดเวลาให้นักศึกษามานบออย่างสม่ำเสมอ	3.19	1.32	8	ปานกลาง
9. อาจารย์ที่ปรึกษามักถือความคิดเห็นของตนเองเป็นสำคัญ	3.12	1.18	9	ปานกลาง
10. การติดต่อกับอาจารย์ที่ปรึกษาทำได้อย่างสะดวก	3.10	1.37	10	ปานกลาง
11. จำนวนนักศึกษาค่อยอาจารย์ที่ปรึกษามีปริมาณที่เหมาะสม	2.94	1.14	11	ปานกลาง
รวม	3.39	0.76		ปานกลาง

หมายเหตุ SD. = standard deviation (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน)

2.6 ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยในเรื่อง อาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48)

นักศึกษามีความคิดเห็นปานกลางใน 4 เรื่อง คือ (1) การเตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนแต่ละครั้ง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10) (2) ความพร้อมของอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนในห้องเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00) (3) การประเมินผลหลังการใช้อุปกรณ์การสอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88) (4) ความรู้เรื่องอุปกรณ์การสอนของเจ้าหน้าที่ การบริหารจัดการเตรียมและจัดเก็บเมื่อเลิกใช้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76)

นักศึกษาไม่เห็นด้วยในเรื่อง มีจำนวนอุปกรณ์การสอนอย่างเพียงพอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54)

ผลการศึกษา คะแนนเฉลี่ยรวมความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 10 พบว่า อาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา แต่อุปกรณ์การสอนมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอสำหรับประกอบการเรียนการสอน อาจเป็นเพราะว่า อุปกรณ์การสอนที่มีอยู่ในปัจจุบันมีจำนวนน้อย ไม่ซับซ้อนและอาจารย์ก็ใช้อุปกรณ์ที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัยและไม่ได้ใช้อุปกรณ์การสอนเพิ่ม ในขณะที่จำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ วรวิทย์ อภินิสรากร (2516) ใน ศิริจันทร์ฤกษ์ (2531 : 101-102) กล่าวว่า ปัญหาด้านอุปกรณ์การศึกษา ได้แก่ การขาดแคลนอุปกรณ์การสอนและผู้สอนไม่ค่อยใช้อุปกรณ์การสอน ทั้งนี้เพราะไม่มีหรือผู้สอนใช้ไม่เป็นจึงใช้เฉพาะเท่าที่รู้และที่มีอยู่ให้เหมาะสม

ตาราง 10 ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน (N=91)

ความคิดเห็นของนักศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD.	อันดับที่	ความหมาย
1. อาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	3.48	1.50	1	เห็นด้วย
2. มีการเตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนทุกครั้ง	3.10	1.08	2	ปานกลาง
3. สภาพห้องเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนพร้อมใช้	3.00	1.23	3	ปานกลาง
4. ประเมินผลทุกครั้งหลังการใช้อุปกรณ์การสอน	2.88	1.26	4	ปานกลาง
5. เจ้าหน้าที่มีความรู้เรื่องอุปกรณ์การสอน คอยบริการจัดเตรียมและเก็บเมื่อเลิกใช้	2.76	1.18	5	ปานกลาง
6. มีอุปกรณ์การสอนอย่างเพียงพอ	2.54	0.99	6	ไม่เห็นด้วย
รวม	2.96	0.90		ปานกลาง

หมายเหตุ SD. = standard deviation (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน)

2.7 ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร

ผลการศึกษา พบว่า อาจารย์และนักศึกษาเห็นด้วยกับหลักสูตรใน 8 เรื่อง คือ (1) อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างดี (ค่าเฉลี่ยอาจารย์เท่ากับ 3.50 ค่าเฉลี่ยนักศึกษาเท่ากับ 3.93 และค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.90) (2) หลักสูตรปัจจุบันสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ (ค่าเฉลี่ยอาจารย์เท่ากับ 3.88 ค่าเฉลี่ยนักศึกษาเท่ากับ 3.65 และค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.67) (3) จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรระดับปริญญาโทมีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยอาจารย์เท่ากับ 4.00 ค่าเฉลี่ยนักศึกษาเท่ากับ 3.64 และค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.67) (4) เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (ค่าเฉลี่ยอาจารย์เท่ากับ 3.75 ค่าเฉลี่ยนักศึกษาเท่ากับ 3.65 และค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.68) (5) หลักสูตรมีลักษณะยืดหยุ่น (ค่าเฉลี่ยอาจารย์เท่ากับ 3.62 ค่าเฉลี่ยนักศึกษาเท่ากับ 3.56

และค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.57) (6) หลักสูตรปัจจุบันมีความเหมาะสมกับความต้องการของสังคม (ค่าเฉลี่ยอาจารย์เท่ากับ 3.50 ค่าเฉลี่ยนักศึกษาเท่ากับ 3.47 และค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.48)

อาจารย์มีความคิดเห็นปานกลาง แต่นักศึกษาเห็นด้วย และผลรวมความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเห็นด้วยในเรื่อง เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่ทันสมัยเหมาะสมในสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ยอาจารย์เท่ากับ 3.38 ค่าเฉลี่ยนักศึกษาเท่ากับ 3.68 ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.68)

อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นปานกลางใน 4 เรื่อง คือ (1) การเปลี่ยนแปลงของเนื้อหาหลักสูตรจากมหาวิทยาลัยอื่น (ค่าเฉลี่ยอาจารย์เท่ากับ 3.12 ค่าเฉลี่ยนักศึกษาเท่ากับ 3.14 และค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.14) (2) ระบบการควบคุมตรวจสอบเมื่อนำหลักสูตรไปใช้ (ค่าเฉลี่ยอาจารย์เท่ากับ 3.38 ค่าเฉลี่ยนักศึกษาเท่ากับ 3.12 และค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.14) (3) ความสม่ำเสมอของการติดตามผลและประเมินผลหลักสูตร (ค่าเฉลี่ยอาจารย์เท่ากับ 3.00 ค่าเฉลี่ยนักศึกษาเท่ากับ 3.10 และค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.09) (4) การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย (ค่าเฉลี่ยอาจารย์เท่ากับ 2.88 ค่าเฉลี่ยนักศึกษาเท่ากับ 3.06 และค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.04)

ผลการศึกษา คะแนนเฉลี่ยรวมความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร พบว่า เห็นด้วยกับหลักสูตร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 11 พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างดี หลักสูตรมีลักษณะชัดเจน จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรระดับปริญญาโทมีความเหมาะสม เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และหลักสูตรปัจจุบันสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับความต้องการของสังคม อาจเป็นเพราะตัวหลักสูตรดี มีคุณภาพ เป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีทัศนคติที่ดีที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมหรืออาจารย์มีคุณภาพสูง นำหลักสูตรมาใช้ อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการใช้หลักสูตรจะประสบผลสำเร็จมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอน สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2530 : 23) ใน ปริญญา ชีษดวง (2533 : 17) ได้กล่าวว่า หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพนั้น คณาจารย์ต้องมีคุณภาพสูง เข้าใจหลักสูตรดี มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและมีความสามารถในการสอน

สำหรับความทันสมัยของเนื้อหาวิชาและการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า 7 ปีที่แล้ว หลักสูตรยังใช้ได้เหมาะสมกับสถานเศรษฐกิจและสังคมขณะนั้น แต่ปัจจุบันสถานเศรษฐกิจและสังคมได้เปลี่ยนไปแล้ว หลักสูตรอาจจะไม่เหมาะสม รวมทั้งเนื้อหาวิชาและรายละเอียดของหลักสูตร

ตาราง 11 ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร

ความคิดเห็น	อาจารย์ (N=8)		นักศึกษา (N=91)		อาจารย์และนักศึกษา (N=99)	
	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD. ความหมาย	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD. ความหมาย	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD. ความหมาย
1. อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร	(5)		(1)		(1)	
อย่างดี	3.50	0.93 เห็นด้วย	3.93	0.90 เห็นด้วย	3.90	0.91 เห็นด้วย
2. หลักสูตรปัจจุบันสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ	(2)		(3)		(2)	
ที่ดีมีคุณภาพ	3.88	0.35 เห็นด้วย	3.65	0.98 เห็นด้วย	3.87	0.93 เห็นด้วย
3. จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรระดับปริญญาโทมีความเหมาะสม	(1)		(5)		(2)	
เหมาะสม	4.00	0.93 เห็นด้วย	3.64	1.23 เห็นด้วย	3.67	1.21 เห็นด้วย
4. เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่ทันสมัยเหมาะสมในสภาพปัจจุบัน	(7)		(2)		(4)	
เหมาะสม	3.38	0.52 ปานกลาง	3.68	1.01 เห็นด้วย	3.68	0.98 เห็นด้วย

ตาราง 11 (ต่อ)

ความคิดเห็น	อาจารย์ (N=8)			นักศึกษา (N=91)			อาจารย์และนักศึกษา (N=99)		
	ค่า	ค่า	อันดับที่	ค่า	ค่า	อันดับที่	ค่า	ค่า	อันดับที่
	เฉลี่ย	SD.	ความหมาย	เฉลี่ย	SD.	ความหมาย	เฉลี่ย	SD.	ความหมาย
5. เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย			(3)			(3)			(4)
ของหลักสูตร	3.75	0.46	เห็นด้วย	3.65	1.04	เห็นด้วย	3.66	1.00	เห็นด้วย
6. หลักสูตรมีลักษณะยึดหยุ่น			(4)			(6)			(6)
	3.62	0.92	เห็นด้วย	3.58	1.05	เห็นด้วย	3.57	1.03	เห็นด้วย
7. หลักสูตรปัจจุบันมีความเหมาะสมกับความต้องการของสังคม			(5)			(7)			(7)
	3.50	0.54	เห็นด้วย	3.47	1.13	เห็นด้วย	3.48	1.09	เห็นด้วย
8. เนื้อหาหลักสูตรส่วนใหญ่เขียนแบบจากมหาวิทาลัยอื่น			(9)			(8)			(8)
	3.12	0.64	ปานกลาง	3.14	0.80	ปานกลาง	3.14	0.78	ปานกลาง
9. มีการควบคุมตรวจสอบเมื่อนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบ			(7)			(9)			(8)
	3.38	0.74	ปานกลาง	3.12	1.01	ปานกลาง	3.14	0.99	ปานกลาง

ตาราง 11 (ต่อ)

ความคิดเห็น	อาจารย์ (N=8)		นักศึกษา (N=91)		อาจารย์และนักศึกษา (N=99)	
	ค่า	ค่า (อันดับที่)	ค่า	ค่า (อันดับที่)	ค่า	ค่า (อันดับที่)
	เฉลี่ย	SD. ความหมาย	เฉลี่ย	SD. ความหมาย	เฉลี่ย	SD. ความหมาย
10. มีการติดตาม ผลและประ เมินผลหลัก สูตรอย่าง สม่ำเสมอ		(10)		(10)		(10)
	3.00	1.07 ปานกลาง	3.10	0.99 ปานกลาง	3.09	0.99 ปานกลาง
11. มีการปรับปรุง ปรุงหลักสูตรให้ ทันสมัยเสมอ		(11)		(11)		(11)
	2.88	0.99 ปานกลาง	3.08	1.05 ปานกลาง	3.04	1.04 ปานกลาง
รวม	3.45	0.44 เห็นด้วย	3.45	0.71 เห็นด้วย	3.45	0.69 เห็นด้วย

หมายเหตุ SD. = standard deviation (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน)

2.8 ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับห้องสมุด

ความคิดเห็นของอาจารย์

ผลการศึกษา พบว่า อาจารย์เห็นด้วยใน 4 เรื่อง ดังนี้ (1) ห้องสมุดให้บริการอย่างมีระบบและระเบียบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75) (2) หนังสือชำรุดถูกนำมาซ่อมแซมอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75) (3) บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่มีคุณสมบัติเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50) (4) หนังสือเก็บไว้ที่ชั้นหนังสืออย่างเป็นระเบียบและถูกต้อง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50)

อาจารย์มีความคิดเห็นปานกลาง ได้แก่เรื่อง (1) การเตรียมงานบริการไว้ล่วงหน้าของห้องสมุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25) (2) การจัดเนื้อที่ห้องสมุดให้จุใจน่าเข้าไปใช้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75) (3) จำนวนหนังสือในห้องสมุดสำหรับการค้นคว้า (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75) (4) งบประมาณสนับสนุนของห้องสมุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62)

ความคิดเห็นของนักศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยในเรื่อง บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่มีคุณสมบัติเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84) และเนื้อที่ห้องสมุดจัดอย่างเหมาะสม จุใจให้น่าเข้าไปใช้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44)

นักศึกษามีความคิดเห็นปานกลาง 4 เรื่อง คือ (1) ระบบและระเบียบในการให้บริการของห้องสมุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40) (2) ความถูกต้องและเป็นระเบียบในการเก็บหนังสือชั้นหนังสือ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.09) (3) การเตรียมงานบริการไว้ล่วงหน้าของห้องสมุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99) (4) การซ่อมแซมหนังสือที่ชำรุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96)

นักศึกษาไม่เห็นด้วยในเรื่อง งบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.37) และมีหนังสือปริมาณมากเพียงพอต่อการค้นคว้า (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.19)

ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า อาจารย์และนักศึกษาเห็นด้วยได้แก่เรื่อง บรรณารักษ์และ

เจ้าหน้าที่มีคุณสมบัติเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48) และห้องสมุดให้บริการอย่างมีระบบและระเบียบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42)

อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นปานกลางใน 4 เรื่อง คือ (1) การจัดเนื้อหาที่ห้องสมุดให้มุ่งใจนำเข้าไปใช้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38) (2) ความถูกต้องและเป็นระเบียบในการเก็บหนังสือชั้นหนังสือ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12) (3) การซ่อมแซมหนังสือที่ชำรุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02) (4) การเตรียมงานบริการไว้ล่วงหน้าของห้องสมุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01)

อาจารย์และนักศึกษาไม่เห็นด้วย ได้แก่เรื่อง มีงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.39) และมีหนังสือปริมาณมากเพียงพอต่อการค้นคว้า (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.23)

ผลการศึกษา คะแนนเฉลี่ยรวมความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่เกี่ยวกับห้องสมุด พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 12 พบว่า บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีคุณสมบัติเหมาะสม ห้องสมุดให้บริการอย่างมีระบบและระเบียบ เพราะผู้ที่ทำงานสำเร็จการศึกษาตรงกับงานที่ทำอยู่ มีความรักงาน บุคลากรมีจำนวนสอดคล้องกับงาน ดังที่คุณสมบัติของบรรณารักษ์ห้องสมุดควรมี คือ มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ มีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นนักอ่าน รักหนังสือ ให้บริการอย่างมีระบบและระเบียบ (ชาดาศักดิ์ วชิรปรีชาหงษ์, 2525 : 71,111) แต่ห้องสมุดไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ ทำให้มีหนังสือจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการค้นคว้า อาจเป็นเพราะว่า สถาบันจัดสรรงบประมาณให้ห้องสมุดน้อยเกินไปหรือสถาบันมีงบประมาณจำกัด ซึ่งต้องใช้พัฒนาการศึกษาด้านอื่นๆ ไปพร้อมๆ กัน ห้องสมุดจึงได้รับงบประมาณจัดสรรน้อย ทำให้มีหนังสือที่ใช้ค้นคว้าประกอบการเรียนไม่เพียงพอ สอดคล้องกับผลงานวิจัย สิริินทร์ญา ภักดี (2531 : 58) พบว่า คณาจารย์สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ส่วนใหญ่เห็นว่า ห้องสมุดยังขาดหนังสือ เนื้อหาใช้ค้นคว้าอีกหลายๆ เรื่องและที่มีอยู่ก็มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอกับผู้ใช้

สำหรับเรื่อง การเก็บหนังสือชั้นหนังสืออย่างมีระบบและถูกต้อง จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 12 พบว่า อาจารย์เห็นด้วย ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นปานกลาง และจาก

ข้อมูลตามตาราง 14 นักศึกษาเห็นว่าเก็บหนังสือไม่เป็นระเบียบ ค่อนข้างลำบาก อาจเป็นเพราะว่า ห้องสมุดไม่ได้มีการกวาดชั้นเจ้าหน้าที่จัดเก็บหนังสือชั้นขึ้นขึ้นอย่างสม่ำเสมอหรือกวาดชั้นเป็นบางครั้ง

ตาราง 12 ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับห้องสมุด

ความคิดเห็น	อาจารย์ (N=8)		นักศึกษา (N=91)		อาจารย์และนักศึกษา (N=99)	
	ค่า เฉลี่ย	ค่า (อันดับที่) SD.ความหมาย	ค่า เฉลี่ย	ค่า (อันดับที่) SD.ความหมาย	ค่า เฉลี่ย	ค่า (อันดับที่) SD.ความหมาย
1. บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม		(3)		(1)		(1)
	3.50	0.76 เห็นด้วย	3.84	1.04 เห็นด้วย	3.48	1.01 เห็นด้วย
2. ห้องสมุดให้บริการอย่างมีระบบและระเบียบ		(1)		(3)		(2)
	3.75	0.46 เห็นด้วย	3.40	1.13 ปานกลาง	3.42	1.10 เห็นด้วย
3. เนื้อหาห้องสมุดจัดอย่างเหมาะสม		(6)		(2)		(3)
	2.75	0.89 ปานกลาง	3.44	1.18 เห็นด้วย	3.38	1.17 ปานกลาง
4. หนังสือเก็บไว้ที่ชั้นหนังสืออย่างเป็นระเบียบ		(3)		(4)		(4)
	3.50	0.93 เห็นด้วย	3.09	1.24 ปานกลาง	3.12	1.22 ปานกลาง
5. หนังสือชำรุดถูกนำมาซ่อมแซมอยู่เสมอ		(1)		(6)		(5)
	3.75	0.71 เห็นด้วย	2.96	1.10 ปานกลาง	3.02	1.09 ปานกลาง

ตาราง 12 (ต่อ)

ความคิดเห็น	อาจารย์ (N=8)		นักศึกษา (N=91)		อาจารย์และนักศึกษา (N=99)	
	ค่า	ค่า (อันดับที่)	ค่า	ค่า (อันดับที่)	ค่า	ค่า (อันดับที่)
	เฉลี่ย	SD. ความหมาย	เฉลี่ย	SD. ความหมาย	เฉลี่ย	SD. ความหมาย
6. ห้องสมุดเตรียม งานบริการไว้		(5)		(5)		(8)
ล่วงหน้าเสมอ	3.25	0.89ปานกลาง	2.99	1.06 ปานกลาง	3.01	1.04 ปานกลาง
7. มึงบประมาณ						
สนับสนุน		(8)		(7)		(7)
อย่างเพียงพอ	2.62	0.74ปานกลาง	2.37	1.13 ไม่เห็นด้วย	2.39	1.10 ไม่เห็นด้วย
8. มีหนังสือปริมาตร						
มากเพียงพอต่อ		(6)		(8)		(8)
การค้นคว้า	2.75	0.89ปานกลาง	2.19	1.20 ไม่เห็นด้วย	2.23	1.18 ไม่เห็นด้วย
รวม	3.23	0.47ปานกลาง	2.99	0.81 ปานกลาง	3.01	0.79 ปานกลาง

หมายเหตุ SD. = standard deviation (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน)

ตอนที่ 3 สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน

3.1 สภาพปัญหาของอาจารย์

ผลการศึกษา พบว่า อาจารย์มีปัญหามาก ได้แก่ เรื่อง (1) ความรับผิดชอบของผู้บริหารบัณฑิตศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88) (2) จำนวนหนังสือในห้องสมุดสำหรับนักศึกษา คำนวณว่าประกอบการเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75) (3) ความทันสมัยของหนังสือในห้องสมุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75) (4) การจัดหาเนื้อความเป็นเลิศทางวิชาการของบัณฑิตศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75) (5) ความรับผิดชอบของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75) (6) การรักษากฎและระเบียบของบัณฑิตศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75) (7) การอุทิศเวลาศึกษาค้นคว้าตำราของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50) (8) การรักษามาตรฐานการศึกษาของบัณฑิตศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50)

อาจารย์มีปัญหาปานกลาง ได้แก่ เรื่อง (1) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้ทันสมัย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38) (2) อุปกรณ์การสอนระดับบัณฑิตศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38) (3) การประสานงานกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25) (4) ความกระตือรือร้นในการทำงานของบุคคลในภาควิชา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25) (5) การใช้สื่อการสอนของอาจารย์ผู้สอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12) (6) การเตรียมการสอนของอาจารย์ผู้สอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12) (7) เวลาให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12) (8) การสอนตรงตามหลักสูตรของอาจารย์ผู้สอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00)

3.2 สภาพปัญหาของนักศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษามีปัญหามาก ได้แก่ เรื่อง (1) จำนวนหนังสือในห้องสมุดสำหรับศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88) (2) ความทันสมัยของหนังสือในห้องสมุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81)

นักศึกษามีปัญหาปานกลาง ได้แก่ เรื่อง (1) เวลาให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35) (2) อุปกรณ์การสอนระดับบัณฑิตศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33) (3) การอุทิศเวลาศึกษาค้นคว้าตำราของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28) (4) การจัดหาเนื้อความเป็นเลิศทางวิชาการของบัณฑิตศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18) (5) ความ

รับผิดชอบของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15) (6) การรักษามาตรฐานการศึกษาของบัณฑิตศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98) (7) การประสานงานกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96) (8) การรักษาคุณและระเบียบของบัณฑิตศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85) (9) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้ทันสมัย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84) (10) ความรับผิดชอบของผู้บริหารบัณฑิตศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81) (11) การใช้สื่อการสอนของอาจารย์ผู้สอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76)

นักศึกษามีปัญหาน้อย ได้แก่เรื่อง (1) การเตรียมการสอนของอาจารย์ผู้สอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.57) (2) ความกระตือรือร้นในการทำงานของบุคคลในภาควิชา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.45) (3) การสอนตรงตามหลักสูตรของอาจารย์ผู้สอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.41)

3.3 สภาพปัญหาของอาจารย์และนักศึกษา

ผลการศึกษา ถ้าพิจารณาในภาพรวม พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีปัญหามากในเรื่อง (1) จำนวนหนังสือในห้องสมุดสำหรับนักศึกษาคิดว่าประกอบการเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87) (2) ความทันสมัยของหนังสือในห้องสมุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81)

อาจารย์และนักศึกษามีปัญหาปานกลางในเรื่อง (1) อุปกรณ์การสอนระดับบัณฑิตศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33) (2) เวลาให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33) (3) การอุทิศเวลาศึกษาคิดว่าค่าราชของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28) (4) การพัฒนาเนื้อความเป็นเลิศทางวิชาการของบัณฑิตศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22) (5) ความรับผิดชอบของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20) (6) การรักษามาตรฐานการศึกษาของบัณฑิตศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02) (7) การประสานงานกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98) (8) การรักษาคุณและระเบียบของบัณฑิตศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92) (9) ความรับผิดชอบของผู้บริหารบัณฑิตศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90) (10) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้ทันสมัย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88) (11) การใช้สื่อการสอนของอาจารย์ผู้สอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79) (12) การเตรียมการสอนของอาจารย์ผู้สอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62)

อาจารย์และนักศึกษามีปัญหาน้อยในเรื่อง (1) ความกระตือรือร้นในการทำงานของบุคคลในภาควิชา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52) (2) การสอนตรงตามหลักสูตรของอาจารย์ผู้สอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 18 พบว่า ปัญหาของอาจารย์ คือ ผู้บริหารบัณฑิตศึกษาขาดความรับผิดชอบ ไม่รักษาภาวะเย็บของบัณฑิตศึกษา ขาดการนัดหมายเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ ไม่รักษามาตรฐานการศึกษาของบัณฑิตศึกษา และนักศึกษาไม่มีความรับผิดชอบต่อการศึกษา ไม่อุทิศเวลาศึกษาค้นคว้าตำรานอกเหนือจากที่เรียนในห้องเรียน

และผลจากการวิเคราะห์ยังพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีปัญหามากตรงกัน คือ จำนวนหนังสือในห้องสมุดมีไม่เพียงพอสำหรับนักศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียน และหนังสือวิชาการใหม่ๆ ในห้องสมุดมีจำนวนน้อย

ตาราง 18 สภาพปัญหาของอาจารย์และนักศึกษาคือการจัดการเรียนการสอน ในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

สภาพของปัญหา	อาจารย์ (N=8)		นักศึกษา (N=91)		อาจารย์และนักศึกษา (N=99)	
	ค่าเฉลี่ย	ค่า(อันดับที่) SD. ระดับ	ค่าเฉลี่ย	ค่า(อันดับที่) SD. ระดับ	ค่าเฉลี่ย	ค่า(อันดับที่) SD. ระดับ
1. จำนวนหนังสือในห้องสมุดสำหรับนักศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียน	3.75	0.71 มาก	3.88	1.16 มาก	3.87	1.13 มาก
2. ความทันสมัยของหนังสือในห้องสมุด	3.75	0.71 มาก	3.81	1.12 มาก	3.81	1.09 มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

สภาพของปัญหา	อาจารย์ (N=8)		นักศึกษา (N=91)		อาจารย์และนักศึกษา (N=99)	
	ค่า เฉลี่ย	ค่า(อันดับที่) SD. ระดับ	ค่า เฉลี่ย	ค่า(อันดับที่) SD. ระดับ	ค่า เฉลี่ย	ค่า(อันดับที่) SD. ระดับ
	ปัญหา		ปัญหา		ปัญหา	
3. อุปกรณ์การ สอนระดับ บัณฑิตศึกษา		(9) ปาน	(4) ปาน	(3) ปาน	3.38 1.06	กกลาง 3.33 1.23
4. เวลาให้คำ ปรึกษาของ อาจารย์ที่ปรึกษา		(13) ปาน	(3) ปาน	(3) ปาน	3.12 0.99	กกลาง 3.35 1.35
5. การอุทิศเวลา ศึกษาค้นคว้า ตำราของนักศึกษา		(7) ปัญหา	(5) ปาน	(5) ปาน	3.50 0.93	มาก 3.28 1.15
6. การจัดหาเพื่อความเป็น เลิศทางวิชาการของ บัณฑิตศึกษา		(2) ปัญหา	(6) ปาน	(6) ปาน	3.75 1.04	มาก 3.18 1.23
7. ความรับผิดชอบ ของ นักศึกษา		(2) ปัญหา	(7) ปาน	(7) ปาน	3.75 1.16	มาก 3.15 1.06
8. การรักษามาตรฐาน การศึกษาของ บัณฑิตศึกษา		(7) ปัญหา	(8) ปาน	(8) ปาน	3.50 1.20	มาก 2.98 1.22
9. การประสานงาน กันระหว่าง อาจารย์ที่ปรึกษา		(11) ปาน	(9) ปาน	(9) ปาน	3.25 0.71	กกลาง 2.96 1.20

ตาราง 13 (ต่อ)

สภานของปัญหา	อาจารย์ (N=8)		นักศึกษา (N=91)		อาจารย์และนักศึกษา (N=99)	
	ค่า เฉลี่ย	ค่า(อันดับที่) SD. ระดับ	ค่า เฉลี่ย	ค่า(อันดับที่) SD. ระดับ	ค่า เฉลี่ย	ค่า(อันดับที่) SD. ระดับ
	ปัญหา		ปัญหา		ปัญหา	
10. การรักษากฎ และระเบียบ ของบัณฑิตศึกษา	3.75	1.39 มาก	(2) ปัญหา	2.85	1.10 กลาง	(10) ปาน
11. ความรับผิดชอบ ของผู้บริหาร บัณฑิตศึกษา	3.88	1.13 มาก	(1) ปัญหา	2.81	1.12 กลาง	(12) ปาน
12. การปรับปรุง แก้ไขหลักสูตร ให้ทันสมัย	3.38	0.74 กลาง	(9) ปาน	2.84	1.06 กลาง	(11) ปาน
13. การใช้สื่อ การสอนของ อาจารย์ผู้สอน	3.12	0.84 กลาง	(13) ปาน	2.76	1.13 กลาง	(13) ปาน
14. การเตรียม การสอนของ อาจารย์ผู้สอน	3.12	0.99 กลาง	(13) ปาน	2.57	1.03 น้อย	(14) ปัญหา
15. ความกระตือรือร้น ในการทำงานของ บุคลากรในภาควิชา	3.25	1.04 กลาง	(11) ปาน	2.45	0.96 น้อย	(15) ปัญหา

ตาราง 13 (ต่อ)

สภาพของปัญหา	อาจารย์ (N=8)		นักศึกษา (N=91)		อาจารย์และนักศึกษา (N=99)	
	ค่า เฉลี่ย	ค่า(อันดับที่) SD. ระดับ	ค่า เฉลี่ย	ค่า(อันดับที่) SD. ระดับ	ค่า เฉลี่ย	ค่า(อันดับที่) SD. ระดับ
	ปัญหา		ปัญหา		ปัญหา	
18. การสอนตรงตาม หลักสูตรของ อาจารย์ผู้สอน	(16)	ปาน	(16)	น้อย	(16)	ปัญหา
	3.00	0.78	2.41	1.08	2.46	1.07
รวม	3.45	0.50	3.04	0.75	3.07	0.74

หมายเหตุ SD. = Standard Deviation (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน)

3.3 ปัญหาอื่นๆ และข้อเสนอแนะ

แบบสอบถามที่ใช้ระบุปัญหาอื่นๆ และข้อเสนอแนะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ให้อาจารย์และนักศึกษาเป็นผู้ระบุปัญหาและข้อเสนอแนะ ผู้ศึกษาได้นำปัญหาและข้อเสนอแนะที่เหมือนหรือคล้ายๆ กันจำนวนมากมาจัดลำดับตามความสำคัญก่อน โดยอาศัยจำนวนอาจารย์และนักศึกษาที่เสนอปัญหาและข้อเสนอแนะดังนี้

(1) นักศึกษาเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาบางท่านยาก ไม่อยู่สำนักงาน ระเบียบจัดไม่เป็นกันเอง ไม่กำหนดเวลาให้นักศึกษาเข้าพบมีเวลาให้นักศึกษาพบน้อย โดยให้ข้อเสนอแนะในหัวข้อนี้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรจัดเวลาให้คำปรึกษา มีช่วงเวลาที่แน่นอนในแต่ละสัปดาห์หรือเว้นระยะเวลาให้นักศึกษาเข้าศึกษา จำนวนนักศึกษาก็ลดลง อาจารย์มีเวลาให้คำปรึกษา เป็นกันเอง มีความเต็มใจให้นักศึกษาเข้าพบ

(2) ห้องสมุดมีหนังสือวิชาการน้อย มีหนังสือเก่ามาก ข้อเสนอแนะ คือ ให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือที่จะนำมาใช้ในห้องสมุด ควรได้รับงบประมาณสนับสนุนมากกว่านี้ เพื่อจัดหาหนังสือวิชาการใหม่ๆ อย่างเพียงพอ

(3) อาจารย์บางท่านใจไม่กว้างพอที่จะยอมรับปัญหาของตนเอง ไม่กล้าประเมินผลตนเอง ไม่ยอมรับข้อผิดพลาดและความคิดเห็นของผู้อื่น ข้อเสนอแนะ คือ อาจารย์ต้องยอมรับสภาพความจริง มีการประเมินผลการเรียนการสอนเป็นระยะๆ อาจารย์ควรเปิดใจให้กว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

(4) อาจารย์ผู้สอนบางท่านไม่เตรียมการสอนเลข อาจารย์บางท่านสอนแบบให้จดจำหรือบอกจุด ทำให้การศึกษาด้วยตนเองนั้นยังไม่บรรลุผลแจ่มชัด อาจารย์บางท่านสอนโดยไม่มีหลักการ สอนวกวนไปมา ข้อเสนอแนะ คือ การสอนควรมีการเตรียมการสอน ควรเน้นเนื้อหา เพื่อให้เกิดความรู้และเกิดทักษะอย่างแท้จริง ทั้งในวิชาเอกและวิชาโท จัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เหมาะสมมากกว่าที่เป็นอยู่ มีการเตรียมการสอนอยู่เสมอ เพื่อให้นักศึกษายอมรับความรู้

(5) นักศึกษาคิดนิเสธให้อาจารย์สอนแบบป้อน และไม่พยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ข้อเสนอแนะ คือ การสอนควรเน้นเนื้อหาและเน้นการสอนแบบค้นคว้าในห้องสมุดให้มาก นักศึกษาต้องมีความรับผิดชอบตนเอง

(6) อาจารย์ที่ปรึกษาใช้เวลาเกินไปในการตรวจแก้ไขงานวิจัย อาจารย์ที่ปรึกษาบางท่านให้คำแนะนำไม่ชัดเจน มีความคิดเห็นขัดแย้งกันเองในกลุ่ม ทำให้นักศึกษาล่าช้าในการทำงานวิจัย ข้อเสนอแนะ คือ ควรกำหนดวันเวลาในการตรวจแก้ไขแต่ละครั้ง มีเวลาให้นักศึกษาเข้ารับการปรึกษา เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง

ตาราง 14 ปัญหาอื่นๆ และข้อเสนอแนะของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

ลำดับที่	ปัญหาอื่นๆ	ข้อเสนอแนะ	จำนวนผู้ตอบ (คน)
1	นักศึกษาเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา บางท่านหาก ไม่อยู่สำนักงาน ถามเจ้าหน้าที่บอกไม่ทราบ ระเบียบจัด ไม่เป็นกันเอง ไม่กำหนดเวลาให้นักศึกษาเข้าพบ มีเวลาให้นักศึกษานบ้น้อย	อาจารย์ที่ปรึกษาควรจัดเวลาให้คำปรึกษามีช่วงเวลาที่แน่นอนในแต่ละสัปดาห์ เว้นระยะเวลาให้นักศึกษาเข้าศึกษา จำนวนนักศึกษาจะได้ลดลง อาจารย์มีเวลาให้คำปรึกษา เป็นกันเอง มีความเต็มใจให้นักศึกษาเข้าพบ	14
2	ห้องสมุดมีหนังสือวิชาการน้อย มีหนังสือเก่ามาก	ให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือที่จะนำมาใช้ในห้องสมุด ควรได้รับงบประมาณสนับสนุนมากกว่านี้ เพื่อจัดหาหนังสือวิชาการใหม่ๆ อย่างเพียงพอ	8
3	อาจารย์บางท่านใจไม่กว้างพอที่จะยอมรับปัญหาของตนเองไม่กล้า ประเมินผลตนเองไม่ยอมรับข้อผิดพลาดและความคิดเห็นของผู้อื่น	ยอมรับสภาพความจริง มีการประเมินผลการเรียนการสอนเป็นระยะ ระยะเวลา อาจารย์ควรเปิดใจให้กว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	7
4	อาจารย์ผู้สอนบางท่านไม่เตรียมการสอนเลย อาจารย์บางท่านสอนแบบให้จดจำหรือบอกจุด ทำให้การศึกษาด้วยตนเองนั้น	การสอนควรมีการเตรียมการสอนและควรเน้นเนื้อหา เพื่อให้เกิดความรู้ เกิดทักษะอย่างแท้จริง ทั้งวิชาเอก และวิชาโท จัดบรรยากาศ	6

ตาราง 14 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาอื่นๆ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน ผู้ตอบ (คน)
	ยังไม่บรรลุผลแจ่มชัด อาจารย์บางท่านสอนโดยไม่มีฮึด หลักสูตร สอนวากวนไปมา	ในห้องเรียนให้เหมาะสมมากกว่าที่ เป็นอยู่ มีการเตรียมการสอนอยู่เสมอ เพื่อให้ นักศึกษาชอบรับความรู้	
4	นักศึกษาคิดนิยให้อาจารย์ สอนแบบป้อนและไม่พยายาม ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	การสอนควรเน้นเนื้อหาและเน้นการ สอนแบบค้นคว้าในห้องสมุดให้มาก นักศึกษาต้องมีความรับผิดชอบตนเอง	6
4	อาจารย์ที่ปรึกษาใช้เวลาานเกิน ไปในการตรวจแก้ไขงานวิจัย อาจารย์ที่ปรึกษาบางท่านแนะนำ ไม่ชัดเจน มีความคิดเห็นขัดแย้ง กันเองในกลุ่ม ทำให้นักศึกษา ลำบากในการทำงานวิจัย	ควรกำหนดวันเวลาในการตรวจแก้ ไขแต่ละครั้ง มีเวลาให้นักศึกษา เข้ารับการปรึกษา เพื่อความเข้าใจ ที่ถูกต้อง	6
7	อาจารย์บางท่านไม่มีความร่วม มือกัน แบ่งกลุ่ม แบ่งสถาบันที่สำ เร็จการศึกษา ขาดความเข้าใจ ในการพัฒนาการเรียนการสอน ที่สอดคล้องกัน	อาจารย์ควรเป็นกันเอง ร่วมมือกัน พัฒนา เพื่อสถาบันที่ตนเองอยู่ มีการ ประสานงาน ไม่ถือตน ลดอคติลำเอียง	4

ตาราง 14 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาอื่นๆ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน ผู้ตอบ (คน)
7	อาจารย์บางท่านไม่สนใจการสอน งดสอนโดยไม่สมควร ไม่นหาสาม ัคคณาความรู้ สอนเหมือนระดับ ปริญญาตรี ทำให้ค่าของอาจารย์ ท่านนั้นลดลง	อาจารย์ผู้สอนต้องรับผิดชอบ ศึกษาหา ความรู้เพิ่มเติม มีแนวคิดที่ทันสมัย ปรับปรุงตนเอง ให้ความสำคัญต่อการ เรียนการสอน ซึ่งเป็นงานประจำ	4
7	อัตราส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาต่อจำ นวนนักศึกษา ไม่สมดุลกัน อา จารย์ที่ปรึกษาบางท่านมีนักศึกษา มากเกินไป จนมีเวลาปรึกษาน้อย	ควรมีแนวทางที่ชัดเจนให้อาจารย์ ที่ปรึกษามีอัตราส่วนใกล้เคียงกันทุก คน นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษา เร็วขึ้น และควรเพิ่มอัตรากำลัง ของอาจารย์ที่ปรึกษาให้มากกว่าเดิม	4
7	บัณฑิตศึกษาไม่บริการวันเสาร์ วันอาทิตย์ สำหรับภาคสมทบ มีอาจารย์ประจำภาควิชาส่งเสริม การเกษตรน้อยเกินไป	ควรเปิดบริการเพราะภาคสมทบมี โอกาสเฉพาะวันหยุดเท่านั้น ควร เพิ่มอัตราอาจารย์ที่มีความรู้และ ประสบการณ์ให้แก่ภาควิชามากกว่านี้	4
11	อาจารย์บางท่านมีอคติว่าเอื้อง ปฏิบัติไม่เหมือนกัน ไม่ยุติธรรม	ลดสถานการณ์เมือง เน้นมาตรฐาน การศึกษา จัดระบบการบริหารบั ณฑิตศึกษาใหม่ วางหน้าที่และขอบเขต ให้ชัดเจน ให้นักศึกษาเลือกอาจารย์ ที่ปรึกษาเอง ไม่ควรกำหนดว่า อาจารย์หนึ่งท่านรับได้กี่คน	3

ตาราง 14 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาอื่นๆ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน ผู้ตอบ (คน)
11	มีอุปกรณ์การสอนน้อย ที่มีอยู่ที่ชำรุดเก่าไม่ทันสมัย	ควรมีอุปกรณ์การสอนและอุปกรณ์โสตประจำห้อง แก๊วโซลอมแซมส่วนที่ชำรุดเลือกอุปกรณ์ที่ทันสมัยเหมาะสมกับวิชาเรียน และจัดสรรงบประมาณเพื่อซื้ออุปกรณ์การสอนให้มากขึ้น	3
11	ห้องสมุดมีเสียงรบกวนใช้บริการไม่สะดวก หนังสือจัดไม่เป็นระบบระเบียบถูกต้องคิดว่าลำบาก	กวาดล้างผู้ให้บริการให้อยู่ในระเบียบและกวาดล้างเจ้าหน้าที่จัดหนังสือชั้นชั้นให้ถูกต้องตามระบบ	3
14	บัณฑิตศึกษาไม่มีการประเมินผลหลังการเรียนการสอน ไม่มีระบบที่ถูกต้องและชัดเจน	มีการประเมินผลการเรียนการสอนของอาจารย์และหลักสูตรเป็นระยะๆ ปรับปรุงแก้ไขหลังจากการประเมินผล โดยทำเป็นระบบสากล	2
14	บรรยากาศระหว่างอาจารย์และนักศึกษาไม่เป็นกันเอง อาจารย์มีความเครียด	ส่งเสริมกิจกรรมร่วมระหว่างอาจารย์และนักศึกษา	2
14	บัณฑิตศึกษาได้รับงบประมาณน้อย	สถาบันฯ ควรให้ความสำคัญกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยจัดสรรงบประมาณให้มากกว่านี้	2

ตาราง 14 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาอื่นๆ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน ผู้ตอบ (คน)
14	บัณฑิตศึกษาไม่ค่อรรักษาภาวะ เบื่อบ ภาควิชาจัดวิชาเรียนไม่ สอดคล้องและไม่ต่อเนื่องกันทำให้ วิชาเรียนยากแก่การเข้าใจเป็น เหตุให้ระยะเวลาเรียนของนักศึกษ ชานานาน ไม่สำเร็จการศึกษา ตามระยะเวลาของหลักสูตร	รักษาภูและระเบียบของบัณฑิตศึกษา ประเมินผลหาสาเหตุของนักศึกษาที่ สำเร็จการศึกษาช้ากว่ากำหนด หาแนวทางให้นักศึกษารู้จักช่วยเหลือ ตนเองและรู้จักรับผิดชอบมากขึ้น	2
18	บัณฑิตศึกษาไม่มีการติดตามผลของ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว	ควรมีการติดตามผลผู้ที่สำเร็จ การศึกษาไปแล้ว เพื่อปรับปรุง หลักสูตรให้เหมาะสมกับความ ต้องการของตลาดและสังคมปัจจุบัน	1

บทที่ ๕

สรุปผลการศึกษานและข้อเสนอแนะ (SUMMARY AND RECOMMENDATIONS)

สรุปผลการศึกษา (Summary)

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ครั้งนี้ ประกอบด้วยสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร
3. เพื่อทราบข้อเสนอแนะของอาจารย์และนักศึกษา ต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร

ประชากร

ประชากรที่เป็นหน่วยวิเคราะห์ ได้แก่ อาจารย์ประจำ อาจารย์พิเศษ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ซึ่งมีจำนวน ๑๑ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ แบบสอบถามอาจารย์และแบบสอบถามนักศึกษา แต่ละชุดประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของอาจารย์และนักศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

การทดสอบเครื่องมือ

ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับนักศึกษา จำนวน 15 คน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอาจารย์ มีค่าเท่ากับ 0.89 และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามนักศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากอาจารย์และนักศึกษา สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ จำนวน 111 คน แต่สามารถเก็บข้อมูลได้จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 89.19

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปของ SPSS (statistical package for the social sciences) หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ความคิดเห็น ปัญหาและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน สาขาส่งเสริมการเกษตร

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของอาจารย์และนักศึกษา จากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้

1.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของอาจารย์ จำนวน 8 คน มีอายุเฉลี่ย 40.50 ปี เป็นเพศชาย 6 คน เพศหญิง 2 คน นับถือศาสนาพุทธ เป็นอาจารย์โสด 2 คน สมรสแล้ว 6 คน มีอาจารย์ประจำภาควิชา จำนวน 5 คน อาจารย์พิเศษ จำนวน 3 คน ระยะเวลาที่อาจารย์เข้ามาสอนระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 5.50 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 4 คน

1.2 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 91 คน ร้อยละ 46.20 มีช่วงอายุ 39-45 ปี ร้อยละ 28.40 มีช่วงอายุ 25-31 ปี นักศึกษามีอายุเฉลี่ย 37.07 ปี ร้อยละ 91.20 เป็นเพศชาย ร้อยละ 8.8 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 97.80 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 2.20 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 33.00 ยังเป็นโสด ร้อยละ 63.70 สมรสแล้ว ร้อยละ 59.40 มีระยะเวลาเข้าศึกษาเฉลี่ย 3.40 ปี ร้อยละ 29.70 เข้าศึกษาปี พ.ศ. 2523 ร้อยละ 28.60 เข้าศึกษาปี พ.ศ. 2532 ร้อยละ 7.70 เข้าศึกษาปี พ.ศ. 2528 เป็นปีแรก ร้อยละ 61.50 เข้าศึกษาภาคปกติ ร้อยละ 38.50 เข้าศึกษาภาคสมทบ ร้อยละ 70.30 ยังไม่สำเร็จการศึกษา และร้อยละ 29.70 สำเร็จการศึกษา

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน ปรากฏผลดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการบริหารงานของภาควิชา พบว่า บุคลากรในภาควิชามีความรับผิดชอบต่องานสูง งานเสร็จทันเวลา ได้มาตรฐาน และการปฏิบัติงานของภาควิชาถือผลประโยชน์ทางวิชาการเป็นหลัก ไม่มีอคติลำเอียง

2.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับนักศึกษา พบว่าการผลิตนักศึกษปัจจุบันขยายตัวในด้านปริมาณมากกว่าคุณภาพ นักศึกษาสอบคัดเลือกเข้าได้ไม่เป็นที่ไปตามเกณฑ์มาตรฐาน และนักศึกษาไม่พยายามศึกษาค้นคว้าหาความรู้นอกเหนือจากที่เรียนในห้องเรียน

2.3 สรุปการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการบริหารงานของบัณฑิตศึกษา พบว่า บัณฑิตศึกษาไม่มีอิสระในการบริหารงาน ไม่มีระบบการติดตามผลและประเมินผลที่ดี

2.4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน พบว่า อาจารย์มีการกำหนดเป้าหมายการสอนไว้ชัดเจน มีความกระตือรือร้นในการสอน จัดการสอนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน รู้จักใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน มีการเตรียมการสอน มีทักษะการสอนดี ทำให้นักศึกษาเข้าใจเกิดความคิดรวบยอด สามารถค้นคว้าเพิ่มเติมเองได้ รู้จักใช้จิตวิทยาในการสอน กระตุ้นให้นักศึกษาใฝ่การเรียนรู้อยู่เสมอ และอาจารย์หมั่นปรับปรุงการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ

2.5 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีความกระตือรือร้นอุทิศตนให้กับงานที่ปรึกษา ให้คำแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาอย่างดี ฐานะและข้อบังคับของบัณฑิตศึกษา มีความยุติธรรมและเที่ยงตรง ปฏิบัติตามกฎระเบียบของคณะและสถาบัน

2.6 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน พบว่า อาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา แต่อุปกรณ์การสอนมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอสำหรับประกอบการเรียนการสอน

2.7 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างดี หลักสูตรมีลักษณะชัดเจน จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรมีความเหมาะสม เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และหลักสูตรปัจจุบันสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเหมาะสมกับความต้องการของสังคม

2.8 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับห้องสมุด พบว่า บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีคุณสมบัติเหมาะสม ให้บริการอย่างมีระบบและระเบียบ แต่ห้องสมุดไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ ทำให้มีหนังสือปริมาณน้อย ไม่เพียงพอต่อการค้นคว้า

3. สภาพปัญหาของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน สรุปผลดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาของอาจารย์ พบว่า อาจารย์มีปัญหามาก คือ ผู้บริหารบัณฑิตศึกษาขาดความรับผิดชอบ ไม่รักษาภาวะเรียบร้อยของบัณฑิตศึกษา ขาดการนัดนา เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ ไม่รักษามาตรฐานการศึกษาของบัณฑิตศึกษา และนักศึกษาไม่มีความรับผิดชอบต่อการศึกษา ไม่อุทิศเวลาศึกษาค้นคว้าตำรานอกเหนือจากที่เรียนในห้องเรียน

3.2 อาจารย์และนักศึกษามีปัญหาตรงกัน คือ จำนวนหนังสือในห้องสมุดไม่เพียงพอสำหรับนักศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียน และหนังสือวิชาการใหม่ๆ ในห้องสมุดมีจำนวนน้อย

4. ปัญหาอื่นๆ และข้อเสนอแนะของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนที่ได้ข้อมูลจากแบบสอบถามแบบปลายเปิด สรุปผลเสนอดังนี้

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาระเบียบจัด ไม่กำหนดเวลาให้นักศึกษาเข้าพบ ใช้เวลาในการตรวจแก้ไขงานวิจัยนานเกินไป มีความคิดเห็นขัดแย้งกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษา และจำนวนอาจารย์ที่ปรึกษายังมีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษา ข้อเสนอแนะ คือ อาจารย์ควรจัดเวลาให้คำปรึกษา มีความเต็มใจให้นักศึกษาเข้าพบ เป็นกันเอง กำหนดเวลาในการตรวจแก้ไขงานวิจัยแต่ละครั้งและสถาบันควรเพิ่มอัตราค่าจ้าง เพื่อให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาเพิ่มขึ้น

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับห้องสมุด ได้แก่ ห้องสมุดมีหนังสือวิชาการน้อย มีหนังสือเก่ามาก มีเสียงรบกวน จัดหนังสือไม่เป็นระบบระเบียบ ค้นคว่าลำบากเสียเวลา ข้อเสนอแนะ คือ สถาบันควรให้งบประมาณสนับสนุนมากกว่าเดิม กวดขันผู้ใช้บริการให้อยู่ในระเบียบและดูแลเจ้าหน้าที่จัดหนังสือขึ้นชั้นอย่างมีระบบและระเบียบ

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน ได้แก่ อาจารย์บางท่านใจไม่กว้างพอที่จะรับปัญหาของตนเอง ไม่กล้าประเมินผลตนเอง ไม่ยอมรับข้อผิดพลาดไม่ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น อาจารย์บางท่านไม่เตรียมการสอน ไม่สนใจการสอน สอนเหมือนระดับปริญญาตรี ข้อเสนอแนะ คือ อาจารย์ควรเปิดใจให้กว้าง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นการสอนควรเน้นการสอนแบบค้นคว้าในห้องสมุดให้มาก อาจารย์ควรเป็นกันเองต่ออาจารย์ด้วยกัน มีการประ

สานงาน ไม่ถือคน ลดอคติค่าเอียงและให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นงานประจำ

4.4 ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานของบัณฑิตศึกษา ได้แก่ บัณฑิตศึกษาไม่เปิดบริการวันหยุดราชการ สำหรับภาคสมทบ บัณฑิตศึกษาไม่มีการประเมินผลหลังการเรียนการสอน บัณฑิตศึกษาได้รับงบประมาณน้อย จัดวิชาเรียนไม่ต่อเนื่อง ทำให้การเรียนยากนักศึกษาสำเร็จการศึกษาช้า ข้อเสนอแนะ คือ บัณฑิตศึกษาควรเปิดบริการวันหยุด เพราะภาคสมทบมีโอกาสเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์เท่านั้น มีการประเมินผลการเรียนการสอนเป็นระยะๆ ปรับปรุงแก้ไขหลังจากการประเมินผล สถาบันควรจัดสรรงบประมาณให้แก่บัณฑิตศึกษามากกว่านี้ จัดวิชาเรียนให้มีความต่อเนื่องกัน ทำให้เกิดความเข้าใจ เรียนไม่ยากเพราะทุกวิชามีความเกี่ยวเนื่องกัน

4.5 ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน ได้แก่ มีอุปกรณ์การสอนน้อย ที่มีอยู่ที่ชำรุดเก่าไม่ทันสมัย ข้อเสนอแนะ คือ ควรซื้ออุปกรณ์การสอน อุปกรณ์โสตประจำห้องเรียน แก้ไขซ่อมแซมส่วนที่ชำรุด เลือกรูปแบบที่ทันสมัยเหมาะสมกับวิชาเรียน และจัดสรรงบประมาณเพื่อซื้ออุปกรณ์การสอนให้มากขึ้น

4.6 ปัญหาเกี่ยวกับนักศึกษา ได้แก่ นักศึกษาคิดนิยให้อาจารย์สอนแบบป้อนและไม่พยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ข้อเสนอแนะ คือ การสอนควรเน้นเนื้อหาและเน้นการสอนแบบค้นคว้าในห้องสมุดให้มาก นักศึกษาต้องมีความรับผิดชอบตนเอง

ข้อเสนอแนะ

(Recommendations)

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานของภาควิชา

1.1 ภาควิชาควรชลอการรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อ โดยเว้นปีสอบเข้าหรือรับน้องลงเมื่อพบว่า นักศึกษาสำเร็จการศึกษาช้า เพื่อให้จำนวนนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา มีไม่มากเกินไป

1.2 สถาบันควรพิจารณาให้อัตรากำลังอาจารย์ผู้สอนของภาควิชาเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานของบัณฑิตศึกษา

2.1 ในการบริหารงาน บัณฑิตศึกษาควรมีแผนผังการบริหารงานที่ชัดเจนขอความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะระดับผู้บริหารบัณฑิตศึกษา ควรมีแผนงานในการปฏิบัติงาน วิชาการ กระบวนการแบบอย่างเคร่งครัด และบัณฑิตศึกษาควรจัดระบบการติดตามผลและประเมินผล สำหรับผู้ที่กำลังศึกษาและสำเร็จการศึกษาไปแล้ว เพื่อนำผลที่ได้ทั้งจุดดีและจุดด้อยมาปรับปรุง การเรียนการสอนและวางแผนจัดการศึกษาของบัณฑิตศึกษาเองต่อไปในอนาคต

2.2 ปัญหาเรื่อง ผู้บริหารบัณฑิตศึกษาขาดความรับผิดชอบ ไม่รักษาคุณ ระเบียบของบัณฑิตศึกษา ขาดการนัดหมายเพื่อความ เป็นเลิศทางวิชาการ ไม่รักษามาตรฐาน การศึกษาของบัณฑิตศึกษา ควรจะได้มีการพิจารณาในตัวบุคคลระดับผู้บริหารบัณฑิตศึกษา เช่น คณะกรรมการหรือเลขาธิการบัณฑิตศึกษา เพื่อให้บัณฑิตศึกษาดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การสอบคัดเลือก ก่อนเปิดรับสมัครสอบควรมีการประชาสัมพันธ์ ให้กว้างขวางเป็นเวลานานและต่อเนื่องกัน เพื่อให้ผู้สมัครสอบมาสมัครสอบมากๆ ทำให้ มีโอกาสคัดเลือกได้มาก ถ้าหากจำนวนผู้สอบได้มีน้อย ควรเปิดสอบรอบที่สองตามความจำเป็น โดยเพิ่มการประชาสัมพันธ์มากกว่าเดิม การสอบใช้วิธีสอบก่อนมหาวิทยาลัยอื่น ครั้งที่สอง อาจจะสอบพร้อมหรือหลังจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ก็ได้

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนักศึกษา

3.1 อาจารย์ควรใช้จิตวิทยาในการสอน กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความคิด รวบรวม สามารถนำไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเองได้ จัดสถานการณ์หรือประสบการณ์การเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือที่เรียกว่า การสอนแบบยึดผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง ประเมินผลบ่อยๆ ห้องสมุดมีหนังสือมากเพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้าและนักศึกษา ต้องยอมรับสภาพว่า ตนเองเป็นนักศึกษายใช้เวลาส่วนใหญ่สำหรับศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ให้มากที่สุด

3.2 นักศึกษาต้องมีความรับผิดชอบต่อการศึกษา อุทิศเวลาศึกษาค้นคว้าตำรา นอกเหนือจากที่เรียนในห้องเรียน บัณฑิตศึกษามีการรายงานผลการศึกษาทุกภาคการศึกษา ให้ต้นสังกัดที่นักศึกษาทำงานอยู่หรือผู้ปกครองได้ทราบ ทั้งภาคปกติและภาคสมทบ ประเมินผล บ่อยๆ โดยไม่บอกล่วงหน้า มอบหมายงานให้ค้นคว้าในห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา

4.1 ควรกำหนดวันเวลา ให้นักศึกษาเข้าพบปรึกษางานวิจัยหรือมีตารางหรือ แผนการกำหนดวันเวลาและจำนวนนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาเข้ารับการปรึกษา ในแต่ละสัปดาห์ เช่น เวลา 09.00 น.-12.00 น. ทุกวันจันทร์ จำนวน 3 คน เป็นต้น

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน

5.1 บัณฑิตศึกษาและภาควิชา ควรมีแผนงานขอครุภัณฑ์ อุปกรณ์การสอน เพิ่มเติมควบคู่กับแผนการเพิ่มจำนวนนักศึกษา อุปกรณ์การสอนที่ชำรุด ควรรับดำเนินการซ่อม หรือแก้ไข

6. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตร

6.1 ควรมีการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ ให้ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพ เศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน

7. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับห้องสมุด

7.1 ผู้บริหารสถาบันควรจัดสรรงบประมาณสำหรับซื้อหนังสืออย่างเพียงพอและ ห้องสมุดควรมีโครงการซื้อตำราและหนังสือวิชาการใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้นและมีแผนการหรือจัดทำ โครงการยืมตำราทางวิชาการระหว่างห้องสมุดอื่นๆ มีรายชื่อหนังสือค้นคว้ามานพอ ให้บริการ เป็นไปอย่างรวดเร็วและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

7.2 กวดขันเจ้าหน้าที่ในการจัดเก็บหนังสือขึ้นชั้นให้เป็นระเบียบและให้ถูกต้อง ตามระบบการจัดหนังสืออย่างสม่ำเสมอ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2521. แนวการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อมรินทร์การพิมพ์.
- กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2522. คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาและสรุปผลการ-
สัมมนาอาจารย์ที่ปรึกษา. เชียงใหม่.
- _____. 2525. คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษามหาวิทยาลัย
เชียงใหม่. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์ป๋อง.
- _____. 2531. คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษามหาวิทยาลัย
เชียงใหม่. เชียงใหม่. (อัครสำเนา)
- _____. 2534. ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย
เชียงใหม่. เชียงใหม่. (อัครสำเนา)
- ก่อ สวัสดิ์พานิช. 2518. "การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม" (วิทยาสาร มีนาคม)
- กิตติมา ปรีดีคิดก. 2532. การบริการและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. (นิพนธ์ครั้งที่ 1).
กรุงเทพฯ : อักษรานินิตน์.
- จารุพร สัทธาธิก. 2515. ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุในห้องสมุดเพื่อการวิจัยในประเทศ-
ไทย : วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวณิศ ทองทวี. 2522. จิตวิทยาการศึกษา. ทรนนคร : โรงพิมพ์ศิริภักดิ์ออฟเซ็ท.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. 2527. การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (นิพนธ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2526. การบริหารสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.

ทบวงมหาวิทยาลัย. 2527. รายงานการสัมมนาเรื่องบทบาทของมหาวิทยาลัยในศวรรษหน้า.
กรุงเทพฯ.

ทบวงมหาวิทยาลัย, กองแผนงานและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน่วยงานศึกษาคณะอาจารย์สาขา-
การ. 2525. รายงานประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การประเมินการสอนระดับ
อุดมศึกษา. (นางแก้ว ปุณณก บรณาธิการ 9 - 11 สิงหาคม 2525).
กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา)

ทบวงมหาวิทยาลัย. 2527. รายงานการประชุมสัมมนาเรื่อง แนวทางการประเมินและพัฒนา
หลักสูตรระดับอุดมศึกษา. (15 - 16 กันยายน 2528). กรุงเทพฯ.
(อัดสำเนา)

ชาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. 2525. หลักบรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

นางเยาว์ ชี้อเสรี. 2529. "มองการศึกษา" วารสารการศึกษาแห่งชาติ. (บทความ 20
เมษายน - พฤษภาคม 2529).

นิพนธ์ หวังประเสริฐ. 2533. สมรรถนะวิชาชีพของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมการเกษตร
ในทรรณะอาจารย์ผู้สอน วิชาเอกส่งเสริมการเกษตร ระดับอุดมศึกษา สังกัด
ทบวงมหาวิทยาลัยและผู้บริหารส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัด
กรมส่งเสริมการเกษตรเชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู. 2520. รายงานผลการวิจัยเรื่อง ลักษณะของครูที่ดี.
เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 187. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ.

บรรเลง คำพรณ. 2530. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์ เกี่ยวกับ
กระบวนการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคใต้ :
วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บัณฑิตวิทยาลัย. 2532. คู่มือนักศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง. กรุงเทพฯ.

บัณฑิตศึกษา. 2534. ทะเบียนนักศึกษา ระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้. เชียงใหม่.

ประกอบ คูปริตัน. 2530. ความเป็นผู้นำเป้าหมายและอำนาจในสถาบันอุดมศึกษา.
กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ. คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา)

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา และคณะ. 2529. คณานบัณฑิต วารสารอุดมศึกษา
ทบวงมหาวิทยาลัย. (ปีที่ 11 ฉบับที่ 114 สิงหาคม 2529). กรุงเทพฯ.

ปรีศนา ชีตดวง. 2533. การบริหารหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
นี้ : วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เปล่งศรี อิงคินันท์. 2526. ความพึงพอใจในการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย
: วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. 2533. รายงานการวิจัยเรื่อง บทบาทของ
อาจารย์ที่ปรึกษาตามความคาดหวังของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา. เชียงใหม่.

พรชูลี อาษาอำรุง. 2525. นิสิตนักศึกษา หลักการ แนวปฏิบัติและปัญหา. (นิพนธ์ครั้งที่ 1).
กรุงเทพฯ : โอเคชั่นสตรี.

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. 2524. การนิเทศนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2524. หลักและวิธีสอนระดับอุดมศึกษา. (นิพนธ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ :
โกสวัตนานานิช.

_____ . 2526. นุคเรื่องอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.

ภัคตรา จันทปัญญาศิลป์. 2519. ความคิดเห็นของนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการเกี่ยวกับหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ : วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ภิญโญ สาธร. 2526. หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

วาสนา ช่างหา. 2533. สื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

วัลลภ สวัสดิวัลลภ. 2527. คู่มืองานเทคนิคและการฝึกงานในห้องสมุด. ดนบุรี : ศูนย์การนิพนธ์วิทยาลัยครูเทนสตรี.

วัลลภา เทนหัสติน ๗ อรุชชา. 2530. งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา)

วิชัย วงษ์ใหญ่. 2533. การนิเทศนาหลักสูตรแบบครบวงจร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชา คำรงเกียรติศักดิ์. 2531. ทักษะวิชาชีพตามความต้องการของนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติและภาคสมทบ วิชาเอกส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้. สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

วิรุณี ลีลานฤกษ์. 2521. เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.

สิรินทร์ญา ภัคดี. 2531. การศึกษาสถานภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ของคณาจารย์สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ : วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศิริเพ็ญ ศิริมงคล. 2530. การบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 : วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2527. ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม (ศึกษา) 322.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรวัฒนาพาณิชย์.

สัจฉิ อุทรานันท์. 2530. ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.

สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้. 2530. คู่มือบัณฑิตศึกษา. สถาบันเทคโนโลยีการเกษตร-
แม่โจ้ เชียงใหม่ : โรงพิมพ์ช้างเผือก.

สมพงษ์ เกษมสิน. 2517. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร.

สันต์ ชรรมบำรุง. 2525. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์พระสิงห์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2529. บทสรุปรวมผลงานวิจัยทางการศึกษาและ
ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เล่ม 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และท่าปกเจริญผล.

สุคนทร ลักษณ์อนาวิน และคณะ. 2530. เอกสารสืบเนื่องจากสัมมนาทางวิชาการเนื่องในวัน
สถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยครบรอบ 70 ปี เรื่องการนัดนาการผลิตบัณฑิต
ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลง-
กรณ์มหาวิทยาลัย.

สุทธิลักษณ์ อำนางค์. 2521. การใช้บริการห้องสมุดและการเขียนรายงานค้นคว้า.
กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพาณิชย์.

สุนัตรา เนษรมณี. 2522. ความคาดหวังของนิสิตที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษา. ผลงานการวิจัย
ทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจริญผล.

สุนิน บุญช่วงค์. 2530. หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์.

สุภาว วาดเขียน. 2525. แนวทางการเขียนวิทยานิพนธ์และรายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

สุมิตร คุณานุกร. 2518. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์.

สุวรรณ เนตชากร. 2520. ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่ และลักษณะที่พึงปรารถนาของครูในระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

ภาควิชา ก.

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท
สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร
3. เพื่อทราบข้อเสนอแนะของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลศึกษา สำหรับทำวิทยานิพนธ์ ผู้ศึกษาขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม ให้ครบทุกตอนและทุกข้อตรงตามสภาพเป็นจริงในปัจจุบัน เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับความสมบูรณ์ ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลที่ได้จากท่านเป็นความลับ โดยจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวม และผู้ศึกษาขอรับแบบสอบถามคืนภายในวันที่.....นี้ด้วย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้ทำการวิจัย นายจตุร สมมา นักศึกษาปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงหน้าข้อความหรือกรอกข้อความที่เกี่ยวข้องกับตัวของท่านให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่สุดในแต่ละข้อความ

รหัสคอมพิวเตอร์

1. อายุ.....ปี (..)4 (..)5
2. เพศ(1) ชาย (..)6
.....(2) หญิง

3. ศาสนาที่นับถือ(1) นุทธ (..)7
(2) คริสต์
(3) อิสลาม
4. สถานภาพการสมรส(1) โสด (..)8
(2) สมรส
(3) หย่าร้าง
5. ตำแหน่งงานสอน(1) อาจารย์ประจำภาควิชา (..)9
(2) อาจารย์พิเศษสอนในภาควิชา
6. ระยะเวลาที่อาจารย์เข้ามาสอนในระดับปริญญาโท
 สาขาส่งเสริมการเกษตร.....ปี (..)10 (..)11
7. ระดับการศึกษาสูงสุดที่สำเร็จ (..)12
(1) ปริญญาตรี
(2) ปริญญาโท
(3) ปริญญาเอก

ตอนที่ 3 สถานปัญหาและข้อเสนอแนะของอาจารย์ต่อการจัดการเรียนการสอน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่เป็นปัญหาให้ตรงกับระดับปัญหาของท่านหรือกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อ ที่	0 = ไม่มีปัญหา 2 = มีปัญหาน้อย 4 = มีปัญหามาก	1 = มีปัญหาน้อยที่สุด 3 = มีปัญหามากกลาง 5 = มีปัญหามากที่สุด	ระดับของปัญหา					รหัส คอม พิวเตอร์
			0	1	2	3	4	
1								(.)15
2								(.)16
3								(.)17
4								(.)18
5								(.)19
6								(.)20
7								(.)21
8								(.)22
9								(.)23
10								(.)24
11								(.)25
12								(.)26
13								(.)27
14								(.)28
15								(.)29
16								(.)30
17	ปัญหาอื่นๆ (ระบุ)							
18	ข้อเสนอแนะ							

ภาคผนวก ข.

ประวัติผู้ศึกษา

ประวัติผู้ศึกษา

- ชื่อ - สกุล** นายจรูญ สมนมา
- วัน เดือน ปี เกิด** 8 ธันวาคม 2494
- จังหวัดที่เกิด** เชียงใหม่
- วุฒิการศึกษา**
- (1) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสุนทรศึกษา เชียงใหม่ (2511)
 - (2) ประถมมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ แผนกเกษตรกรรม
โรงเรียนเกษตรกรรมน่าน จังหวัดน่าน (2514)
 - (3) ประถมครุมัธยมศึกษาเกษตรกรรม (ปม.ก)
วิทยาลัยเกษตรกรรมบางพระ จังหวัดชลบุรี (2518)
 - (4) วท.บ. (เกษตรศึกษา) คณะเกษตรศาสตร์บางพระ
วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรี (2520)
 - (5) บธ.บ. (การจัดการทั่วไป) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
จังหวัดนนทบุรี (2531)
 - (6) ทช.ม. (ส่งเสริมการเกษตร)
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ (2535)
- ประวัติการทำงาน**
- (1) ครู (จัดควาอันดับ 2) โรงเรียนบ้านอู้อ้อ อำเภอท่าม่วง
จังหวัดน่าน (2515 - 2521)
 - (2) อาจารย์ 1 ระดับ 3 วิชาเขตเกษตรน่าน จังหวัดน่าน
(2522 - 2533)
 - (3) หัวหน้าแผนกการเงิน วิชาเขตเกษตรน่าน จังหวัดน่าน
(2525 - 2533)
 - (4) อาจารย์ 2 ระดับ 6 วิชาเขตภาคพายัพ
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จังหวัดเชียงใหม่ (2533 - ปัจจุบัน)
- ผลงานทางวิชาการ** วิทยานิพนธ์เรื่อง ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ (2535)